ŽELEZAR

JESENICE, 29. decembra 1962 ŠT. 51/IV. – 1/V.

ŽELEZAR – Glasilo delovnega kolektiva Železarne Jesenice – Ureja redakcijski odbor – Glavni in odgovorni urednik Remigij Noč – Rokopisov in fotografij ne vračamo – Naslov: Uredništvo Železarja Železarna Jesenice, tel. 394 – Tisk: ČP »Gorenjski tisk«

Vsem bralcem Železarja srečno in uspehov polno novo leto 1963!

EE transport

30. novembra izpolnjen letni načrt

Na zadnji seji DS EE transport so se člani najbolj zanimali za izpolnjevanje načrta, stroške in finančno stanje v novembru ter vse leto. Z odobravanjem so sprejeli razveseljivo vest, da smo 30. novembra izpolnili letni načrt v količini 631.116 ton naloženih in razloženih surovin in materiala za proizvodne obrate. Celokupne stojnine je bilo 115,659.080 din. Transport je povzročil stojnine samo za 25,162.692 dinarjev. Od te vsote odpade na mehanizirano razkladanje samo 3 milijone dinarjev. Ostala stojnina je nastala v glavnem zaradi pomanjkanja delavcev pri surovinah, ki jih razkladamo ročno. Poudariti je treba, da gre vsa zasluga za skrbno zaračunavanje stojnin s postajo Jesenice, tov. Stanetu Brezigarju, Janezu Skumavcu in Vinku Korantarju.

Iz poročila obratnega računovodje je bilo razvidno, da smo dosegli dober rezultat tudi pri stroških. Kumulativni obračun v novembru kaže, da smo prekoračili planirane stroške samo za 60.000 dinarjev.

V novembru je znašala storitev 55.024 ton. Od te tonaže so opravila motorna dvigala in viličarji 28.342 ton, posada na nasipu 17.442 ton in fizični delavci 9.240 ton. V tem mesecu smo oskrbovali 36 obratov in oddelkov s 84 različnimi surovinami in materiali ter na različnih deloviščih železarne. Pri takem obsegu in pestrosti dela je celoten kolektiv vložil vse sile za uspešno reševanje vseh nalog. Ugotovili smo, da v vsem poslovnem letu niso proizvodni obrati zabeležili zastoja zaradi slabega poslu-ževanja našega obrata.

Člani DS EE so tudi pohvalili in odobrili izveden sistem preventivnega vzdrževanja profilov na podlagi kartic. Sklenili so, da je treba do marca izvesti celotno preventivno vzdrževanje in priučevanje tudi na strojih. Zaradi reorganizacije na nasipu ,kjer so bila ukinjena tri

EE upravljajo

delovna mesta, je bil sprejet predlog, da se popravijo tarifne postavke in spremeni premijski sistem.

Po nadaljnjih poročilih je DS EE zadolžil obratovodstvo, da do prve seje pripravi predlog interne spremembe načrta in norm v strojnem parku in posadi na nasipu. Na poročilo o opravljenih in planiranih nadurah so člani pripomnili, da je treba posvetiti le-tem vso pozornost in utemeljiti vsako prekoračenje nadur. Poleg tega je DS EE sklenil, da ne bomo sprejeli v ponovno zaposlitev bivša člana kolektiva, ki sta bila obračunana zaradi izostankov.

Niko Bernard

EE livarna

Zasedanje delavskega sveta livarne 21. decembra 1962

Poleg poročila o uspehih in neuspehih v novembru, ki ga je podal obratovodja, je bilo zanimivo tudi poročilo obratnega kalkulanta, ki je obrazložil finančno stanje. Zanimivo je, da so se v livarni, ki je vse leto obratovala dobro in prikazovala znižanje stroškov, v novembru povišali stroški kar za 48 milijonov. Do tega je prišlo zato, ker v novembru naenkrat ni bila več priznana kot znižanje sprememba vložka in je bilo za vseh letošnjih devet mesecev izravnano kar v novembru. To ne nudi realnega prikaza in je DS EE mnenja, da bi lahko to izravnavo opravili na koncu leta s popolnoma enakim uspehom. Delavski svet tudi meni, da livarna nikakor ne bi vztrajala na tem, da je treba znižanje, nastalo zaradi spremembe vložka, upoštevati pri obračunu uspehov zaradi znižanja stroškov. Menimo, da je tako gledanje DS EE pravilno.

Delavski svet je tudi razpravljal o proizvodnji elektrod. Zaradi ugodnega položaja na tržišču je treba vložiti vse sile, da proizvodnjo elektrod povečamo na maksimum. Člani delavskega sveta tudi menijo, naj uprava Železarne čimprej omogoči nabavo obljubljenega kaluparskega stroja, s katerim bomo lahko še bolj povečali proizvodnjo elektrod.

Delavski svet je tudi sklenil, da bodo še povečali tempo dela in delovni čas izkoristili polno. Tak sklep terja delovni red v železarni, prav tako pa tudi naša zavest, če hočemo v sedanjem težkem položaju doprinesti svoj delež.

Ugotovljeno je, da je jeklolivarna v zadnjem času storila kvaliteten korak naprej, za kar smo dobili priznanje zunanjih naročnikov. DS EE meni, da je treba z borbo za kvaliteto nadaljevati tudi v skladu z nekaterimi sklepi 12. zasedanja CDS.

Ker se je v preteklih mesecih pokazalo varjenje kokil kot zelo koristno za zniževanje proizvodnih stroškov, je DS EE sklenil, da moramo redno mesečno zavariti vsaj 100 ton kokil, ker se pozna v poslednjem mesecu zmanjšanje zavarjenih kokil pri povečanju porabe kokil v jeklarni. Ker pa ravnanje s kokilami v veliki meri vpliva na življenjsko dobo in vzdržnost kokil, poziva DS EE livarne tovariše v martinarni, naj bi v bodoče bolj pazili pri ravnanju s kokilami.

Razpravljali smo tudi o delovni disciplini, ki jo je treba še zaostriti in proti članom kolektiva, ki ne bodo upoštevali sklepov DS EE livarne, najostreje postopati.

Zelo živahna je bila tudi razprava o zaščitnih sredstvih, ki jih člani kolektiva redno ne uporabljajo. Posebno velja to za delavce, ki ne nosijo pod visečimi bremeni zaščitnih čelad in bodo za to v bodoče kaznovani, ker opozorila niso zalegla.

Razpravljali smo tudi o težavah, ki jih imamo z drugimi obrati. Člani delavskega sveta, ki delajo v jeklolivarni, so tožili o velikih težavah s transportom peska s halde v jeklolivarno. Posebno je to problematično sedaj, ko je pesek zmrznjen in je kaluparjenje z njim nemogoče. Člani DS EE menijo, da se bomo morali obrniti na delavske svete omenjenih obratov, če nam bodo take in podobne, a nepotrebne težave, grenile življenje in delo.

Govorili smo tudi o neizpolnjevanju sklepov DS EE livarne. Treba bo storiti vse, da bodo sklepi izpolnjeni. Zato morajo posamezni člani kolektiva livarn svoj odnos do teh sklepov bistveno spremeniti. Tako bo manj izostankov, verjetno tudi bolovanja, odnosi med nami bodo boljši, kar pa je najvažnejše, še boljše bomo izpolnjevali naše obveznosti do skupnosti in kolektiva železarne.

Rado Torkar

Proizvodnja, ki si je ne želimo!

Že dalj časa, ali bolje rečeno nekaj let nazaj ugotavljamo, da nastajajo težave s prodajo izdelkov, ki so izdelani izven naročil in programov. Težave s prodajo teh izdelkov so vsak dan večje in morali bomo proizvodnjo takih izdelkov zmanjšati kolikor se da.

Največ tovrstnih težav je bilo predvsem v valjarnah. Tako so v letošnjem letu predali v skladišča okrog 6200 ton raznih formatov debele pločevine, 3350 ton fine, tanke in srednje pločevine ter 1050 ton raznih profilov. Toda v proizvodnem načrtu razen 1800 ton raznih formatov črne in dekapirane pločevine, ni bilo nič predvidenega. Pri prodaji je prodajni oddelek planiral 4000 ton raznih formatov debele pločevine na račun ostale navadne pločevine, s prizadevanjem prodajne službe pa nam je uspelo prodati več teh izdelkov.

Seveda brez teh izdelkov nikoli ne bomo, ker je praktično nemogoče pri tolikšni proizvodnji proizvesti samo tisto, kar je naročeno in planirano. **Toda nujno je, da tehnično ugotovimo oziroma planiramo odstotek teh izdelkov za vsako leto posebej. To je potrebno predvsem za to, da bi že v naprej vedeli na kakšen ekonomski uspeh podjetja lahko računamo, ker bomo tudi sklepali pogodbe s kupci samo na osnovi realnih možnosti naše proizvodnje. Dosedanja praksa nam kaže, da namesto planiranih količin posameznih izdelkov, proizvajamo preveč izdelkov, ki jih kupci niso naročili in jih običajno prodamo po nižji ceni, kot je bilo predvideno.** Finančni uspeh je verjetno negativen in zato tudi ni slučajno, da kljub vsem naporom finančnega plana ne bomo dosegli. Zato je nujno, da proizvodnjo izdelkov izven programa čimbolj točno predvidimo, da bi se izognili vsem posledicam take proizvodnje. To so predvsem torej neredne dobave kupcem, ker je nujno, da neustrezen material ponovno izdelamo in to na račun ostalih naročnikov, ki pa vsi pričakujejo od nas kvalitetne in točne dobave. Če položaj v tem pogledu ne bomo popravili, bomo verjetno morali misliti na nižjo ceno in s tem obdržati kupce. Seveda pa bo treba potem ugotoviti, če se nam to izplača, saj vemo, da v svetu take izdelke porabijo za staro železo.

Drug problem pa je, ker mi teh raznih formatov, dimenzij in kvalitet nimamo

(dalje na 3. strani)

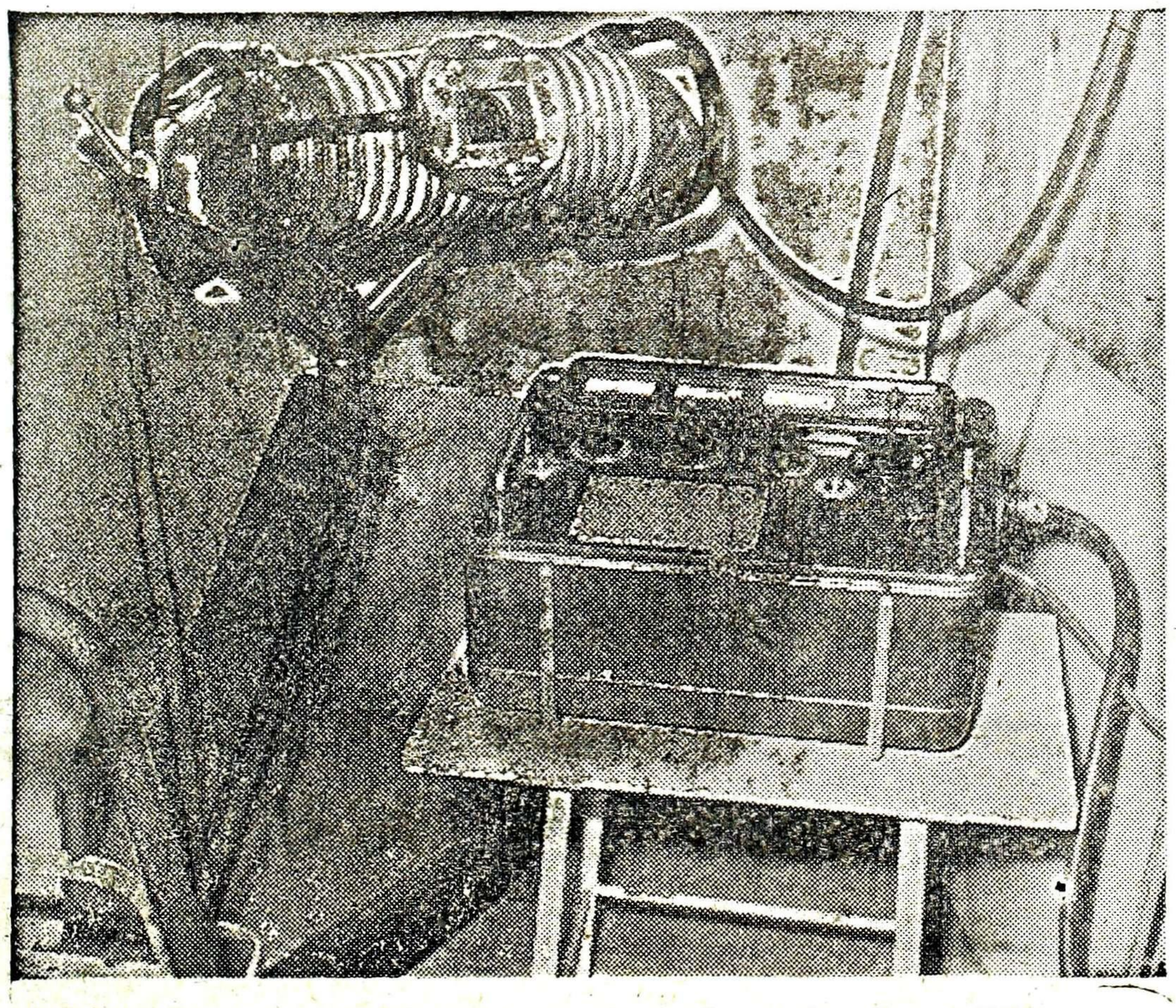

Raziskovalni oddelek ima zelo pomembno vlogo pri razvoju našega podjetja

Pričnimo s pripravami za statut železarne

Široke in plodne razprave o zvezni in republiški ustavi so dokaz, da je osnutek ustave pozitivna posledica hitrega tempa razvoja socialističnih odnosov, ki se programsko uresničujejo. Osnovni smoter je poudarjen v procesu decentralizacije.

V našem podjetju smo pri decentralizaciji, ustanavljanju ekonomskih enot in njihovi samostojnosti že mnogo napravili, vendar pa še mnogi gospodarski in družbeni odnosi niso urejeni z interno zakonodajo, zato se še nismo zedinili, kako naj se nadaljnji proces decentralizacije uveljavlja. To je tudi vzrok, da razne probleme rešujemo včasih birokratsko po samovolji posameznikov.

Organi samoupravljanja morajo stremeti za tem, da vključijo vse subjektivne in materialne sile v kolektivu za dosego priprave in sprejema takega statuta podjetja, ki bo vsem proizvajalcem urejal pravni odnos pravic in dolžnostiv kolektivu. Imenovana je že posebna komisija, ki naj pripravi osnutek predloga pravil oziroma statuta podjetja. Komisija pa je delo odložila z namenom, da počaka osnutek zvezne in republiške ustave, ki bosta omogočila uveljavitev sodobnejših načel v statutu. Vendar je sedaj ustava že skoraj tri mesece v razpravi in bi bilo nujno potrebno, da začne komisija aktivno delati.

Vprašanje je, kako naj bo naš statut obsežen, kaj vse naj zajema. Verjetno se bomo morali predhodno odločiti za sistem izdelave statuta. Statut bo vsekakor temeljni samoupravni dokument — ustava našega podjetja.

Do sedaj smo imeli pravila podjetja, ki so bila obvezna in že toliko zastarela, da ne odgovarjajo več ne razvoju zakonskih predpisov, še manj pa urejujejo razne odnose spričo hitrega razvoja delavskega samoupravljanja. Poleg dosedanjih pravil podjetja je CDS sprejel še vrsto raznih pravilnikov, ki urejajo razna vprašanja in določajo pristojnosti služb in organov upravljanja.

In če rečemo, da bo statut za naše podjetje kot ustava za državo in republiko, potem lahko pričakujemo, da bo v njem našel mesto sleherni proizvajalec in upravljalec svoj položaj, svoje mesto v delovni organizaciji, istočasno pa svoje obveznosti in pravice. Mislim, da je treba poudariti, da mora biti naš statut rezultat konkretizirane razprave o zvezni in republiški ustavi in občinskem statutu. Naš statut bo brez dvoma samoupravni akt za daljše obdobje, v katerem bomo morali vskladiti vse spremembe zakonov po sprejetju ustave. Čeprav bomo statut sprejemali verjetno šele po sprejetju zvezne in republiške ustave ter občinskega statuta, ne smemo čakati s pripravami, da bi lahko temeljito pregledali, ocenili in analizirali sedanje stanje naših pravil in pravilnikov.

Druga naloga bo, da se odločimo, kaj vse naj zajema statut. Ali bomo imeli še naprej poleg statuta oziroma kot sestavni del statuta razne pravilnike, ki bodo urejali razna vprašanja? Verjetno bomo napravili še korak naprej s tem, da bodo imele nekatere pravilnike tudi posamezne ekonomske enote, ki imajo z dneva v dan več pristojnosti. Iz vsega tega vidimo, da ima komisija za sestavo statuta dovolj nalog in vsako odlašanje ima lahko za posledico, da bomo morda zopet z naglico in površno pripravili in sprejeli nekaj, kar je bistvenega pomena za delo organov upravljanja.

Sicer je razumljivo, da ne bomo uspeli izdelati tako popoln statut podjetja, ki bi vse značilnosti precizno odmeril in ga bo treba stalno dopolnjevati. Zato bo morda ta komisija stalna in bo zasledovala razvoj samoupravnih organov ter neprekinjeno pripravljala predloge za izpopolnitev statuta oizroma pravilnikov.

Mislim, da lahko rečem, da čakamo na aktivnejše delo pri sestavi osnutka statuta našega podjetja. Predhodno pa naj bi komisija pripravila za organe upravljanja predlog, ki določa:

— kakšen bo družbeno-politični značaj statuta; kako bo obsežen; kaj vse naj zajema; kateri pravilniki naj bi bili njegov sestavni del; kakšna naj bi bila oblika organizacije podjetja; — kakšen bo nadaljnji razvoj decentralizacije; pristojnosti ekonomskih enot in organov upravljanja sploh; načela delovnih odnosov in perspektivo proizvajalca; disciplinske odgovornosti in pristojnosti o kaznovanju;

— mesto sindikalne organizacije v statutu;

— odnos našega podjetja do komune itd.

To je le nekaj značilnosti, ki naj bi jih prvi osnutek statuta vseboval. Zato so organi upravljanja kot komisija dolžni čimprej pristopiti k omenjeni akciji. Vsako odlašanje, kot sem omenil, bi verjetno pomenilo zoževati možnosti udeležbe vseh upravljavcev pri sestavi osnutka, razpravi in konkretizaciji pristojnosti.

Poskušajmo odkriti vse, kar zavira in kar poganja mehanizem našega ekonomskega in družbenega razvoja in vsemu temu predvideti svoje mesto. Le tako lahko pričakujemo, da si bodo organi upravljanja izdelali tak program dela, ki bo slonel na jasnih načelih decentralizacije organov upravljanja, strokovnim službam pa nudil v okviru pristojnosti vse pogoje in pobudo za hiter ter učinkovitejši tehnični razvoj našega podjetja.

OBVESTILO

Komunalni servis Jesenice — pralnica in kemična čistilnica, obvešča vse, ki so dali v pranje perilo in v kemično čiščenje obleke do 20. decembra, da je vse očiščeno in prosimo stranke, da jih prevzamejo do 31. decembra 1962.

Za očiščene obleke, ki so pri nas vskladiščene več kot 30 dni od dneva oddaje, bomo od 1. januarja 1963 dalje zaračunavali ležarino s pribitkom 10 odstotkov na vsoto dobavnice.

Kolektiv Komunalnega servisa želi kolektivu Železarne Jesenice in vsem ostalim koristnikom uslug srečno in uspehov polno novo leto 1963.

Komunalni servis Jesenice

OBVESTILO

Vse sodelavce, ki so uporabljali avtobuse za prihod na delo in z dela, skladno s 1. sklepom II. rednega zasedanja CDS, z dne 27. novembra 1963 obveščamo:

1. Vsi, ki koristijo lokalne vožnje (Plavž—glavna pisarna ter Javornika—glavna pisarna ali obratno) ter to nameravajo tudi v bodoče, naj se redno prijavijo pri podjetju Avtoservis Jesenice. Tam bodo vplačali in tudi dvignili mesečne karte. Administrativna pisarna pri Avtoservisu posluje v ta namen vse delovne dneve do vključno 31. decembra od 6. do 18. ure.

2. Koristniki lokalnih voženj (Plavž—Javornik), ki jim pripada delni regres podjetja ter vožnje nameravajo tudi v bodoče koristiti, naj svoje prijave vložе pri obratnih personalcih. Ti pa so dolžni prijave posredovati obratu garaže najkasneje do 29. decembra. Karte naj interesenti tako dvignejo 31. decembra pri podjetju Avtoservis Jesenice od 6. do 18. ure.

3. Koristniki zunanjih prog kot Bistrica—Jesenice, Begunje—Jesenice, Podnart—Jesenice, Bled—Jesenice, Krnica—Jesenice in Planina—Jesenice naj svoje prijave vložе pri odborih avtobusnih prog. Odbori teh prog so torej zadolženi za izdelavo seznama koristnikov. Izvrše naj ekonomski izračun cene bodočih prevozov in na svojih sejah ali na sestanku vseh koristnikov sprejmejo sklep o nadaljnjem koriščenju avtobusnih prevozov. Da bo laže premostiti trenutne težave v administrativnem pogledu, naj predsedniki avtobusnih odborov sezname koristnikov predložе vodstvu garaže in bo vsaj v prvih mesecih tozadevne obremenitve na posameznika izvedel računovodski sektor podjetja.

4. Spremembe »Poslovnika o posebnih avtobusnih prevozih« in nove pogodbe o prevozih z avtoprevoznimi podjetji bodo izdelane naknadno.

Strokovni posvet žebljarjev

Za boljše poznavanje celotnega proizvodnega in finančnega stanja v obratu se je zbral ves kolektiv žebljarjev z delovodji in obratovodjem v nedeljo dopoldan v prostorih Kazine, ker v žebljarni delamo na tri izmene, zato ob delavnikih ne moremo zbrati vseh žebljarjev na tak posvet. Posvet je lepo uspel, saj so bili navzoči razen dveh vsi žebljarji.

Zelo živahna je bila razprava o izpolnitvi družbenega načrta tako količinsko kot finančno. Obratovodja Zvone Labura je nazorno prikazal vse činitelje, ki vplivajo na dobro izpolnjevanje našega letnega načrta. Pojasnil je tudi strukturo cen žebljem in vpliv na osebne dohodke. Po vseh teh pojasnilih je bila živahna razprava, žebljarji pa so predlagali več koristnih predlogov.

Predvsem bo treba skrajšati čas strojnih zastojev, da bomo tako znižali stroške na kg žebljev, ki znašajo sedaj okrog 26 dinarjev za kg. Stroški na kg žebljev so se povečali največ zaradi postopne notranje preureditve strojev in strojnih skupin, ki bo zaključena v začetku leta 1963.

Predvidevamo, da bo potem proizvodnja večja, ker bo preurejen tudi dovoz vložka in odvoz izdelkov. Namen te preureditve je zmanjšati fizične napore delavcev. Predlagano je bilo tudi, da bi žičarna izdelovala težje kolobarje žice 3,34 do 4,86 mm. O tem smo že pred časom razpravljali z žičarno, vendar naši želji iz objektivnih razlogov niso mogli ugoditi.

Žebljarna je dobro izpolnjevala tudi planske naloge. Količinski plan proizvodnje je bil izpolnjen 6. decembra, finančni načrt pa 7. decembra. Tudi načrtu prodaje se bomo približali, čeprav so težave pri prodaji žebljev, ker ni dovolj naročil in ostajajo žeblji v zalogi.

Upamo, da bomo s takimi posveti nadaljevali tudi z izdelovalci bodeče žice in vzmeti in bodo tako s problematiko obrata seznanjeni vsi člani kolektiva. Na ta način si bomo vsi prizadevali doseči najboljšo pot za čimvečjo proizvodnjo, ker bomo le tako lahko tudi dosegli boljše osebne dohodke.

Mirko Knific

PROIZVODNJA, KI SI JE NE ŽELIMO

(Nadaljevanje z 2. strani)

sortiranih kot je treba in se le prepogosto zgodi, da kupec ni dobil tistega, kar je iz naše skladiščne liste izbral.

Tako bomo morali pločevino točno sortirati po dimenziji in kvaliteti, da pa se bomo izognili preširokemu asortimentu teh dimenzij in kvalitet bomo morali rezati določene standardne formate. Iz tako sortiranega skladišča ne bo težko odpremljati to kar kupci izberejo. Dokler pa to ni dokončno urejeno, naj odpremniki odpremljajo res samo izdelke, ki jih je določila prodajna služba, da ne bo preveč nepotrebnih upravičenih reklamacij.

Skratka, da bi bil ekonomski uspeh našega podjetja čimboljši, izdelujemo čim manj izdelkov, ki niso naročeni. Tako bomo dosegli dvojen uspeh, postali bomo solidnejši dobavitelji in kar je najvažnejše, finančni rezultat bo ugodnejši.

Z. S.

Personalne vesti

Personalne vesti za čas od 1. do 15. decembra 1962:

23 sprejetih delavcev, 18 obračunanih delavcev, en uslužbenec sprejet.

Upokojeni so bili naslednji dolgoletni sodelavci:

Andrej Podlipnik, roj. 1907, jekolvlek — v ŽJ 13 let; **Alojz Ažman,** 1901, mehanična delavnica — v ŽJ 40 let; **Franc Globočnik,** 1909, valjarna 2400 — v ŽJ 23 let; **Franc Mulej,** 1907, cevarna — v ŽJ 20 let; **Rudolf Pančur,** 1912, konstrukcijska delavnica — v ŽJ 32 let in pol; **Viktor Polak,** 1906, martinarna — v ŽJ 18 let in pol; **Janez Rozman,** 1907, jeklovlek — v ŽJ 21 let.

Vsem upokojenim sodelavcem želimo, da bi dolgo uživali zasluženi pokoj!

Delavsko samoupravljanje v EE

1. KRATEK PREGLED RAZVOJA DELAVSKEGA SAMOUPRAVLJANJA

Ob koncu letošnjega leta lahko rečemo, da je to leto leto uveljavljanja ekonomskih enot in delavskega samoupravljanja v teh enotah ali z drugim besedami, da je to leto, ko se je v samoupravljanju in gospodarjenju začel uveljavljati sleherni član kolektiva, sleherni neposredni proizvajalec. — Poglejmo v kratkem, kako se je samoupravljanje v obratih razvijalo.

Delavski svet železarne je na 14. rednem zasedanju dne 24. februarja 1953, po razpravi o delavskem upravljanju podjetja, kar je bila edina točka dnevnega reda, sklenil, da v podjetju ustanovimo 22 obratnih delavskih svetov in s tem samoupravljanje razširimo tudi na obrate. Ti obratni delavski sveti so šteli od 9 do 25 članov in smo tako v samoupravljanje vključili nadaljnjih 250 članov kolektiva. Od takrat do 1958. leta se je struktura delavskih svetov obratov večkrat menjala. Združili smo sorodne obrate in ustanovili grupne delavske svete ter podobno. Vsi ti organi samoupravljanja pa niso imeli točno določenih pristojnosti, niti ni bil točno določen njihov delokrog. V odnosu na pristojnosti upravne linije in na naloge družbeno-političnih organizacij pa so se dejavnosti vseh teh med seboj večkrat prepletale. V osnovi pa so imeli organi samoupravljanja posvetovalni značaj in se tako niso mogli razvijati. Proti koncu leta 1957 so samo še životarili, dokler v letu 1958 niso popolnoma prenehali z delom, skladno s stališčem in sklepom CDS. Istočasno z njihovim prenehanjem je CDS imenoval posebno komisijo, ki naj bi oblike delavskega samoupravljanja prilagodila tako, da bi v delo vključili čim več neposrednih proizvajalcev. Organizacijsko naj bi določila takšne formacije, ki bi lahko dobile svoje ekonomske osnove, in naj bi točno določila pristojnosti.

Formirane so bile 4 ekonomske enote in predračunska enota. Pri ekonomskih enotah: topilnice, valjarne, predelovalni obrati in obrati strojno energetske grupe so bili ustanovljeni obratni delavski sveti. Vsak delavski svet obratov je imel 25 članov in kar je bilo popolnoma novo, imeli so točno določene pristojnosti in ekonomsko osnovo. Delo je zaživelo in v kratkem času enega leta so se že pokazali prvi zadovoljivi uspehi. Uspeh je predvsem v tem, da se je jasno pokazalo, da le na samostojnih ekonomskih osnovah in določenih pristojnostih oziroma delokrogu dejavnosti — lahko samoupravljanje še bolj decentraliziramo in ga še bolj približamo neposrednemu proizvajalcu.

Na 15. rednem zasedanju CDS 27. maja 1961 je CDS po predlogu družbeno-političnih organizacij sklenil, da v podjetju ustanovimo 28 EE in da odgovorne službe pripravijo dokončen predlog o tem. Pri tem so bila še pred ustanovitvijo določena načela organizacije EE in njihovih pristojnosti.

Takoj na naslednjem zasedanju, dne 15. junija 1961, je CDS dokončno sklenil, da ustanovimo 31 EE, od katerih jih bo 20 imelo DS, 11, po številu zaposlenih manjše EE, pa UO. Vse EE imajo kot osnovni organ samoupravljanja zbor proizvajalcev ali zbor EE Na istem zasedanju je CDS potrdil pristojnosti EE in razpisal volitve. Volitve so bile izvedene 30. junija 1961 in od takrat imamo organizacijo delavskega samoupravljanja v naši železarni takšno kot je danes.

SPLOŠNO O DELU DS, UO IN ZEE

Če analiziramo število sej in zborov od aprila do novembra letošnjega leta kolikor traja mandat sedanjih DS, UO in zborov, lahko predvsem ugotovimo, da so se člani DS in UO bolj redno sestajali kot pa so sklicevali zbore. V petih EE: šamotarna, Javornik II, valjarna 2400, cevarna in elektrodni oddelek so imeli redno vsak mesec sejo delavskega sveta, dočim je redno vsak mesec sklicevala zbor le EE strugarna valjev.

Nekatere EE so imele seje DS ali UO tudi več kot enkrat mesečno, predvsem so to EE, ki smo jih že našteli. Šamotarna in Javornik II sta imela 2 seji v juniju, valjarna 2400 3 seje v maju, cevarna pa 2 seji v avgustu, oktobru in novembru ter elektrodni oddelek po 2 seji v maju in septembru. Po 2 seji v enem mesecu je imelo še 12 EE, kar pomeni, da EE seje DS ali UO niso sklicevale formalno, ampak po potrebi na podlagi postavljenih problemov. Žal ne moremo tako reči za zbore, saj sta le EE Javornik II in šamotarna sklicali več kot enkrat mesečno zbor EE.

Ko obravnavamo število sej oziroma zborov, hočemo s tem prikazati delno aktivnost EE, čeprav ni to čisto realna ocena aktivnosti. Aktivnost EE pa lahko delno izvidimo iz podatka: da v 12 EE po šestih mesecih sploh niso volili novega predsednika ZEE.

Analiza te vrste aktivnosti organov samoupravljanja v EE ne bi bila popolna, če se ne bi spomnili tudi tistih EE, ki so seje in zbor najbolj neredno sklicevale. V 7 mesecih mandata so sklicale sejo UO le dvakrat projektivni biro in energetsko gospodarstvo, po trikrat pa še Gostinska enota Železar, transport in plavž. Pri sklicevanju zborov pa je ta slika še slabša. En zbor so imele v pretečenih 7 mesecih EE livarna, valjarna 2400, žična valjarna, gradbeni oddelek, energetsko gospodarstvo, gostinska enota Železar in projektivni biro. Samo pa 2 seji ZEE je imelo 6 EE, po 3 pa tudi 6 EE. To pomeni, da je le 12 EE, ki so sklicevanju zborov posvetile dovolj pozornosti in dosegle po tem vprašanju zadovoljiv uspeh.

Pri tej analizi se nehote vriva misel, da bi v delu zborov morali nekaj spremeniti oziroma dopolniti in poživeti delo teh osnovnih organov delavskega samoupravljanja, v EE. Menim, da ne bi bilo odveč razmisliti o tem, da bi mandat predsednika zbora podaljšali na eno leto, to je na dobo kakršno imajo DS in UO EE. S tem bi verjetno dosegli boljše sodelovanje osnovnega organa z njegovim izvršilnim organom. Prav tako bi bilo potrebno razmisliti, ali ne bi bilo bolje, da bi spremenili tudi način volitev predsednika zbora. Če bi predsedniku podaljšali mandat na 1 leto, bi jih lahko volili prav tako kot DS in UO, na splošnih volitvah z glasovalnimi lističi, tajno. Na ta način bi dosegli, da bi pri volitvah predsednika sodeloval celoten kolektiv EE.

VSEBINA DELA DS, UO IN ZBOROV EE

Ko smo analizirali aktivnost EE, kar se tiče sej DS, UO in ZEE smo ugotovili, da so bile EE različno aktivne in da je ta razlika med njimi precejšnja. Če pa pogledamo poslovnik o delu organov delavskega samoupravljanja v EE pa prav lahko ugotovimo, da niti ena EE ni bila toliko aktivna kot to poslovnik zahteva. Zbore bi morali po poslovniku sklicevati enkrat mesečno (temu je zadostila samo ena EE), seje DS in UO pa pred in po vsakem zboru ali z drugimi besedami dvakrat mesečno (temu pa ni zadostila niti ena EE). Pa pustimo takšne analize, ker so to več ali manj formalnosti in niti ne dajo točne slike aktivnosti, še manj pa lahko na takšen način ugotavljamo ali merimo uspehe.

Zato poglejmo, kako je z vsebino dela organov delavskega samoupravljanja. Tematika problemov, ki so jih ti organi obravnavali na sejah, še bolj pa vsebina razprav in zaključkov ter predvidenih ukrepov je najvažnejše v našem delu, ker je pogoj za uspeh. Uspehe torej ne iščemo samo v delu samoupravnih organov, temveč v rezultatih dela EE kot celote.

DS, UO in zbori EE so v začetku obstoja večinoma imeli na dnevnem redu sej ail zborov vprašanje nagrajevanja, kar je tudi popolnoma razumljivo. Ekonomskim enotam so bile določene mase osebnih dohodkov in so samostojno urejevale notranjo delitev. To je bila prva stopnja v reševanju tega vprašanja, ki pa ni imela uspeha, ker je rešitev zadovoljila potrebo posameznikom kvečjemu manjše grupe, kar pa na uspeh enote kot celote ni vplivalo. EE martinarna je prva radikalno začela reševati vprašanje nagrajevanja in so sklenili, da bo pri njih ostalo enotno merilo: osnovna urna postavka in po enoti izdelka. Notranje odnose in prizadevanja posameznikov pa so reševali na drug način, ki je bil po mnenju nekaterih nekoliko prestrog — vendar iz-

Vedno so bile razprave na CDS dokaj živahne. Posebno takrat, kadar so govorili o dohodku, je posegalo v razpravo največ njegovih članov

redno uspešen. Škoda le, da je ostal osamljen in da takšnega načina reševanja notranjih odnosov v kolektivu niso sprejele tudi ostale enote. Nekaj sto odločb o disciplinskem kaznovanju je pomagalo prav zato, ker je akcija DS in obratovodstva bila enotna – soglasna in jo je podpiral ves kolektiv. Za izredna dela, v katerih so se morali izkazati posamezniki, pa so vpeljali posebno stimulacijo nagrajevanja.

Nasprotno temu pa so nekatere EE šle po liniji manjšega odpora. V obratu je ostalo nagrajevanje po starem z osnovno urno postavko, normo, akordom, premijo in po enoti izdelka. Individualna merila, kot so bile individualne premije in podobno, niso bila pravilno postavljena in namesto, da bi reševali osnove in pravilno postavili stimulacijske faktorje, so individualna merila ukinili in šli v povprečje norme obrata. S tem niso dosegli prav nobenega rezultata, razen, da so se osebni dohodki nekaterim, predvsem vodilnim v obratu povprečno dvignili, delo pa je ostalo isto. Najbolj važno pa je, da se niso notranji odnosi vseh tistih, ki so bili nagrajevani v povprečju prav nič uredili.

Z nagrajevanjem je tesno povezano tudi vprašanje normativa delovne sile, ker je masa osebnih dohodkov enaka pri večjem ali manjšem normativu, če je proizvodni uspeh ostal nespremenjen, spremenjena je samo notranja delitev. Vse EE so se tega zavedale, energično pa je k reševanju tega vprašanja pristopila le šamotarna, kjer je DS sklenil, da bodo normativ zmanjšali za 17 oseb. Podobno sta storili tudi EE martinarna, vendar le na račun mehanizacije in Javornik II, kjer so za dopolnilna dela ukinjenih delovnih mest povečali obračunske postavke.

Še vedno važno vprašanje, s katerim so se v letošnjem letu ukvarjali samoupravni organi v EE, je bilo vprašanje rezervnih skladov. Do tega vprašanja so EE zavzele zelo različna stališča, CDS pa jim je odločitev popolnoma prepustil in jim je formiranje rezervnih skladov le priporočil. Z ozirom na to, da je nagrajevanje po enoti izdelka odvisno od vrednosti izdelkov, ne glede na to ali je ustvarjen odgovarjajoči dohodek ali ne, je bilo vprašanje rezervnih skladov še toliko bolj važno. Nekatere EE v bistvu potrebo formiranja rezervnih skladov niso razumele in so uporno, kljub stalnim priporočilom, tako CDS kot UO, izplačevale nedosežene osebne dohodke. Nekatere EE so potem, ko so z izplačilom osebnih dohodkov zašle v težave in so morale najemati posojilo, rezervne sklade formirale, je pa še nekaj enot, ki tega kljub vsemu še niso storile. V nekaterih EE imajo rezervne sklade in so jih letos še koristile bodisi za izplačilo osebnih odhodkov, bodisi za nagrade ali ekskurzije. Nabolje pa imajo vprašanje rezervnega sklada urejeno v EE jeklovlek, kjer so za njegovo formiranje in delitev sestavili tudi pravilnik. Takšno nerazumevanje do formiranja rezervnih skladov kaže potrebo, da naj CDS ali predpiše obvezno formiranje skladov ali pa naj formira močnejši centralni rezervni sklad. V vsakem primeru je prijetnejše in bolj ugodno vpliva na razpoloženje kolektiva izplačilo v celoti kot pa zadrževanje osebnih dohodkov, kar smo v letošnjem letu morali napraviti končno prav zato, ker nismo imeli rezervnih skladov.

Vprašanja organizacije dela in gospodarjenja v EE so v zadnjem četrtletju zmerom bolj pogosto na dnevnih redih sej. To dejstvo je predvsem posledica dveh značilnosti letošnjega leta:

1. Organi samoupravljanja v EE se nenehno razvijajo in so že našli v življenju in delu EE svoje pravo mesto in vlogo;

2. obratovodstva so spregledala, kakšna potencialna sila je v organih delavskega samoupravljanja in so vse bolj pogosto svetovala, da se ta vprašanja dajejo v razpravo.

Oktober, ki smo ga letos označili kot mesec rekordov, najbolj nazorno potrjuje, da je temu res tako. Tudi UO, ki sklepe sej DS, UO in zborov redno analizira, je ugotovil, da so analize vedno boljše in sklepi vedno bolj gospodarski. UO je tudi ugotovil, da v tem delu prednjačita EE martinarna in žična valjarna.

Prostor ne dopušča, pa tudi namen tega sestavka ni, da bi podrobno razpravljali ali pa analizirali sklepe, ki so jih EE sprejemale v zadnjem četrtletju z namenom, da izboljšajo organizacijo dela in začno bolj smotrno gospodariti. Naj navedemo le nekaj značilnih:

– v žični valjarni so se obvezali, da bodo do konca leta proizvedli 2000 ton žice za izvoz. Da bi to nalogo res izpolnili je DS sklenil, da bodo uvedli tekmovanje med izmenami, nagrade za to tekmovanje pa bi izplačali iz rezervnega sklada.

– V tej EE je DS sprejel pravilnik, s katerim urejajo vse nadomestovanje.

– V EE martinarni so za obratovanje s sedmimi pečmi, za določena delovna mesta, kjer je napor večji uvedli stimulacijsko nagrajevanje s tem, da so na teh delovnih mestih pripisovali ure.

– V tej EE in še v nekaterih drugih so samoiniciativno uvedli tečaje za izobraževanje na delovnem mestu.

– V nekaterih EE, kot na primer v EE hladna valjarna-žičarna so potem, ko so uvideli, da ne bodo izpolnili družbenega načrta, sklenili, da bodo delali tudi v nedeljah itd. Takih sklepov je še mnogo.

ZAKLJUČEK

Letošnje leto samoupravnih organov v EE, ki je šele drugo leto njihovega obstoja, nam kaže, da imajo ti organi pravo osnovo. Res je, da so še vprašanja, ki tarejo tiste, ki v teh organih delajo, vendar skoraj vsa nimajo bistvenega pomena. Treba pa bo rešiti vprašanje sklicevanja zborov EE in doseči na teh zborih potrebno udeležbo. Morda ne bi bilo odveč premisliti, kaj je več vredno, ena ali dve uri neurejene proizvodnje v enem dnevu, ali sklicevanje zbora v delovnem času, ki bi potem dalo 200 ur urejene proizvodnje v mesecu. Menimo, da bomo morali vprašanju sklicevanja zborov posvetiti več pozornosti, in najti pot za polnoštevilno udeležbo.

Praksa kaže, da je delo organov samoupravljanja proti koncu mandatne dobe vedno boljše. To kaže na potrebo, da bomo morali pri ŽIC ali pri delavski univerzi uvesti šolo delavskega samoupravljanja, skozi katero bi moral obvezno sleherni član kolektiva, ki bo kandidiral v posamezen organ.

Obratovodstva bodo morala sčasoma postati tako rekoč sestavni del organov samoupravljanja, ker že sedaj praksa kaže, da je delo organov dobro v tistih EE, kjer obratovodje s temi organi tesno sodelujejo.

Centralni delavski svet med obravnavanjem problematike celotne železarne

Zasedanje delavskega sveta ekonomske enote martinarne

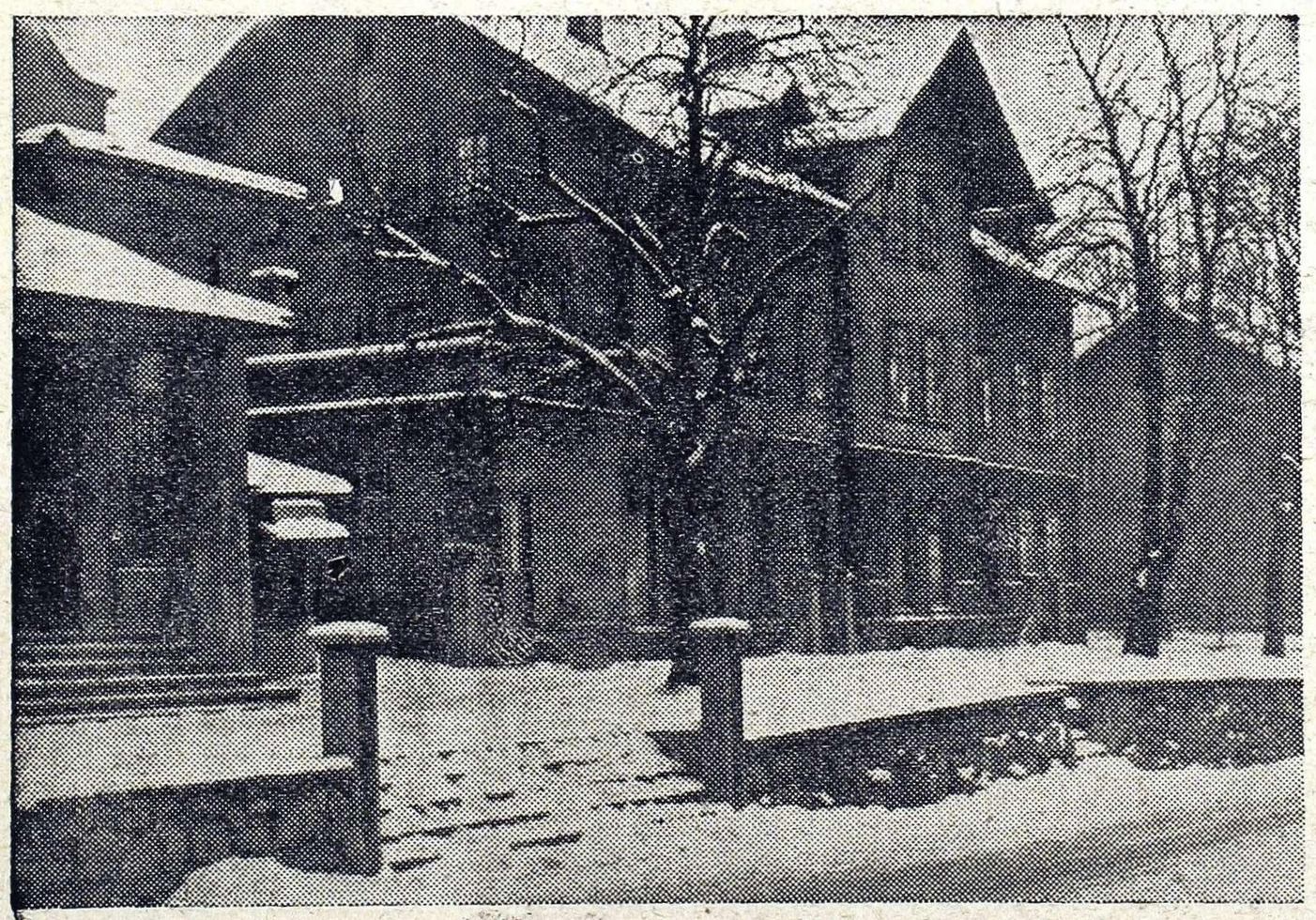

Delavski dom pri Jelenu, kjer se shajajo člani CDS k zasedanjem

Mnenja o

Prizadevajte si za še večji napredek

Vsak tovarniški list ima po mojem mišljenju tri naloge in sicer:

Prva in najvažnejša naloga je, da informira kolektiv o dogajanju in delovanju pod-

jetja, druga naloga je, da pomaga pri strokovni vzgoji kolektiva, a tretja, da nudi delovnemu kolektivu zabavno čtivo in s tem duševno rekreacijo od težkega dela.

Mislim, da je tekom letošnjega leta naš »Železar«, ki je postal tednik, vse te tri svoje naloge v veliki meri mnogo boljše izpolnjeval kot v prejšnjih letih. Zlasti moram ugotoviti, da so članki in informacije kolektivu o dogodkih v posameznih ekonomskih enotah, o zaključkih organov upravljanja in o problematiki, ki iz tega izvira, mnogo pogostejši in boljši. Sodelovanje dopisnikov iz posameznih ekonomskih enot je večje in mislim, da vsak član našega kolektiva v soboto rad prebere ali vsaj pregleda te informativne dopise. V strokovnem pogledu so mi članki ,ki prinašajo pregled napredka črne metalurgije, zelo všeč, a tudi zabavni del našega »Železarja« smatram, da pri mnogih bralcih vzbuja zadovoljstvo.

Vendar si bo trebaa v bodočem letu še prizadevati za nadaljnji napredek našega »Železarja« in za to nalogo želim tako sodelavcem pri »Železarju« kot vsem bralcem mnogo uspeha v 1963. letu.

Inž. MATEVŽ HAFNER

Vse premalo se spoznavamo

Vsako soboto nestrpno pričakujem naš časopis »Železar«. Pretiraval bi, če bi trdil, da je njegova vsebina popolnoma v redu in da se ne da izboljšati, vendar moram priznati, da vedno bolj postaja informator kolektiva o vsem, kar član kolektiva mora vedeti, kakor tudi njegov mobilizator.

Če bi me vprašali, kaj najraje berem, potem vam povem, da je to edini časopis, ki ga večkrat v celoti preberem. Začnem seveda pri članih, ki obravnavajo delo ekonomskih enot. Če nekdo skrbno zasleduje objavljene članke o delu ekonomskih enot, si lahko ustvari sliko o njihovem organizacijskem in gospodarskem stanju, predvsem pa lahko oceni zrelost organov upravljanja. Toda kljub temu se mi zdi, da bi včasih morali pisati tudi o slabostih, ki v ekonomskih enotah oziroma v podjetju so, in sicer ne s stališča obsojanja bodisi grupe ali posameznika, marveč s stališča obdelave problema. Razumljivo, da bi na kraju takega članka moral biti tudi predlog ali napotilo oziroma priporočilo, kako omenjeni problem rešiti oziroma odstraniti. Tako bi časopis postal ne samo informator, marveč tudi organizator. K temu naj pripomnim še to, da mi nimamo v strukturi delavskega upravljanja nekih višjih in nižjih organov, kjer bi višji skrbeli za razvoj nižjih in je prav zaradi tega toliko bolj potrebno na prej omenjeni način obravnavati določene probleme.

Prav tako se mi zdi potrebno pripomniti, da iz našega časopisa vse premalo zvemo o delu naših družbeno-političnih organizacij v podjetju (sindikat, ZK in mladina). Po navadi je tako, da objavimo poročilo in sklepe njihovih konferenc in s tem smo dolžnost opravili. Zdi se mi potrebno, da tako kot obravnavamo delo ekonomskih enot in CDS, bi morali obravnavati delo sindikalnih odborov in izvršnega odbora sindikata Železarne. Gre namreč za to, da so neštetokrat sklepi omenjenega odbora izredno pomembni za delo in življenje v podjetju, kolektiv pa je o njih slabo obveščen. Pa še nekaj, ko človek prebira naš časopis, dobi vtis, da omenjene organizacije ničesar ne delajo v kolektivu, kar pa bi bilo zelo krivično trditi.

Na koncu mi dovolite še eno pripombo. Imam občutek, da se preko našega časopisa vse premalo spoznavamo. Res je, da časopis objavi vse ali skoraj vse uspehe na področju racionalizatorstva in novatorstva, da so priobčene tudi slike avtorjev, toda to je skoraj vse, kar je objavljeno o prizadevanju posameznih članov našega kolektiva. Pri tem pa pozabljamo na stotine naših skromnih in požrtvovalnih delavcev, ki leta in leta delajo v našem podjetju in ker niso »problem«, se jih največkrat ne spomnimo. Zdi se mi, da bi bilo zelo dobro za vse nas, če bi vsaj včasih objavili kratek prispevek o kakšnem izmed teh vzornih sodelavcev, njim v zadoščenje, nam pa v spodbudo.

In za zaključek želim vsem članom našega kolektiva, kakor tudi njihovim družinam, SREČNO IN ZADOVOLJNO NOVO LETO!

IVO ŠČAVNIČAR

Morda dvobarvni tisk

Ali vam je všeč »Železar«? Menim, da je pri tem vprašanju najvažnejše, da je v našem podjetju, pri hitrem tehničnem razvoju in decentralizaciji organov upravlja-

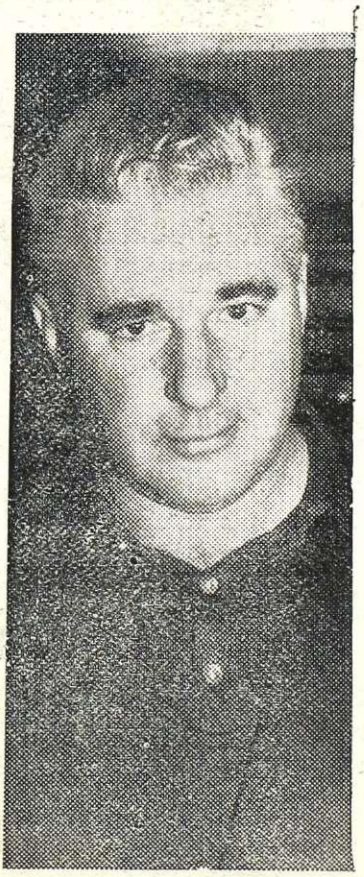

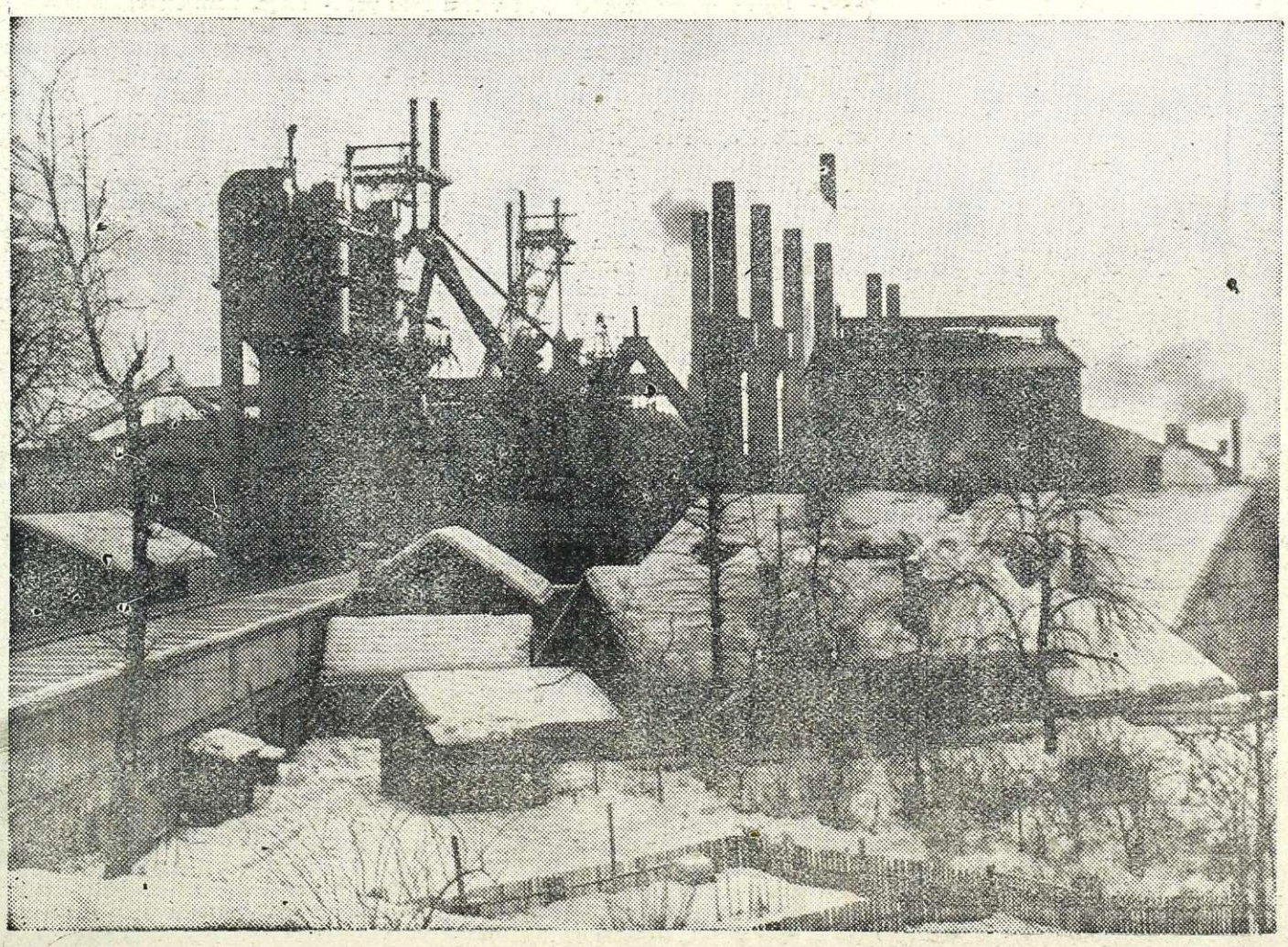

nja, list »Železar« nepogrešljiv. Menim, da je »Železar« na videz skromen, vendar opravičljivo, ker so sredstva omejena. Morda bi kazalo povečati sredstva za tisk in ga izdajati v dvobarvnem tisku ali vsaj na boljšem papirju.

Vsebina zadovoljuje in opravičuje obstoj »Železarja«. Mislim, da lahko trdim, da obvešča vse člane kolektiva o življenju, problemih, uspehih, ukrepih in razvoju našega podjetja, delovnih odnosih in delu organov upravljanja nasploh. Vsebina dokazuje, da se je krog sodelavcev »Železarja« zelo razširil, kar daje listu pose-

Železarju

ben pomen in to, da odigra vlogo mobilizatorja.

Naloge, ki jih ima, »Železar« zadovoljivo izpolnjuje, vendar smatram, da se bo delo uredniškega sploh pa redakcijskega odbora moralo vse bolj približati EE. Sodelovanje predsednikov DS in ZEE pa bi moralo biti v letu 1963 aktivnejše.

FRANCE POGAČNIK

Več o perspektivi Železarne kot celote

Naš časopis »Železar« se kvalitetno dviga iz leta v leto in moram reči, da je dosegel že kar lep ugled. Zdi se mi, da je prav zaradi dobre vsebine »Železar« tako priljubljeno glasilo in kakor vem, ga člani kolektiva zelo radi berejo. Seveda s to tradicijo ne zanikam potrebe po iskanju novih virov gra-

diva, s katerim je treba seznanjati člane našega kolektiva. Mislim predvsem na to da bo moral naš »Železar« bolj kot do sedaj seznanjati kolektiv s perspektviami Železarne kot celote in z nalogami ekonomskih enot. To poudarjam ,ker se mi zdi, da je velikokrat nepotrebno razburjanje v kolektivu prav zaradi nepoznavanja problemov, nalog, objektivnih težav itd. Menim, da ne zadošča objaviti samo suhoparno vest, na primer da je upravni odbor sprejel operativni načrt za en mesec vnaprej, ker ta načrt pozna le tehnično vodstvo ekonomske enote in morda še člani delavskega sveta ekonomske enote tem, kjer je to praksa, da operativni načrt sploh obravnavajo. Po mojem mnenju je prav naš tednik poklican, da seznani kolektiv s predvidenimi nalogami. Navedel sem samo en primer, verjetno pa jih je še več, zato predlagam, da uredniški odbor o tem razpravlja in da tozadevne smernice ožjemu uredniškemu odboru.

TONE JASNIČ

Še več o problemih EE

Iz leta v leto se vsebina našega časopisa »Železar« izboljšuje. To lahko ugotovimo, če razprostremo pred seboj posamezne primerke od začetka pa do danes. Mislim, da mora ta naš list v bodoče vsebinsko napredovati. Da bi to dosegli, je treba k sodelovanju pritegniti čim več sodelavcev. Posamezna področja v časopisu so po mojem mnenju še preveč suhoparna. V »Železarju« naj dobi odraz naša celotna problematika, politika gospodarjenja, mnenja in predlogi vseh organov v našem podjetju. Še več poudarka naj bi v bodoče dali raznim ekonomskim enotam. V rubriki »EE upravljajo« pravzaprav dobiva odraz uveljavljanje samoupravljanja in kako se proizvajalci vključujejo v gospodarsko problematiko svoje ekonomske enote. Še bolj kot do sedaj bo treba v tej rubriki prikazati vso problematiko v ekonomski enoti, tako vzdrževanja, stroškov rpoizodnje, kvalitetno problematiko itd. Tako se bodo člani ekonomske enote še bolj seznanili s problemi v svoji enoti, druge ekonomske enote pa bodo videle, kako ta ali ona ekonomska enota gospodari in kako delujejo njeni samoupravni organi, sindikalni odbori ali

osnovne organizacije Zveze komunistov.

Delu in sklepom CDS je v »Železarju« namenjenega precej prostora. Mislim, da je to prav, vendar smatram, da bi bilo treba kaj več napisati o delu posameznih komisij pri CDS.

Ostale rubrike v listu so po mojem mnenju dovolj obširne, čeprav smatram, da bi kazalo nameniti rubriki za razvedrilo kaj več prostora. Prav tako menim, da bi bilo morda dobro uvesti stran »Iz naše komune«, kjer naj dobi svoje mesto problematika iz vseh krajev, kjer delujejo oziroma stanujejo naši sodelavci.

Končno smatram, naj torej list prinaša problematiko v preprosti, razumljivi obliki, naj pridobi k sodelovanju čimveč sodelavcev, ker bo tako bolj pester in bo postal še bolj priljubljen, kot je sedaj.

MIROSLAV FELDIN

Pogrešamo prispevke mladih

Uredništvo »Železarja« je v svojih prizadevanjih, kako oblikovno in vsebinsko popestriti in obogatiti časopis našega kolektiva, doseglo viden napredek. Tako da je »Železar« postal časopis, ki

ima določeno ustaljeno obliko in vsebino ter v glavnem izpolnjuje nalogo, ki naj jo ima tovarniški časopis. Velik pomen pri uveljavljanju in približevanju časopisa najširšemu krogu proizvajalcev ima rubrika »EE upravljajo«, ki jo delavci z zanimanjem prebirajo. Da pa bi se časopis še bolj približal vsem proizvajalcem, bi morali pisati tudi o posameznih ljudeh v podjetju, o njihovem delu, problemih, zabavi, koriščenju prostega časa in podobno. Skratka, več pozornosti bi morali posvetiti človeku kot osebnosti in ga ne vedno gledati samo kot proizvajalca in upravljavca. V vseh časopisih so vedno najbolj brane uste rubrike, kjer se oglašajo bralci. Zato ne bi bilo napak, da bi tudi »Železar« imel posebno rubriko za prispevke bralcev, kjer naj bi prišlo do izmenjave mnenj o posameznih aktualnih vprašanjih, ki zanimajo člane našegakolektiva. Pogrešam tudi prispevke mladih proizvajalcev, v kolikor pa le-ti pišejo, obravnavajo največ le probleme mladinske organizacije. Temu je seveda kriva sama mladinska organizacija, zato predlagam da ima mladina posebno rubriko, v kateri pa naj bi mladi dopisniki v svojih prispevkih ne obravanavali samo probleme mladinske organizacije, temveč bi pisali tudi o pomembnih problemih pro izvodnje, upravljanja itd.

JANEZ JENKO

»Železarja« vsem občanom

Potreba po večji obveščenossti naših občanov, predvsem o vprašanjih iz neposrednega ožjega področja, je vsak dan večja. »Železar« opravlja to nalogo prav gotovo uspešno, saj iz njega razberemo vrsto zanimivosti iz dogajanja v kolektivu.

Zato mi je »Železar« všeč in mislim, da uspešno opravlja poslanstvo — obveščanje članov kolektiva Železarne. Ker pa je Železarna osrednji kolektiv komune, menim, da bi moral biti »Železar« dosegljiv vsem našim občanom. Pri tem pa nastaja pereče vprašanje njegove vsebine, ki naj bi zajemala novice iz celotne komune.

Tako bi list »Železar« postal časopis slehernega našega občana ter tako zmanjšal vrzel, ki je v komuni v tem pogledu.

»Železarju« želim še nadaljnjih uspehov!

ROMAN TERŽAN

Z gradbišča na Belškem polju

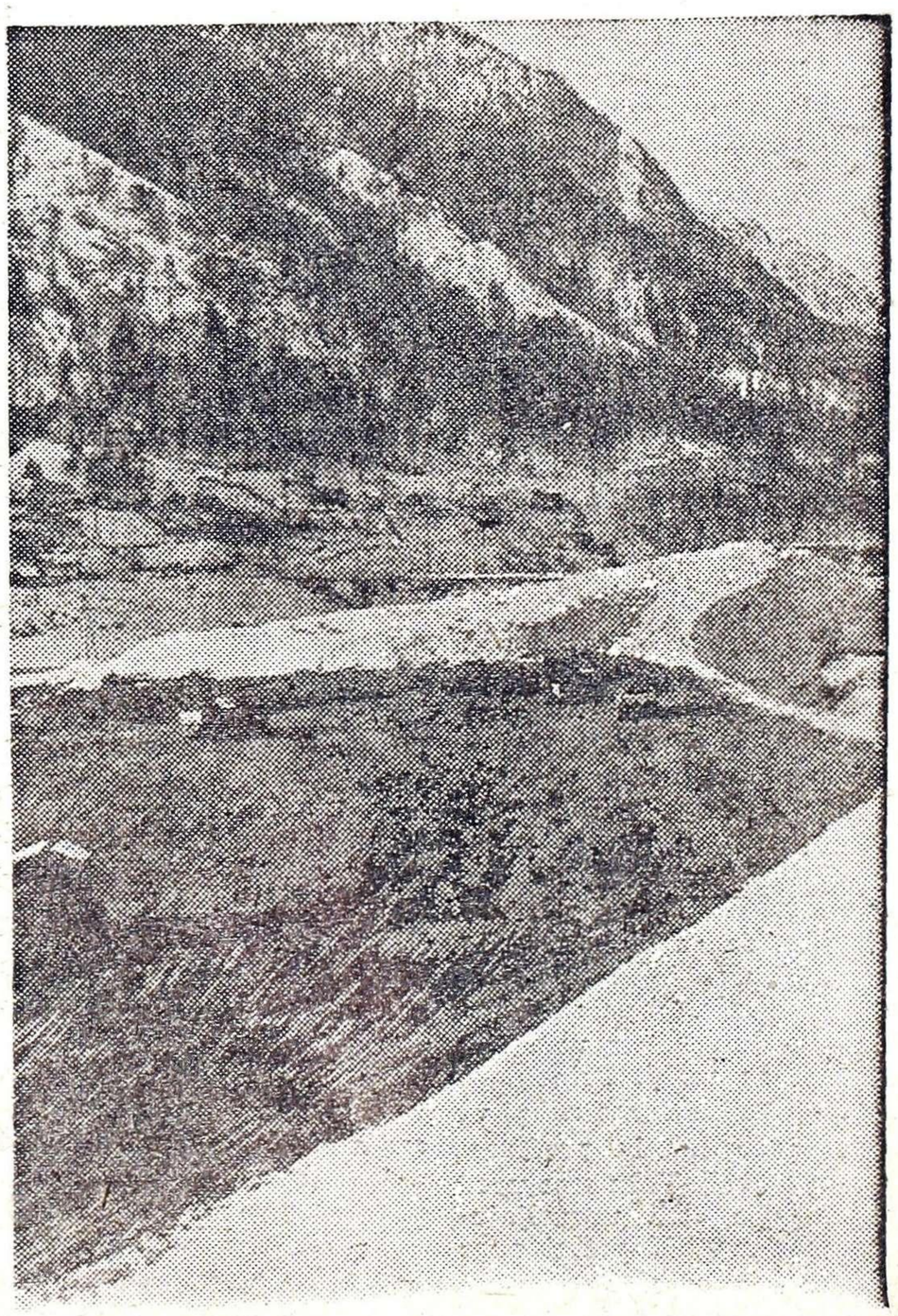

Dan za dnem se vrstijo kamioni, naloženi z materialom za nasip

Trudimo se da bi bil Železar

Poizkusili bomo ugoditi vašim željam

Pred seboj imate letošnjo zadnjo in prvo številko prihodnjega leta časopisa »Železar«, zato je prav, da se kratko pomenimo o njem. O raznih težavah, uspehih in neuspehih v dosedanjem delu pri tedniku ne nameravam pisati, saj vam bodo o tem nekaj povedali moji sodelavci. Moj namen je na kratko pokramljati z vami o vaših odgovorih na anketo, ki smo jo pred kratkim priložili časopisu.

Čeprav odziv na to anketo ni bi posebno velik, smo z izidom zadovoljni, saj ste se nekateri zelo potrudili in nam poslali izčrpen in res dobronameren odgovor na vprašanja. Po vaših odgovorih sodeč vam je »Železar« všeč in vas moti pri branju včasih le zunanja oblika, oziroma kvaliteta tiska, ki res ni vedno najboljša, nekatere pa predolgi članki. Povem naj vam odkrito, da so te težave tudi za naše uredništvo zelo pereče vprašanje, ki ga skušamo, čeprav ne vedno z uspehom, čim bolje rešiti. Pripomnim pa naj tudi, da smo nekaj vaših ugotovitev in predlogov že upoštevali. Tako smo uvedli rubriko »EE upravljajo«, ker ste v veliki večini odgovorili, da članke o samoupravljanju zelo radi prebirate. Tudi vaš predlog, da bi list popestrili z več humorja, bomo poskušali uresničiti, če prav težko dobimo ustrezno gradivo in primerno za objavo.

Ker je želja skoraj vseh, da bi imel »Železar« še več slikovnega gradiva, jo bomo po možnosti upoštevali. Upoštevali pa smo tudi vaše mnenje, da naj »Železar« redno objavlja črtico ali roman v nadaljevanjih. Tako lahko sedaj berete »Srečanja«, zelo pa nas zanima, kako vam je všeč in nam to sporočite. Sploh si stalni sodelavci »Železarja« želimo tesnejšega stika z vami in vaših predlogov o vsebini in obliki »Železarja«, da bi ga lahko čim bolj približali vam, bralcem. Ali smo morda prezahtevni? Menim, da ne in da bomo v novem letu našega tednika dobili več vaših pisem ter dobronamerne kritike.

Čeprav sem v začetku omenil, da se bom z vami pomenil o vaših odgovorih, žal tega ne morem v celoti izpolniti. Premalo je prostora, **da bi** lahko povedal vse, **kar ste** nam sporočili, bodite **pa prepričani**, da bomo vaše odgovore poskušali po najboljših močeh upoštevati in se vam zanje še enkrat v imenu uredništva najlepše zahvaljujem ter vam želim srečno in uspehov polno novo leto ter mnogo zadovoljstva pri branju našega lista.

Remigij Noč

Še več kvalitetnih člankov

Tehnično urejanje lista je v veliki meri odvisno tudi od pravočasnega prihajanja gradiva v uredništvo, to je rokopisov in slikovnih prispevkov. Če bi naši stalni in priložnostni sodelavci bolj dosledno upoštevali roke za oddajo materiala uredništvu, potem bi imeli na razpolago več časa za izdelavo zrcalnih strani še pred prelomom časopisa v tiskarni.

Letos smo izdali 52 številk časopisa. S tehnično ureditvijo nekaterih številk sem bil zadovoljen, ker so bile strani dovolj pestre in razgibane. Največ težav imamo s prispevki tistih sodelavcev, ki nam pošiljajo daljše prispevke. V takih primerih se moramo posluževati okvirjenih prispevkov in slik, če hočemo, da posamezne strani niso preveč enolične.

Naš časopis tiskajo v tiskarni Gorenjski tisk v Kranju. Ker je tiskarna oddaljena od Jesenic, izgubimo zaradi dostave materiala in preloma časopisa precej dragocenega časa. Če bi uspeli na Jesenicah razširiti sedanjo podružnico Gorenjskega tiska in če bi dobili še rotacijski stroj, potem bi bil položaj za nas precej boljši. V tem primeru bi imeli manj težav z dostavljanjem rokopisov in slik v tiskarno.

Letos smo imeli več primerov, da so bile posamezne številke slabo tiskane, objavljene slike pa niso bile dovolj ostre. Zaradi tega smo dobili od naših bralcev precej kritičnih pripomb.

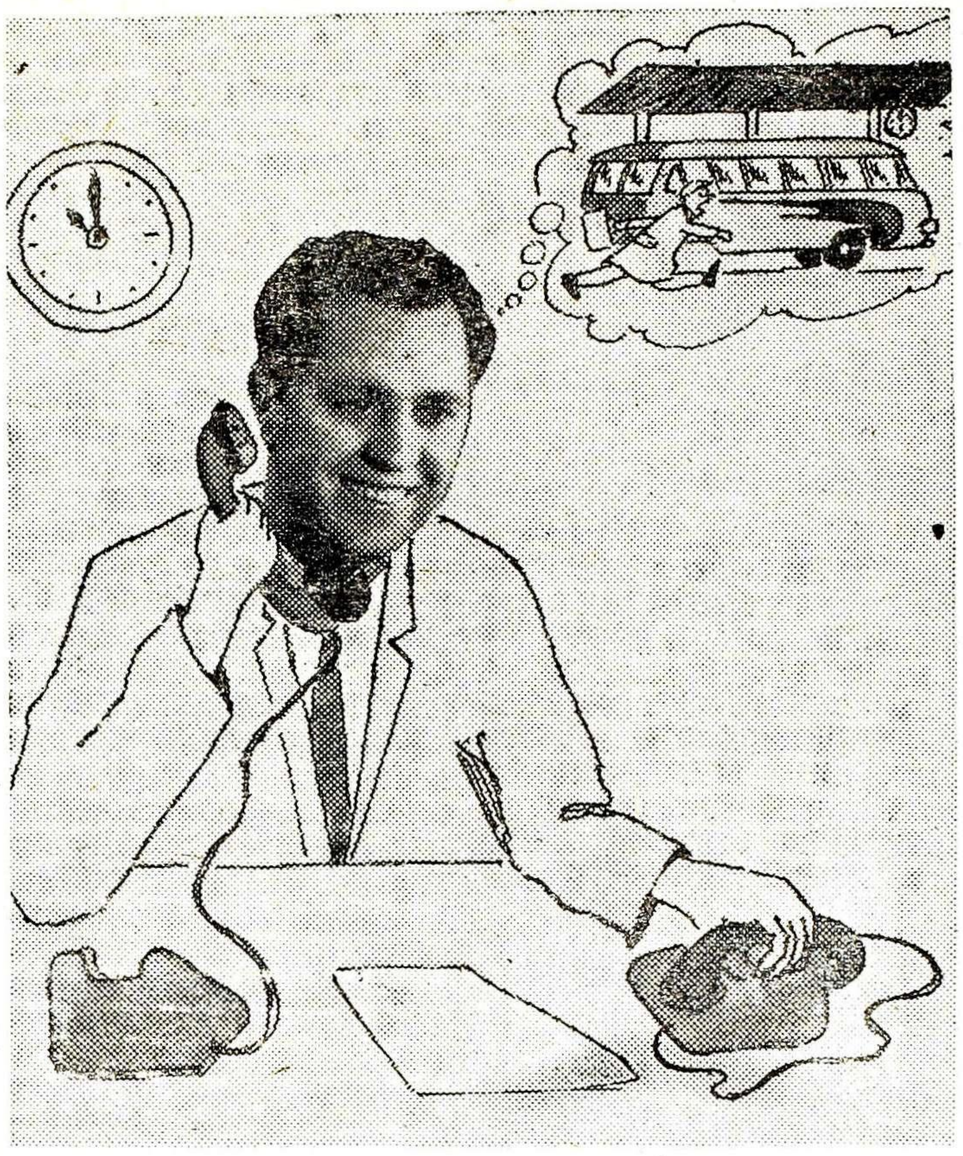

Toda v zadnjem času so se razmere izboljšale in upamo, da bo tisk v prihodnjem letu še boljši.

Ob vstopu v novo leto in ob začetku izdajanja V. letnika našega časopisa želim, da bi od naših sodelavcev prejeli kar največ dobrega gradiva, ker le tako bomo izboljšali kvaliteto našega časopisa.

Edo Žagar

Zelo težko je dobiti stalne sodelavce

Pri urejanju rubrike delavskega samoupravljanja in dela družbeno-političnih organizacij sem si prizadeval, da bi v »Železarju« s tega področja objavili članke, ki bi kolektiv obveščali o delu samoupravnih organov in družbeno-političnih organizacij in ga pripravljale za določeno bodočo akcijo. V novem letu takšnega dela, prejšnja leta ni obstojal ožji uredniški odbor s stalnimi uredniki, pa sem naletel na težave predvsem zato, ker je zelo težko dobiti stalne in aktivne dopisnike v ekonomskih enotah ter v organizacijah. Šele proti koncu letošnjega leta smo nekako uspeli dobiti več gradiva iz ekonomskih enot. Gradivo smo redno zbirali, vendar to ni prava pot, ker za pisanje člankov o delu samoupravnih organov ni bilo pobude v ekonomskih enotah.

Še večje težave pa so bile z zbiranjem gradiva o delu družbeno-političnih organizacij. Zdi se mi, ko bi nekdo od zunaj vestno in redno spremljal vsebino »Železarja«, bi komaj lahko opazil, da v naši železarni obstojajo organizacije, kot so sindikat, ZK, LMS s svojim klubom mladih proizvajalcev, DIT, društvo knjigovodij, društvo elektrotehnikov, društvo livarjev in še mnogo drugih.

Torej to sta težavi, s katerima se bomo morali spoprijeti v prihodnjem letu. Rešili pa jih bomo le tako, da bomo v ekonomskih enotah imeli stalne dopisnike, ki bodo, če ne sami pisali, pa nas vsaj seznanili z dogodki in delom EE. Prav takšne dopisnike bomo morali pridobiti tudi v družbeno-političnih organizacijah. Le s širokim krogom sodelavcev bomo res uspeli, da bo naš tednik odraz našega dela v preteklem tednu in da bo kolektiv pripravljal na vse pomembne bodoče akcije. Pri tako širokem krogu sodelavcev bomo lahko vpeljali v »Železarju« še marsikatero stalno

vsebinsko in tehnično še boljši

rubriko, kar bo nedvomno všeč tudi bralcem.

Vsem sodelavcem rubrike o delavskem samoupravljanju in o delu družbeno-političnih organizacij želim srečno in uspešno novo leto in da bi bilo naše sodelovanje še tesnejše!

Milan Polak

Več o gospodarjenju

Čeprav smo imeli ob pričetku letošnjega leta, ko je »Železar« postal tednik, nekoliko bojazni, da bodo morda občasne težave zaradi pomanjkanja gradiva, lahko danes trdimo, da se je zgodilo prav obratno. Uspelo nam je zainteresirati člane našega kolektiva — dopisnike, da so pisali vedno več, tako da smo včasih prišli kar v zadrego, kam z dopisi. Iz tega razloga smo bili primorani večkrat izdati naš tednik namesto na osmih, na dvanajstih straneh. Celo v poletnih mesecih, ko je splošno znano, da imajo vsi časopisi težave zaradi pomanjkanja materiala, je bil naš »Železar« vedno dobro založen z dopisi in smo tudi v tem »sušnem« obdobju večkrat izšli na dvanajstih straneh.

Drugo vprašanje je seveda vsebinska stran našega tednika. Kot uredniku gospodarske rubrike se mi zdi, da smo tu in tam le premalo pisali o problematiki našega podjetja, ki je kakorkoli povezana z gospodarjenjem. Pri tem gre od nabave surovin preko proizvodnje, vzdrževanja in prodaje končnih izdelkov, kajti na teh področjih je bilo vedno dovolj različnih problemov, ki smo jih reševali več ali manj uspešno. Posebno so bile težave, kadar je bilo treba pisati o kakšnih težjih in odgovornejših zadevah, ker smo v takih primerih le težko našli pisca, ki je zadevo dobro poznal in je bil istočasno tudi voljan o tem kaj napisati. Vendar se je v zadnjem času tozadevni položaj že nekoliko izboljšal in lahko upamo, da bo v letu 1963 še boljše.

V našem tedniku smo v letošnjem letu tako v rubriki »Tehnični feljton« in v »Tehničnih zanimivostih« precej pisali tudi o napredku in novih procesih na področju črne metalurgije. Menim, da smo s prispevki v teh rubrikah informirali člane našega kolektiva o tehničnih in gospodarskih novostih na tem področju tako pri nas, kakor tudi v tujini.

Upam, da bo naš »Železar« tudi v bodoče imel tako lepo število sodelavcev, kot do sedaj in da se bo postopoma njihovo število še povečalo, kajti le tako bo lahko izpolnjeval vse naloge.

inž. Avgust Karba

1:0 za optimiste

Ko je »Železar« postal tednik, je bilo več tistih, ki so dvomili v uspeh, kot tistih, ki so mu pripisovali bodočnost. Prepričan sem in upam, da to ni samo moje prepričanje, da smo s tednikom uspeli našega delavca bolje informirati o življenju, problemih, uspehih, dogajanju v kolektivu in delno celo o delu komune.

Seveda pa bi bilo naše delo in morda tudi uspehi še lepši, če ne bi morali ugotavljati, da je precej predvidenega gradiva izpadlo. Hoteli smo, in še hočemo, več pisati o kadrovsko-socialnih problemih; sem spada tolmačenje zakonskih pravic ter kulturno-prosvetna dejavnost. Prav o teh vprašanjih bomo morali več pisati, saj je naš list, kot sem že prej dejal, najbližji obveščevalec našega delavca. Torej, krog dopisnikov bomo morali razširiti. Delavca moramo seznaniti tudi s pravicami in dolžnostmi, s kvarnimi pojavi v kolektivu, z namenom, da bi se lažje izognili prenekateri neprijetnosti. Pa tudi v primerih, ki zaslužijo pohvalo, ki so v ponos kolektivu, ki v svojem pomenu vplivajo na celoten kolektiv.

In za konec še to! Sleherni član kolektiva naj vsaj javi v preprosti besedi uredništvu, kaj je videl dobrega ali slabega in misli, da bi bilo prav o tem pisati, ali morda želi kakršnokoli pojasnilo, seveda pa naj bi to veljalo le za resne zadeve.

Zdravko Pogačnik

Vedno več dela

Ker so o vsebini našega lista že precej napisali drugi sodelavci, bom raje povedala še nekaj o delu v našem uredništvu. Ker časopis izhaja tedensko, je dela dovolj, še posebej zato, ker prihaja gradivo neenakomerno. Največ člankov dobimo v ponedeljek ali celo v torek, ko jih je treba že slovnično popravljene in prepisane oddati v tiskarno. Sicer si pomagamo tudi z diktafonom, brez katerega si več ne moremo zamisliti delo v uredništvu.

Precej je težav tudi pri obračunavanju honorarjev, ki jih po novem lahko izplačamo le na žiro račun, ali izjavo dopisnikov, da jim letega ni treba odpreti. Zato si želim, da bi vsak dopisnik, ki ni redno zaposlen v železarni, že dopisu priložil izjavo ali pa številko svojega žiro računa. Tako bi nam prihranil precej dela, pa tudi vse honorarje bi lahko pravočasno izplačali.

Omenim naj še razne tiskovne napake, ki so sicer stalen spremljevalec vsakega asopisa. Prizadevamo si, da gre gradivo iz mojih rok brez napak, žal pa ostane večkrat moje prizadevanje brezuspešno, ker potem pride do napak pri tiskanju, kar pa je razumljivo, saj so roki za tiskanje zelo kratki.

Kar lepo število »Železarjev« pošiljamo tudi zunanjim naročnikom. Večkrat pa se zgodi, da dobimo časopis vrnjen zaradi pomanjkljivega naslova, ali pa zato, ker nam naročnik ni pravočasno javil spremembe svojega naslova. To je posebno občutno pri raznih preimenovanjih ulic, pa tudi člani našega kolektiva, ki služijo vojaški rok, nam večkrat ne javijo svojega odhoda iz JLA. Zato si želim, da bi naročniki javljali točne naslove in pravočasno tudi vse spremembe, saj bi bilo tako obojestransko zadovoljstvo še večje.

Vsem bralcem »Železarja«, posebno pa upokojenim sodelavcem, želim srečno novo leto!

Marija Razpet

MNENJE NAŠEGA FOTOGRAFA BERITE NA 10. STR.

Trudimo se, da bi bil Železar vsebinsko in tehnično čim boljši

Včasih je ves moj trud zaman

Ali ste že kdaj poskušali prešteti, koliko fotografij je bilo objavljenih v časopisu »Železar«? Res je, da nisem avtor vseh fotografij jaz, toda pretežna večina fotografij je bilo izdelanih v fotografskem laboratoriju železarne. Ne mislim s tem, kot pravijo, sam sebi hvale peti, omenil sem to le zato, da me boste razumeli, če rečem, da sem nad kvaliteto objavljenih fotografij verjetno prav jaz najbolj razočaran. Posebno v začetku, ko je bil »Železar« tiskan na slabšem papirju, včasih sploh nisem prepoznal svojega posnetka. Sedaj je stanje boljše, vendar se še vseeno zgodi, da so prav fotografije, pri katerih sem si najbolj prizadeval, v časopisu najslabše. Kdo je temu kriv? Brez dvoma, da prehod na rotacijski tisk, ki ne prenese gostejše tiskarske mreže in seveda že dokaj zastarele naprave v kranjski tiskarni. Tako si pač ne moremo pomagati drugače, kot da z dobro voljo nas in tiskarne skušamo čim lepše urediti zunanji izgled »Železarja«.

Omenim naj še nekaj težav, s katerimi se vedno srečujem. Tako je v našem podjetju včasih zelo težko napraviti dober posnetek zaradi izredno slabih svetlobnih pogojev v nekaterih oddelkih. Pa ne mislite, da je to vse! Zgodi se mi tudi, da nisem ponekod preveč zaželen, kadar se pojavim s svojim aparatom. Poleg tega pa sem večkrat v zadregi, izbrati ob taki količini posnetkov motiv, ki ga še ni nihče posnel in torej še ni bil objavljen.

Za zaključek le še tole. Prepričan sem, da bralci vsaj donekle že poznajo in razumejo težave, s katerimi se je treba boriti ob tako pogostem in včasih tudi obširnem izhajanju tednika »Železar«, v prihodnjem letu pa bomo skušali po najboljših močeh bralce še bolj zadovoljiti.

Franci Kolman

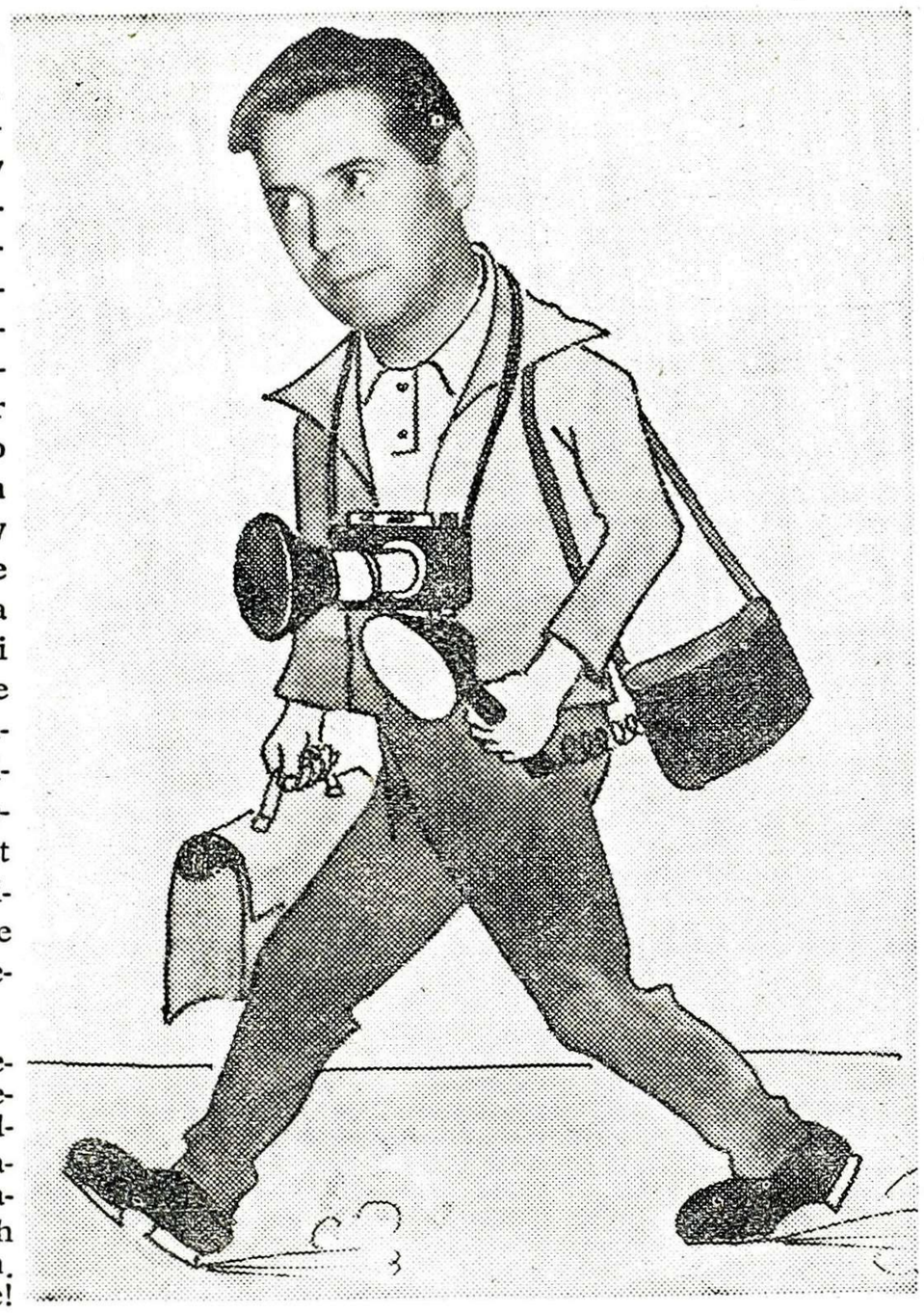

O planu za leto 1963
Načrt in o njem

Načrt proizvodnje za prihodnje leto je velika in odgovorna naloga. Ali smo opravili vse priprave? Odgovor bi bil, kot vsako leto!

S kupci napravimo v pogledu asortimenta običajne formalnosti, ki bodo pozneje osnova asortimentu kvalitet. Za tem vnesemo določene popravke in končno napravimo finančni načrt. Razprava in predlogi na CDS in načrt običajno sprejemamo. Toda, ali bo ta načrt res načrt, ali zadostitev formalnosti, ki jo bo stvarnost v mnogočem zasenčila? Ali bo ta načrt služil za analizo uspehov obratov pri ugotavljanju ekonomičnosti? Bomo res po tem načrtu izdelovali kvalitete? Bomo? In še so vprašanja ...

Kaj je s kapacitetami? Ali so čisto v redu? Poskušajmo vsaj donekle razčistiti pojem izkoriščanja zmogljivosti. Predvsem si moramo biti na jasnem, da do sedaj nismo niti poskušali študijsko in metodološko analizirati izkoriščanje zmogljivosti in tako to ostaja tudi vnaprej tajnost in kamen spotike v mnogih načrtih. Netočne zmogljivosti so bile donekle vzrok pisanemu ceniku osebnega dohodka v nekaterih obratih. Od tod tudi mnoge pripombe na račun kvalitete, mnogokrat tudi neupravičene.

Pri zmogljivosti govorimo predvsem o tehnični in empirijski zmogljivosti. Tehnična zmogljivost je osnovana na največji letni proizvodnji, ki jo dosežemo pri najboljšem izkoriščanju stroja, toda pri tehničnih pokazateljih, ki jih smatramo za normalne. Takoj se pojavi vprašanje, kaj smatramo za normalno, oziroma kakšen vložek odgovarja tem normalnim pogojem proizvodnje pri odgovarjajočem asortimentu. Ali so bili le-ti upoštevani pri sestavljanju načrta? Ali izrabljenost agregata, ali določene manjše rekonstrukcije, administrativno evidentirane, zmanjšujejo oziroma povečujejo zmogljivost? Ali so ti podatki dovolj za planerja? In še vprašanje, koliko deset milijonov bo ostalo nerealiziranih zaradi neugotovljenih zmogljivosti.

Govorimo tudi, da izdelujemo po načrtu. Od kod potem težave pri prodaji blaga? Od kod zaloge? Od kod reklamacije? Morda planiramo za tržišče, toda izdelujemo po naših možnostih, kjer je na prvem mestu osebni dohodek. Vemo, da tržišče ne sprejema minimalnih sprememb, čeprav jih ne podcenjuje, toda predvsem zahteva temeljito preusmeritev proizvodnje z uvajanjem novih izdelkov po nižji ceni. To pomeni, da mora biti proizvodni asortiment boljši in cenejši, da ga tržišče sprejme. Na žalost razmeroma pogosto to podcenjujemo, kar je v vsakem primeru napačno.

Kako je z evidenco proizvodnje? Nekatere rekonstrukcije in modernizacija so omogočile tisoče ton več izdelkov. Evidenca pa caplja deset in več let zadaj. Imamo množico raznih obrazcev, ki jih redno izpolnjujemo in katerih praktična korist je zelo majhna. Ne upoštevamo časa, ki je za to delo potreben. Zaradi nekaj potrebnih podatkov izpolnjujemo dolge kolone številk, ki jih prav gotovo nihče ne koristi. Delamo petnajstdnevna in mesečna poročila, ki jih redko kdo pogleda. Ali še nismo uvideli, da bi morali pri tem že davno nekaj spremeniti? Ali sploh obstaja neko telo, ki se za to zanima?

Še nekaj! Definitivno nezaključena personalna reorganizacija (vsaj tako izgleda) je združila ekonomiste v plan-

(nadaljevanje na 11. strani)

Kakšne pravice imamo iz pokojninskega zavarovanja in kako jih uveljavljamo?

(NADALJEVANJE)

Kot najmanjša pokojninska osnova vsakega zavarovalnega razreda od I do XX se vzame najvišja pokojninska osnova prvega najnižjega zavarovalnega razreda in sicer v zavarovalnem razredu: I. — 31.740 dinarjev, II. — 28.530 dinarjev, III. — 25.865 dinarjev, IV. — 23.829 dinarjev, V. — 22.152 dinarjev, VI. — 20.664 dinarjev, VII. — 19.260 dinarjev, VIII. — 17.908 dinarjev, IX. — 16.681 dinarjev, X. — 15.472 dinarjev, XI. — 14.319 dinarjev, XII. — 13.336 dinarjev, XIII. — 12.413 dinarjev, XIV. — 11. 514 dinarjev, XV. — **10.792** dinarjev, XVI. — 10.792 dinarjev, XVII. — 9.664 dinarjev, XVIII. — 9.223 dinarjev, XIX. — 8.950 dinarjev XX. — 8.950 dinarjev.

Kadar pa se osebna pokojnina odmerja od povprečne pokojninske osnove posameznega zavarovalnega razreda, znašajo pokojninske osnove:

od zavarovalnega razreda I a je pokojninska osnova 39.500 dinarjev, I — 34.000 dinarjev, II — 30.000 dinarjev, III — 27.000 dinarjev, IV — 24.750 dinarjev, V — 22.000 dinarjev, VI. — 21.300 dinarjev, VII — 19.850 dinarjev, VIII — 18.500 dinarjev, IX — 17.200 dinarjev, X — 16.000 dinarjev, XI — 14.800 dinarjev, XII — 13.750 dinarjev, XIII — 12.800 dinarjev, XIV — 11.900 dinarjev, XV — 11.100 dinarjev, XVI — 10.450 dinarjev, XVII — 9.900 dinarjev, XVIII — 9.450 dinarjev, XIX — 9.050 dinarjev, XX — 8.950 dinarjev.

Najvišji zavarovalni razred, do katerega je zavarovanec lahko razvrščen, je odvisen od strokovne izobrazbe, ki je potrebna za delo na delovnem mestu, na katerem zavarovanec dela (kategorija delovnega mesta).

Zavarovanci, ki so delali na delovnih mestih, za katera se ne zahteva strokovna izobrazba (nekvalificirana delovna mesta) se razvrstijo od XX. do XIV. zavarovalnega razreda, v 5. kategorijo. Zavarovanci, ki so delali na delovnih mestih, za katera se zahteva priučitev za tisto delo (polkvalificirana delovna mesta za delavce, za administrativna dela pa nižja strokovna izobrazba), se razvrstijo od XIII. do IX. zavarovalnega razreda, v 4. kategorijo.

Zavarovanci, ki so delali na delovnih mestih, za katera se zahteva strokovna izobrazba (kvalificirana delovna mesta), se razvrstijo od VIII. do V. zavarovalnega razreda, v 3. kategorijo.

Zavarovanci, ki so delali na delovnih mestih, za katera se zahteva strokovna izobrazba visokokvalificiranega delavca in zavarovanci na delovnih mestih, za katere se zahteva višja strokovna izobrazba, se razvrstijo od II. do I. zavarovalnega razreda, v 2. kategorijo. Zavarovanci, ki so delali na delovnih mestih, za katera se zahteva visoka strokovna izobrazba, se razvrstijo v I. a zavarovalni razred, v 1. kategorijo.

Zakon daje možnost, da se zavarovanci razvrstijo v neposredno višji razred, če njihov osebni dohodek oziroma povprečni znesek osebnega dohodka presega za 15%

Avtobusni vozni red samo na papirju!

Ali je to res? Da, žal še prevečkrat res. Res je bilo tudi v ponedeljek popoldne, ko so številni potniki na vseh avtobusnih postajah lokalnega prometa preklinjali podjetje, ki skrbi za te prevoze. Vprašali se boste, zakaj? Zato, ker je enostavno en avtobus izostal iz vsaj meni neznanega vzroka. Morda je imel okvaro! Morda! Sicer pa to ne more biti vzrok za tako malomarnost, saj podjetje Avtoservis nima samo dva avtobusa in prav gotovo tudi obveznosti do uporabnikov avtobusnega prevoza.

Kot sem že v začetku omenil, se to mnogokrat zgodi. Še bolj pogost in skoraj reden pa je pojav, da avtobusi odhajajo s postaje ne le z zamudo, ampak celo predčasno. Sicer pa je težko govoriti o času odhoda in prihoda na posamezno postajo, ker je že dolgo tega, odkar ni nobenega voznega reda več. Kdo je temu kriv? O tem ne bi razpravljal, menim pa, da vsi, ki se vozimo z avtobusi, lahko zahtevamo od podjetja Avtoservis več reda in pozornosti pri lokalnem avtobusnem prevozu.

Registracija motornih vozil

Prejšnja leta smo vozniki motornih vozil izgubljali mnogo časa zaradi kompliciranega postopka registriranja vozila. Nekje smo kupili kolekе, iskali zopet tiskovine, nato na pošti ali banki čakali zaradi vplačila cestne takse, dostikrat smo pri najboljši volji izpolnili tiskovine napačno, čakali v vrsti na podpis, da je vozilo res registrirano. Ta postopek se je vlekel vsaj vse dopoldne, če ne celo več. Izgubljali smo čas, pri vsem tem pa se jezili, zakaj ni vse skupaj na enem mestu in bolj enostavno.

V letošnjem letu je dobilo Avto-moto društvo Jesenice dolžnost, da registrira motorna vozila za leto 1963. Že sedaj, na začetku registracije, lahko trdimo, da je bilo to zelo posrečeno, saj je postopek registracije skrajšan na največ 10 minut, vse to pa opravimo na enem samem mestu. V tem pogledu gre Avto-moto društvu vse priznanje in je opravičilo svoje dobro ime. Vsak voznik dobi v pisarni Avto-moto društva prav vse, od kolekov, tiskovin in njihovega izpolnjevanja in vplačila cestne takse do končnega podpisa, da je vozilo za leto 1963. registrirano.

Koliko je bilo in še bo s tem prihranjenega truda, jeze, čakanja, letanja in iskanja, vemo samo vozniki motornih vozil, ki smo prejšnja leta to na svoji koži občutili.

Zato se pobudniku — odseku za prometno varnost tajništva za notranje zadeve OLO Kranj — zahvaljujemo za poenostavitev postopka registracije za leto 1963, prav tako pa zasluži tudi Avto-moto društvo Jesenice vso pohvalo, ki v sodelovanju z upravnim organom za notranje zadeve občine Jesenice tako uspešno, enostavno in hitro opravlja letošnjo registracijo.

Rado Torkar

Niso jih pozabili

V skladišču male prodaje so bile že več let dvojne sanke, ki iz neznanega vzroka na nekem sankaškem tekmovanju niso bile dodeljene kot nagrada. Odločili smo se, da te sanke podarimo za novoletno jelko najbolj potrebnim otrokom članov našega kolektiva.

Sporazumno s sekretarjem smo sklenili, da dobi ene sanke v dar petletni Drago Guzelj z Ribnega pri Bledu, sin Janeza Guzelja, ki se je letos smrtno ponesrečil pri delu. Mali Drago ima še brata, ki je bil rojen že po očetovi smrti, njuna mati pa je brez vsakega premoženja.

Druge sanke pa so na predlog Občinskega odbora ZB NOB Jesenice dobili otroci Alojza Avguština, ki je zaposlen v cevarni in ima pet otrok. Sam je vojni invalid in je bil aktivni borec v Cankarjevi brigadi od leta 1942.

Pri predaji sank sta se tov. Alojz Avguštin in tov. Turk, ki je odnesel sanke za Draga Guzelja, najlepše zahvalila in poudarila, da je ta gesta jasen dokaz, da nikdar niso bili in ne bodo pozabljeni naši najmlajši.

KOLEKTIVU MEHANIČNE DELAVNICE

Upokojenci mehanične delavnice čutimo prijetno dolžnost, da se zahvalimo kolektivu in sindikalni organizaciji tega obrata za vsakoletno povabilo na izlet in podobne prireditve, ki so nam v dokaz, da nas niso pozabili. Tudi na letošnjem občnem zboru, kamor smo bili povabljeni, smo z zanimanjem sledili programu in bili veseli uspehov, ki jih dosega mehanična delavnica.

Kolektivu mehanične delavnice želimo tudi v bodoče mnogo delovnih uspehov in še večkrat nasvidenje.

Upokojenci mehanične del.

Načrt in o njem

(Nadaljevanje z 10. strani)

sko-ekonomskem oddelku pri izdelovanju šifranta za razred V in VI. To je, vsaj za sedaj, začasna rešitev. Medtem delajo na pripravi načrta za prihodnje leto vsi drugi, samo ne plansko-ekonomski oddelek, brez sodelovanja ekonomista! Tak običaj je bil do sedaj, tako bo tudi letos. Vsiljuje se mi vprašanje: katera je potem prva in osnovna dolžnost plansko-ekonomskega oddelka? Kakšno nalogo je imela do sedaj skupina ekonomistov, ali so sploh imeli delovni načrt? Ali je v sistemu organizacije dela vse v redu? Podatki za eno in isto proizvodnjo iz dveh različnih sektorjev so različni! Kdo je temu kriv? Posamezник? Dva? Ali . . .?

Ne bojmo se zaorati globlje. Ne slepimo se s kratkotrajnimi uspehi. Naše podjetje zahteva precej več sistema in konstruktivnosti pri delu. Skrajni čas je, da o tem bolj temeljito razmislimo.

VAŠ sodelavec

Zelezarski globus

BRAZILIJA — S finančno in tehnično pomočjo švedskega podjetja za proizvodnjo krogličnih ležajev SKF bodo v tej južnoameriški državi zgradili novo železarno v bližini Sao Paola. Izdelovala bo kvalitetna jekla in tudi jekla za izdelavo krogličnih ležajev, s katerim bo oskrbovala novo tovarno za proizvodnjo le-teh, ki jo je v Braziliji zgradilo švedsko podjetje SKF.

FINSKA — Po sedemnajstih mesecih gradnje je pred nedavnim začel obratovati v finski železarni Oy Koverhar AB nov plavž, ki lahko proizvaja dnevno 750 ton belega grodlja.

FRANCIJA — Ta država spada med največje proizvajalce pocinkane pločevine na svetu in je na četrtem mestu za ZDA, Japonsko in Kanado. Letno lahko izdelajo francoske železarne 360.000 t te pločevine, medtem ko so v letu 1961 izkoristili zmogljivost naprav le 90-odstotno.

GANA — V prvi ganski železarni, ki jo gradijo v bližini glavnega mesta Akre, bosta po izgradnji obratovali dve obločni elektropeči, vsaka z zmogljivostjo 10 ton.

JAPONSKA — Japonske železarne izvažajo vedno več specialnega jekla v Sovjetsko zvezo. Do konca septembra letos so izvozili v to državo skupno 165.000 raznih specialnih jeklenih izdelkov.

INDIJA — V letu 1961 so v Indiji nakopali 11,8 milijonov ton železne rude, kar je rekordna številka in za 1,2 milijona ton več kot v letu 1960. Največ te železarske surovine so izvozili na Japonsko in sicer približno 50 odstotkov celotne količine.

IRAN — Britanska železarna »Steel Peech and Tozer« je dobila iz Irana naročilo za 3000 ton betonskega železa, ki ga bo dobavila v začetku leta 1963.

---

najvišji znesek tistega zavarovalnega razreda, v katerem bi bil lahko razvrščen na osnovi kategorije delovnega mesta, ki ga je upravljal. Zavarovanca se ne more razvrstiti v nižjo kategorijo delovnih mest, kot je kategorija, po kateri mu je zagotovljen minimalni osebni dohodek.

Pokojninska osnova se določi tako, da se zavarovanec razvrsti v tisti zavarovalni razred, ki obsega povprečni mesečni znesek zavarovančevega osebnega dohodka v določenem obdobju dela, če ta zavarovalni razred ni višji od najvišjega razreda, v katerega je zavarovanec lahko razvrščen po kategoriji delovnega mesta, na katerem je delal. Če je zavarovalni razred višji, se vzame za pokojninsko osnovo najvišja pokojninska osnova tistega zavarovalnega razreda, v katerega je lahko zavarovanec razvrščen po kategoriji delovnega mesta, na katerem je delal v obdobju, po katerem je bil izračunan povprečni mesečni znesek osebnega dohodka.

Povprečni osebni dohodek se izračuna praviloma na podlagi osebnega dohodka, ki ga je dobil zavarovanec v zadnjem letu dela. Zavarovanec pa lahko zahteva, če je to za njega bolj ugodno, da se izračuna povprečni znesek osebnega dohodka na podlagi osebnega dohodka, ki ga je dobil v kateremkoli nepretrganem triletnem obdobju v zadnjih desetih letih dela, ali v kateremkoli nepretrganem petletnem obdobju v zadnjih petnajstih letih dela.

Zavarovanci imajo pravico, da zbirajo tudi kategorije delovnega mesta v raznih obdobjih dela. Tako se lahko vzame, če zavarovanec to zahteva, za določitev najvišjega zavarovalnega razreda namesto kategorije delovnega mesta iz obdobja, glede na katerega se izračuna povprečni mesečni znesek osebnega dohodka, tista kategorija delovnih mest, na katerih je zavarovanec delal v kateremkoli nepretrganem triletnem obdobju v zadnjih desetih letih, ali v kateremkoli nepretrganem petletnem obdobju v zadnjih petnajstih letih. Pri zavarovancu, ki je v obdobju, po katerem mu je bil izračunan povprečni mesečni znesek osebnega dohodka za izračun osnove za pokojnino spreminjal kategorije delovnih mest, na katerih je delal, se vzame za določitev najvišjega zavarovalnega razreda, do katerega je lahko razvrščen, lista kategorije delovnih mest, na katerih je delal najmanj dve leti v obdobju treh let, oziroma najmanj tri leta v obdobju petih let, če je ti dve leti oziroma ta tri leta delal na delovnih mestih iste kategorije.

Če zavarovanec ni delal najmanj dve leti v triletnem obdobju, oziroma najmanj tri leta v petletnem obdobju na delovnih mestih iste kategorije, se čas, ko je delal na delovnih mestih višje kategorije, prišteje času, ko je delal na delovnih mestih nižjih kategorij, nato pa se vzame za določitev najvišjega zavarovalnega razreda tista kategorija, v kateri je skupaj s prištetimi obdobji dela na delovnih mestih višjih kategorij delal najmanj dve leti, oziroma najmanj tri leta.

V povprečni znesek osebnega dohodka, na podlagi katerega se zavarovanci razvrstijo v zavarovalne razrede, se štejejo praviloma vsi prejemki, ki jih je dobival zavarovanec kot osebni dohodek s stalnimi dodatki za delo na določenem delovnem mestu v rednem delovnem času. Zavarovancu — delovnemu invalidu, se všteje v osebni dohodek tudi oskrbnina in nadomestilo osebnega dohodka, do kar imajo invalidi pravico med zaposlitvijo po predpisih o invalidskem zavarovanju.

Za obdobja, ki se ne štejejo v delovne dobe, na katera zavarovanec ne dobiva osebnega dohodka, temveč nadomestilo osebnega dohodka po posebnih predpisih, se vštejejo v povprečni mesečni znesek osebnega dohodka tisti zneski, ki so podlaga za odmero nadomestila osebnega dohodka po zadevnih predpisih.

TINE ŽEN

Kegljači na ledu dosegajo iz leta v leto lepše uspehe

Planica, dolina smučarskih skakalnic, ima zelo ugodne pogoje za smučarski šport

Smučarsko društvo Rateče slavi letos 40. obletnico svojega obstoja. Njegovi člani se vse bolj uveljavljajo tudi v državnem merilu

Po stezah partizanske Jelovice — patrole hite po težki in naporni poti proti cilju

Ob 40-letnici rateških smučarjev

Pod Bloudk raste nov r

Romantična dolina skakalnic, Planica pod mogočnimi skalnimi skladi Travnika, Jalovca in Ponc je že dolga leta poznana kot naša slovenska Sibirija in klasična dežela slovenskega smučarske športa. V Ratečah in Plan so že pred 40. leti pion našega smuškega športa skalaši utirali prve muči Tudi iz vasi Rateče so ž

Skakalci pravijo, da se počutijo v zraku najlepše. Pose užitek je baje jadranje pri skokih na velikanki

Sezona zimskih športnikov

Letos ni bilo treba čakati uradnega začetka zime, zakaj sneg je zapadel dokaj zgodaj. S snegom pa so se odprle širše možnosti za rekreativno športno življenje. Javorniški in jeseniški smučarji so bili že poleti zelo aktivni, saj so pridno gradili na Kresu in na Črnem vrhu. Smučarski tekmovalci bodo tako imeli nekaj več možnosti za treninge kot prejšnja leta.

Kaj pa ostali? Tu nismo zabeležili posebnega napredka. Smučarska oprema je zelo draga in je zelo težko dobiti primerne navadne smuči. In kako je sicer urejeno za razvoj rekreativnega smučanja? Šolska mladina ima zimske počitnice, otroci so torej doma in je odvisno od staršev, če jih bodo spremljali na belih poljanah in jim pokazali osnovne smučarske korake in like. Ali pa to lahko vsi starši store? Smučarji, bivši tekmovalci, ali turni smučarji vsekakor! Teh pa ni mnogo, več je tistih, ki sami še niso smučali, ker niso imeli teh pogojev, niso imeli možnosti, ali niso imeli veselja do športa. Iz tega sledi, da je treba staršem pomagati. Ali bodo to storili smučarski klubi? V to širino verjetno ne bodo mogli. Kaj pa o tem mislijo stanovanjske skupnosti? Ali ne bi morda tudi to koristno pobudo sprejele za svojo in v določenih dneh, na določenem terenu nudili smučarske trenerje za začetnike. Takšne skupne treninge — tečaje pa bi lahko organizirali tudi sindikalni odbori, saj imajo zanesljivo prav vsi med svojimi člani sposobne smučarje — trenerje za začetnike. Vsekakor bi najlažje to steklo v stanovanjskih skupnostih, ki bi lahko morda tudi organizirale servis za izposojevanje smuči in sank. Le tako bi lahko razširili krog smučarjev, iz katerega bi izšlo prav gotovo še več tekmovalcev, glavno pa je, da bi čim več ljudi uživalo zimsko veselje.

V »Železarju« smo že pisali, da je najbolj razširjen na Jesenicah sankaški šport, ki ima že tradicijo. Sicer pa ima tudi svoje značilne mikavnosti. Nudi nam lep sprehod po zasneženi naravi v hrib, v družbi veselih, sproščenih ljudi, kratek počitek in nato nekaj minut prijetne vožnje v dolino. Sankanje ne zahteva posebnega treninga, razen za tekmovalce, zato je tudi lahko dostopno.

So pa vedno večje težave s sankališči. V mestnem področju smo vezani le na cesto s Planine pod Golico. Prav resno se bo treba, po vzoru Mariborčanov, lotiti priprave sankališča. Na Pohorju so namreč Mariborčani z buldožerjem zorali sankaško progo ob vlečnici in s tem na široko odprli možnosti vsem, ki si želijo sankanja. Kaj podobnega, čeprav bolj v skromni obliki, bi tudi pri nas lahko napravili na različnih vzpetinah, lahko tudi na za to zgrajenih griških med bloki za najmlajše, torej tako, da jih lahko matere nadzorujejo.

No, kljub temu pa je sankaški klub našel dovolj razumevanja in pripravlja širša tekmovanja. Takoj v januarju se bo začelo — najprej bo pionirski sankaški dan, nato tekmovanja jeseniških kolektivov in nato še medobratno tekmovanje Železarne. Mogoče bo res cesta v spodnjem delu posuta, vendar upajo, da bo od »Jerce« do »žage« kar lepo šlo.

S smučanjem in sankan pa še niso izčrpane vse nosti, sem spada še led. Jesenicah od športov na du poznajo le bolj hokej. ga pa res še ne moremo sovno igrati, privoščimo si lahko nekaj uric prije ga razvedrila kot gledalc navijači. Sproščamo se ob drenju naših vrlih fantov postajajo vedno večj moj tega športa.

Poleg hokeja pa pozna še umetno drsanje, ki pa nas vse prepočasi pridob pristaše. Mladina bi se rala v večji meri vključe tudi v to športno panogo

Lepo je razširjeno pri kegljanje na ledu, ki ga je mlajši in starejši člani šega kolektiva. V tej športni disciplini preži mnogo prijetnih uric pro ga časa in postajajo zn mojstri tega športa.

Torej sneg in mraz nudita široke možnosti. čim večji meri se vključ v vse mogoče panoge zims športov, pohitimo, dokler še čas, da si ne bomo s mladi očitali, koliko lep smo zamudili.

Zdravko Pogačn

iev

dkovimi slapovi rod smučarjev

smučarskega
h in Planici
leti pionirji
a športa —
ve mučine.
eče so že v

zgodnji dobi našega smuškega športa prihajali odlični smučarji-tekači in skakalci.

Kljub temu, da Smučarsko društvo v Ratečah nima najboljših pogojev za napredek in zdravo množično rast, dosegajo tekači in skakalci iz Rateč že lepe uspehe ter pomembne zmage v najostrejši konkurenci najboljših. Česar v kratki razvojni dobi še niso mogli doseči, bodo dosegli s prizadevnim delom in veliko ljubeznijo ter navdušenjem morda že v letošnji predolimpijski sezoni.

Marljivim in veliko obetajočim smučarjem požrtvovalno pomaga odstranjevati pomanjkljivosti in slabosti upravni odbor Smučarskega društva z Alojzem Mlinarjem in njegovimi sodelavci na čelu. Društveni tehnični vodja in trener Andrej Matjaž je z vztrajnim in prizadevnim delom vzgojil že vrsto perspektivnih tekačev in skakalcev. Preizkušeni tekači in kombinatorci nikakor ne morejo prezreti mladega Alojza Kerštajna, ki se vse bolj uveljavlja in utegne prav kmalu prekrižati račune sedanjim državnim prvakom in reprezentantom. Za njim nikakor nočeta zaostajati tudi Branko Kajžar in Zdravko Kerštajn, so pa še številni mladi, ki se v Ratečah, kot pravijo, s smučkami rodijo.

T udi mladi skakalci iz Rateč, ki se sedaj poganjajo preko malih »pručk«, Rožič, Erlah, Pagon, Branc in drugi, se bodo prav kmalu upali spustiti tudi preko velikanke. Če ne letos, pa vsaj čez tri leta, ko bodo v Planici znova velike prireditve.

Smučarji iz Rateč dobivajo in tudi zaslužijo vso potrebno moralno in materialno pomoč od domačega Turističnega društva in Občinske zveze za šport in telesno vzgojo na Jesenicah.

Uroš Župančič

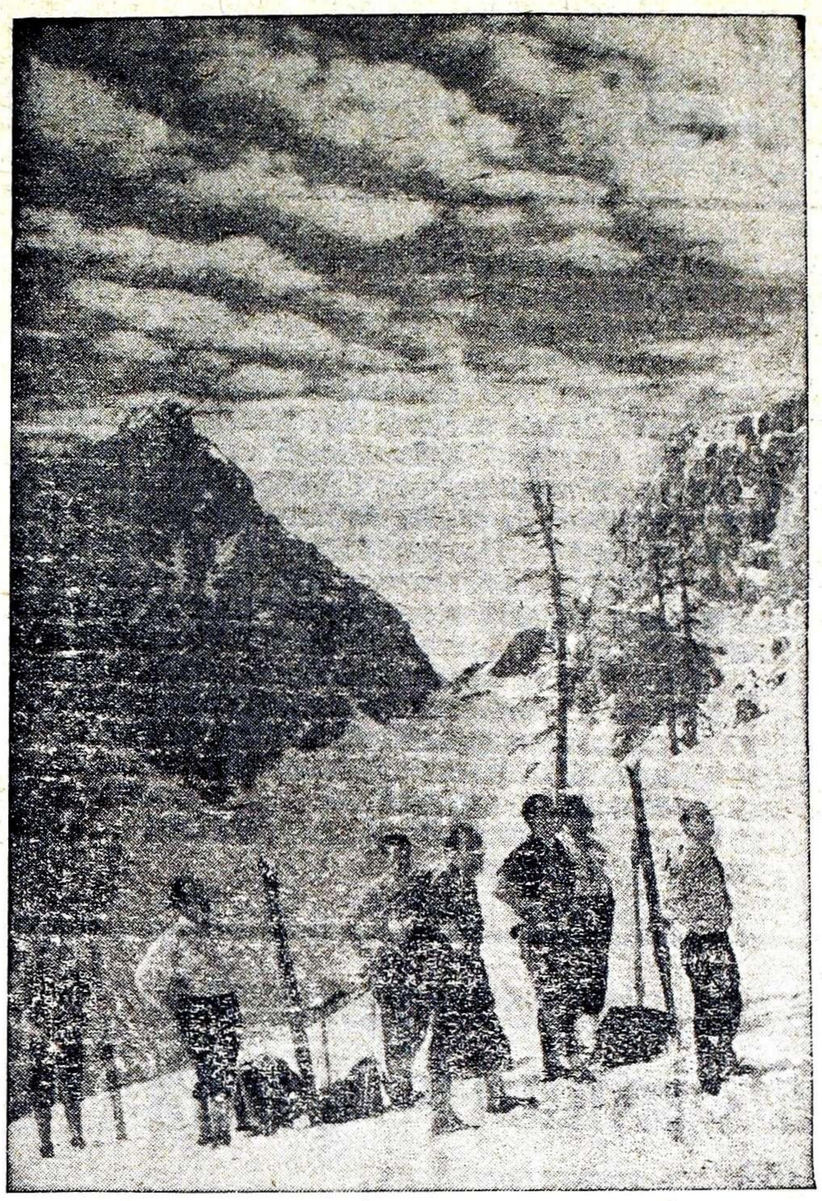

Smučanje ni samo domena tekmovalcev, ampak je obenem tudi zelo koristno razvedrilo

Ludvik Zajc prvi med skakači, Kobentar pa med tekači

V nedeljo so bile v Ratečah, v počastitev 40-letnice plodonosnega dela domačega smučarskega društva, izbirne tekme naših najboljših smučarjev, skakačev in tekačev, pred bližnjimi domačimi in inozemskimi mednarodnimi tekmovanji.

V idealnih snežnih in vremenskih pogojih ter odlični organizaciji se je mladi, veliko obetajoči Ludvik Zajc uvrstil na prvo mesto pred Omanom, med preizkušenjmi smučarji tekači pa je mladi Kobentar prepričljivo odpravil vse smučarske reprezentante. To je nadvse razveseljiv uspeh mladega tekača, člana našega železarskega kolektiva. Škoda je le, da v Planici niso sodelovali smučarji tekači z Javornika in Koroške Bele, zakaj potem bi bil uspeh naših smučarjev še večji in prepričljivejši.

Prepričani smo, da bomo imeli v bližnji sezoni priliko slišati še mnogo pohvalnega o naših smučarjih in sploh zimskih športnikih iz našega kolektiva, s hokejisti, kegljači na ledu in sankači na čelu. Pri tem pa je nadvse razveseljiva ugotovitev, da športni, smučarski, sankaški in kegljaški klubi ter društva razpolagajo z mladimi kadri, ki bodo dosegli svojo življenjsko formo v olimpijskem letu, ko bo treba doma in v Innsbrucku pokazati, kaj zmorejo železarji.

K doseženemu uspehu Zajcu, Smoleju, Kobentarju, Vidicu, Vavpotiču in drugim iskreno čestitamo in jim želimo na bližnjih zimskošportnih prireditvah doma in v tujini še mnogo uspehov.

Sankanje je lep šport, včasih pa tudi nevaren

Po stezah partizanske Jelovice

12. in 13. januarja bo zopet prireditev »Po stezah partizanske Jelovice«. To zimskošportno prireditev v spomin na slavno dražgoško bitko pripravlja, letos že šestič, Okrajna zveza borcev v Kranju. Udeleženci tekmujejo v patrolnih tekih, skokih, slalomu ter sankanju. Lahko rečemo, da je že prerasla okvir Gorenjske, saj se je iz leta v leto udeležuje večje število tekmovalcev iz vseh delov Slovenije.

Tudi naši najboljši smučarji in sploh zimski športniki se je udeležujejo vsako leto ter dosegajo lepe uspehe. Po letošnjih temeljitih pripravah sodeč lahko trdimo, da so naši zastopniki trdno odločeni tudi letos ponoviti uspehe iz prejšnjih let. Najvišja trofeja je Kip borca, ki ga vsako leto razpisuje Okrajna zveza borcev NOV.

Prihodnja številka Železarja bo izšla 12. januarja 1963

Najvišje priznanje javorniku III

Pretekli petek, 21. decembra, je Izvršni odbor sindikalne podružnice naše železarne s komisijo za šport priredil aktivnim športnikom našega kolektiva, ki so sodelovali na zimskih in letnih medobratnih igrah, družabni večer z razglasitvijo rezultatov in razdelitvijo pokalov, priznanj ter praktičnih daril. Večera so se udeležili tudi najvišji predstavniki uprave, organov samoupravljanja in obratovodje.

Tako v letnih kot v zimskih igrah je osvojila prvo mesto ekipa javornika III., v zimskih igrah je bila na drugem mestu mehanična delavnica, na tretjem pa livarne, na letnih igrah so bili drugi športniki OTK, tretji pa športniki hladne valjarne in žičarne. Doseženi uspehi in rezultati posameznikov in ekip, so pomembni, še bolj pa ugotovitev, da se športnih iger udeležuje vedno več članov našega kolektiva. Vsem udeležencem iger iskreno čestitamo in jim želimo tudi v bočoče čim več uspehov.

epše Poseben
nki

in sankanjem
ane vse mož-
a še led. Na
ortov na le-
olj hokej. Te-
mo emo ma-
ivo čimo pa
ric prijetne-
t g edalci —
mo se ob bo-
ih fantov, ki
večj mojstri

pa poznamo
je, li pa pri
si ridobiva
a bi se mo-
i vključevati
o pnogo.
jeno pri nas
u, ki ga go-
eiši člani na-
V tej lepi
ni preživijo
uric proste-
tajajo znani
orta.

mraz nam
možnosti. V
se vključimo
noge zimskih
o, dokler je
e bomo spo-
oliko lepega

bi Pogačnik

Naš novoletni razgovor

Pred kratkim smo obiskali naše sodelavce: Olgo BAHUN, uslužbenko kadrovskega sektorja, Emila LAHA, instalaterja na visokih pečeh, Ivana SMOLEJA, prvega valjavca v valjarni 1300, Avgusta JELENA, uslužbenca OTK, Alojza JERAŠA, odpremnika skladišča v hladni valjarni in žičarni, Jožeta KASTELICA, prvega ključavničarja v vzdrževalnih obratih na Javorniku, ter Staneta BRATANIČA, glavnega delovodjo v obratu Javornik III, ter jih prosili, naj odgovorijo na nekaj naših vprašanj. Po gornjem vrstnem redu so omenjeni sodelavci odgovarjali na vprašanja o družbenem standardu in stanovanjski izgradnji, o uporabi zaščitnih sredstev, o organizaciji dela in proizvodnih problemih, o športni dejavnosti in kulturni dejavnosti, o nagrajevanju in delavskem samoupravljanju. Poleg teh vprašanj smo jih prosili, da nam odgovorijo še na eno skupno vprašanje o tem, kako bodo silvestrovali in da nam zaupajo njihovo največjo željo v letu 1963. Odgovore objavljamo v celoti.

AVGUST JELEN – OTK

Še več sredstev za športno dejavnost

Med športne panoge, ki so mi najbolj všeč, prištevam nogomet, lahko atletiko, plavanje, pri zimskih športih pa hokej in smučanje. Z nogometom bi bil na Jesenicah lahko še bolj zadovoljen, če bi bil njegov razvoj tak, kot si ga vsi želimo. Menim, da bi moralo naše prvo moštvo biti med člani slovenske nogometne lige in upam, da bomo v kratkem tudi na Jesenicah gledali spet kvalitetne nogometne tekme. O plavanju menim, da je zdrava in zanimiva športna panoga, na Jesenicah pa imamo vse pogoje za uspešen razvoj te športne dejavnosti. Na Jesenicah imamo celo vrsto odličnih tekmovalcev v raznih športnih panogah in je zato težko sestaviti kakršenkoli vrstni red najboljših športnikov, toda če hočem odgovoriti na vprašanje, kateri športniki so dosegli v tem letu največ uspehov, potem bi pri zimskih športnikih dal prednost alpskemu smučarju Petru Lakoti in skakalcu Ludviku Zajcu. Med hokejisti naj omenim odličnega napadalca našega moštva Albina Felca, ki še mnogo obeta. Pri letnih športnih panogah je med najboljšimi Ožbi Vister, tekmovalec v hitri hoji, ki je sodeloval na letošnjem prvenstvu Evrope v atletiki, ki je bilo v Beogradu. Lepo se je uveljavila

(nadalj. na 15. strani)

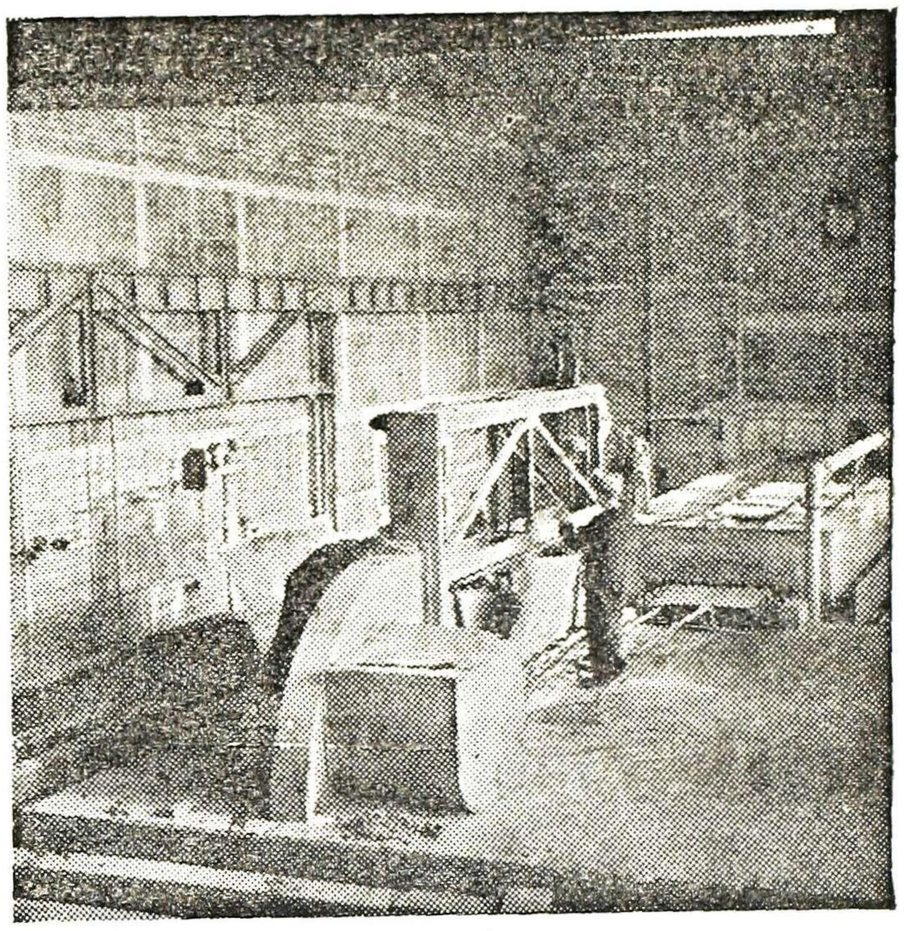

Sestavni del obrata Javornik II je pocinkovalnica za pocinkanje pločevine

OLGA BAHUN – KADROVSKI SEKTOR

Moja največja želja v letu 1963 - stanovanje

Kar zadeva izgradnjo družbenega standarda na Jesenicah, se pridružujem mnenju tistih prebivalcev našega mesta, ki menijo, da bomo morali tudi v prihodnje posvetiti še večjo skrb stanovanjski izgradnji. Stanovanjska problematika na Jesenicah je tako pereča, da nam ne sme biti žal za še tako velika denarna sredstva, ki bi jih morali prispevati v ta namen. Če bi hoteli sestaviti vrstni red potreb in objektov, ki jih na Jesenicah najbolj pogrešamo, potem naj takoj za stanovanjsko izgradnjo omenim še eno šolsko poslopje, ker je sedanje že premajhno, čeprav je bilo zgrajeno šele pred nekaj leti. Potem je tu razširitev bolnice, ceste in še nekateri drugi objekti, med katere spadajo tudi trgovski in gostinski lokali. Skratka, prizadevati si moramo, da bomo napravili čim več za lepši izgled našega mesta.

Stanujem na Jesenicah v Gregorčičevi ulici v podstrešnem stanovanju, ki obsega okrog 30 kv. m površine, kar pa je za štiričlansko družino premalo in stanovanje ne odgovarja. Prošnjo za novo stanovanje imam vloženo pri ObLO Jesenice od leta 1961, ker je bil moj mož vse do sedaj zaposlen pri poklicni gasilski četi ObLO Jesenice. V prošnji sem navedla, da bi želela stanovati v stanovanjskem bloku na Plavžu in tudi menim, da je od predlaganih variant še najboljša izgradnja stanovanjskih blokov, ker na ta način lahko rešimo več perečih stanovanjskih problemov naenkrat.

Novo leto bom dočakala doma v krogu družine, moja največja želja pa je, da bi v prihodnjem letu moji prošnji za stanovanje ugodili.

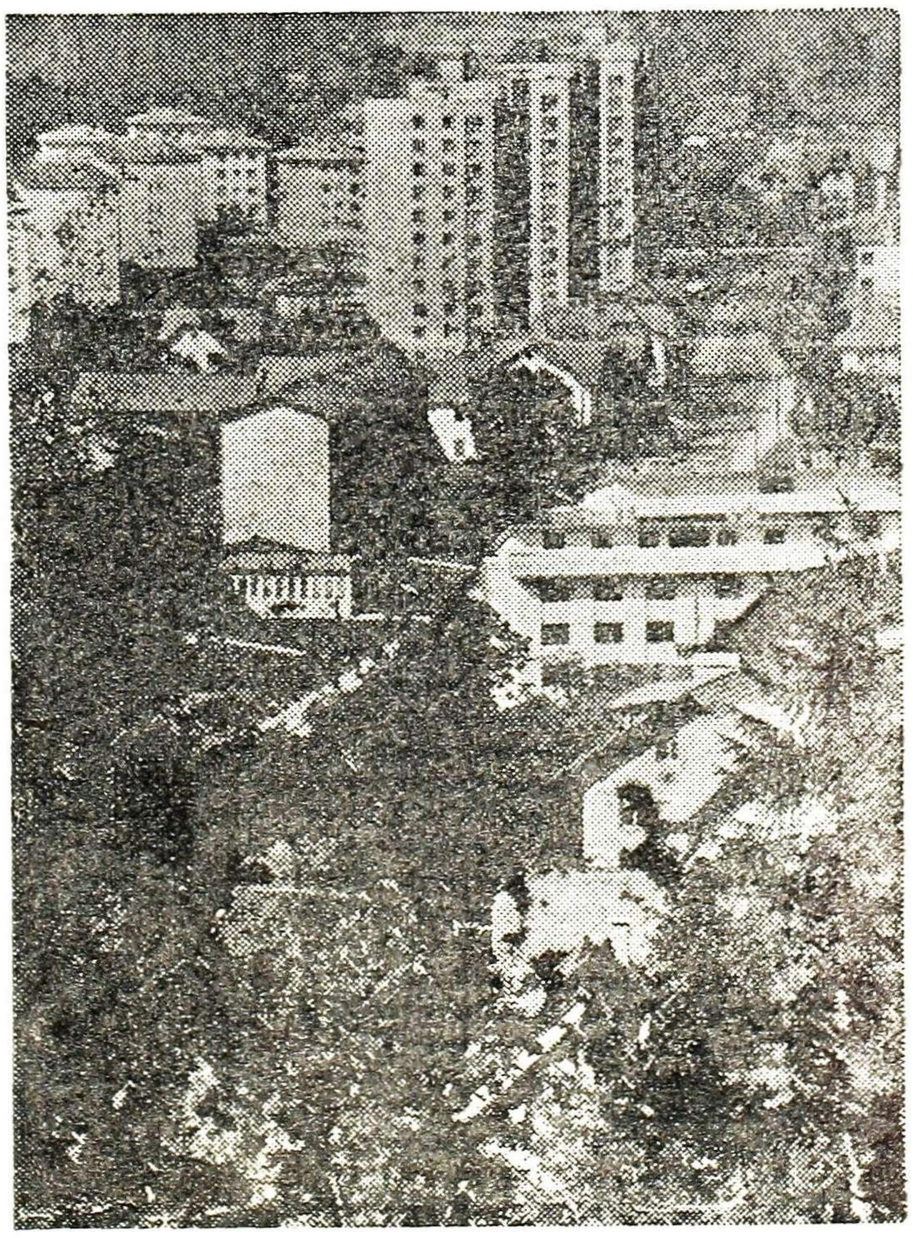

Vedno več je prosilcev, ki si žele novih, sodobno urejenih stanovanj, kakršnih je že precej na Plavžu

IVAN SMOLEJ – VALJARNA 1300

Tudi pri nas so problemi

Tudi v našem obratu imamo nekaj stalnih problemov, s katerimi imamo težave že vsa povojna leta. Omenim naj samo nekatere; pomanjkanje vložnega materiala, ki ga dobivamo s težke proge, je za nas zelo pogosto najtežji problem, ker tako pride do motenj v samem proizvodnem procesu. V zadnjem času je večkrat primanjkovalo tudi kisline, ki jo potrebujemo v naši lužilnici. Zaradi tega se morali obratovanje celo omejiti. Problematični so tudi zastoji, ki jih povzročajo razne manjše ali večje okvare na naših napravah. Poleg teh problemov je treba omeniti še stalno pomanjkanje delavcev, še posebej v poletnih mesecih. Ta problem je pereč na progi, še bolj pa v adjustaži, kjer pripravljajo pločevino za odpremo naročnikom. K navedenim problemom naj pripištejem še slabo kvaliteto valjev, ki jih uporabljamo pri valjanju pločevine na trio in duo ogrodjih.

V interesu slehernega člana kolektiva, ne glede na kakšnem delovnem mestu se nahaja, je, da pomaga pri reševanju teh in podobnih problemov. Zavedati se je treba, da vsaka ura ali še celo vsaka dnina izgubljene proizvodnje predstavlja za naš kolektiv in hkrati vso železarno izgubljeni dohodek, ki ni majhen. K organizaciji dela v našem obratu nimam večjih pripomb in tudi z delom organov upravljanja sem zadovoljen. Morda bi kazalo urediti oziroma ustaliti osnovne tarifne postavke na nekaterih delovnih mestih, ki so zelo nizke. Na ta način bi nam morda uspelo zadržati mlade ljudi v obratu in vsaj delno omejiti odhajanje v druge obrate ali celo iz podjetja.

Tudi jaz bom počakal novo leto doma v krogu družine, moja želja pa je, da bi bil zdrav ter da bi bilo na progi čim manj okvar in zlomljenih valjev.

EMIL LAH

O zaščitnih sredstvih

Na visokih pečeh delam kot instalater že dvanajst let. Ko sem začel delati na plavžu, zaščitnih sredstev skoraj nismo imeli, medtem ko jih imamo danes dovolj in jih lahko celo izbiramo. Tako na primer večkrat potrebujem gumijaste hlače in navadno izberem visoke, tako imenovane ribiške hlače. Zaščitna sredstva so kvalitetna, imajo pa jih na razpolago tudi moji sodelavci, ki delajo pri visokih pečeh. Če kdo zaščitnih sredstev ne uporablja, potem bo v primeru nesreče nosil posledice sam.

Zadnji dan v letu bom imel službo na popoldanski izmeni in se bom vrnil z dela šele po 22. uri zvečer. Kot vse kaže, bom dočakal novo leto v krogu svoje družine. Moja največja želja je, da bi ostal zdrav in da bi s svojim delom tudi v prihodnjem letu pripomogel k nemotenemu obratovanju visokih peči.

ALOJZ JERAŠA = PREDELOVALNI OBRATI

Mladino vabimo...

Brez dvoma smo po osvoboditvi največ dosegli na področju gledališke in glasbene dejavnosti. Gledališčniki so svoj sloves potrdili na mednarodnem festivalu v Monacu, kjer so uprizorili Držićevo komedijo »Tripče de Utolče« in dosegli odlično prvo mnsto. V zadnjih letih so se uvrstili tudi med najboljše igralske družine, ki so tekmovale na republiških revijah v Kopru, Zagorju in Novem mestu.

Na področju glasbene dejavnost ima za dosežene uspehe veliko zaslug Glasbena šola, ki že več kot deset let vzgaja mlade kadre. Omenim naj tudi DPD Svobodo »Tone Čufar« z njenimi glasbenimi sekcijami. Pihalni orkester je prav gotovo med najboljšimi v Sloveniji, medtem ko je komorni pevski zbor dosegel vrsto lepih uspehov na koncertnih nastopih doma in v tujini. Ne smem pozabiti tudi na ansambel narodnih plesov in pesmi, ki letos praznuje desetletnico svojega obstoja. Tako Glasbena šola kot Svobode s svojimi sekcijami stalno napredujejo, največja glasbena prireditev v pretekli sezoni pa je bila vsekakor uprizoritev ljudske opere Radovana Gobca »Tremenski dukat«. Na to uprizoritev so amaterski prosvetni delavci lahko upravičeno ponosni.

Najbolj zaskrbljujoče vprašanje pa je to, da v kulturno-prosvetnih vrstah primanjkuje mladih ljudi. Skoraj ne morem verjeti, da je na Jesenicah tako malo mladih ljudi, ki bi imeli voljo do petja, glasbe in igranja v gledališču. Pomanjkanje mladih kadrov med kulturno-prosvetnimi delavci-amaterji bo imelo v bližnji prihodnosti hude posledice. Zato bi se morali za reševanje tega problema zanimati vsi merodajni činitelji, še posebej pa bi morala biti za to zainteresirana mladinska organizacija na čelu z občinskim komitejem LMS.

Kot v prejšnjih letih, bom tudi letos po vsej verjetnosti silvestroval v Delavskem domu pri Jelenu, moja največja želja pa je, da bi na Jesenicah končno le organizirali moški pevski zbor, ki ga že dalj časa močno pogrešamo.

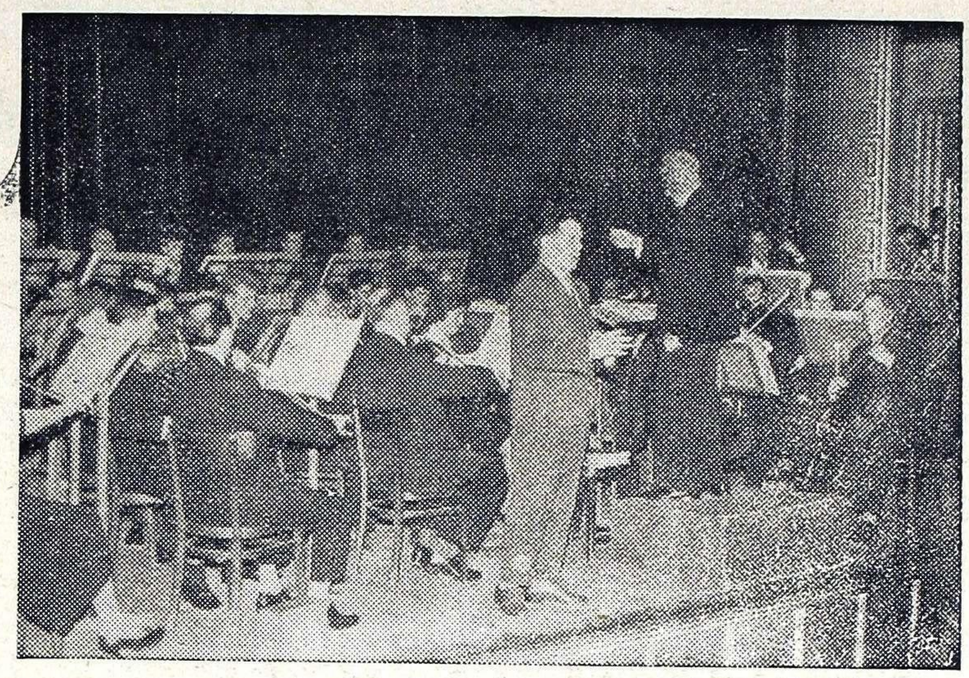

Andrej Kosem in orkester Glasbenc šolc med nastopom

JOŽE KASTELIC – VZDRŽEVANJE

O sedanjem sistemu nagrajevanja

Kar zadeva EE vzdrževanje Javornik, je sedanji sistem nagrajevanja boljši od prejšnjega. Ta sistem se razlikuje zato, ker smo nagrajeni na osnovi boljšega vzdrževanja proizv. valjavniških obratov, to pa se seveda odraža tudi pri naših mesečnih prejemkih. Menim, da je delovno mesto, ki ga opravljam pravilno nagrajeno, kar velja tudi za druga mesta v naši ekonomski enoti. Seveda so še nekatera kritična delovna mesta, kjer bodo morali organi delavskega samoupravljanja opraviti morebitno korekturo.

Silvestroval bom doma v družinskem krogu, moja največja želja v l. 1963 pa je, da bi imel kolektiv vzdrževanja Javornik kar največ uspehov pri delu, našim športnikom pa želimo novih zmag, ko bodo tekmovali v medobratnih športnih igrah in na drugih tekmovanjih.

ŠE VEČ SREDSTEV ZA ŠPORTNO DEJAVNOST

(nadalj. s 14. strani)

tudi ženska košarkarska ekipa, ki je osvojila prvo mesto v republiški košarkarski ligi, med najboljšimi pa sta Benedičičeva in Drinovčeva.

Za razvoj športne dejavnosti bi morali nameniti še več sredstev, starejši športniki in tud drugi člani kolektiva pa bi morali bolj množično pomagati pri vzgoji novih kadrov.

Silvestroval bom kar doma, moja največja želja za prihodnje leto pa je, da bi športniki na Jesenicah še bolj napredovali in da bi dobili težko pričakovano pokrito umetno drsališče.

Ob 10-letnici Jeseniškega ansambla narodnih plesov

Ansambel narodnih plesov DPD Svoboda »Tone Čufar« Jesenice praznuje letos desetletnico obstoja. Z izdatno moralno in materialno podporo uprave društva in predvsem z žilavostjo je prebrodil organizacijske, tehnične in materialne težave ter dosegel uspehe, ki že prekašajo meje amaterizma. Današnjo kvalitetno raven pa so lahko dosegli le z rednim vežbanjem, v katerega je vložil vsak posameznik v teku desetih let 2.800 delovnih ur, kar predstavlia več kot celoletno osemurno zaposlitev dnevno. Iz skromnih začetkov jeseni leta 1952, ko so mladi člani jeseniške železarne naštudirali gorenjske narodne plese za nastope na turneji po Primorskem, se je ansambel razvil v 40-članskega, ki je danes priznan doma in v tujini. Po vrnitvi s turneje so ustanovili folklorni odsek v okviru takratnega sindikalnega kulturno-umetniškega društva, pozneje pa v okviru Svobode pa so se preimenovali v ansambel narodnih plesov. Ob pomoči občasnih korepetitorjev Slavka Novaka in Zorana Jovanovića iz Beograda ter Marjana Vodnjova iz Kranja, so naštudirali vrsto plesov jugoslovanskih narodov in imeli v desetletnem obdobju doma in v tujini 220 nastopov. Od tega so imeli 30 nastopov na Jesenicah in v krajih jeseniške občine, 71 izven občine, 4 izven republike in 9 izven države. Največ, to je 34 nastopov, so imeli na Bledu, kjer redno nastopajo vsako sezono. Danes ima ansambel naštudiran repertoar desetih plesov. To so gorenjski, prekmurski, istrski in baranjski narodni plesi ter bunjevsko, srbsko, šopsko, banatsko, vojvodinsko kolo in šoto. Iz repertoarja pa so iz-

(dalje na 20. strani)

BRATANIČ STANE – JAVORNIK III

Probleme v valjarni bi morali skupno reševati

Tudi v naši EE se pogosto sestaja zbor EE k svojim sejam, ki pa žal niso obiskane tako, kakor bi pričakovali in želeli. Seje zbora EE so sicer dobro pripravljene in gradivo, ki ga obravnavamo tako pomembno, da bi jim morali člani kolektiva nameniti večjo pozornost. Menim, da bi bil obisk teh sej kakor tudi vodilni in delovodski kader med kolektivom opravili večjo agitacijo z namenom, da bi zainteresirali za obisk teh sej slehernega člana kolektiva naše ekonomske enote. Dugače je s sejami delavskega sveta EE, ki so polnoštevilno obiskane. Pohvaliti moram tudi dobro povezavo naših samoupravnih organov z obratovodstvom, ZK in sindikalno organizacijo. Na sejah našega DS obravnavamo važno problematiko v zvezi z vzdrževanjem valjarn. Ker imamo veliko skupnih problemov, bi se morali večkrat sestajati delavski sveti posameznih ekonomskih enot iz valjarn z našim delavskim svetom. Sklepi, ki bi jih sprejeli na takšnih skupnih zasedanjih bi bili zelo koristni in bi tako pripomogli k hitrejšemu izpolnjevanju proizvodnih nalog.

Zaradi posledic iz NOB sem bolj rahlega zdravja in zato želim, da bi v l. 1963 bilo moje zdravstveno stanje vsaj takšno, kakršno je sedaj in da bi lahko kolektivu našega obrata pomagal pri delu. Silvestroval bom po vsej verjetnosti v dvorani Osnovne šole, ali pa v dvorani TVD Partizan na Javorniku, kjer organizirajo že vsa povojna leta tradicionalna silvestrovanja.

Na Jesenicah si bomo morali prizadevati, da bo tudi drsanje dostopno širšemu sloju ljudi

OPOZORILO

»Vodovod« Jesenice opozarja vse hišne svete, vsa podjetja in individualne potrošnike vode, ki imajo napeljavo vode iz mestnega vodovoda, da skrbno zaščitijo pred mrazom vodovodno napeljavo, kolikor je izpostavljena mrazu.

Posebno pozornost je treba posvetiti vodomerom, da bodo dobro in skrbno zaščiteni pred mrazom, ker bo v nasprotnem primeru potrebno vso nastalo škodo poravnati »Vodovodu« Jesenice.

VAŽNO OPOZORILO!

Vse člane kolektiva opozarjamo, da bodo od 1. januarja 1963 lahko uveljavljali zdravstveno varstvo v zdravstvenih ustanovah samo z zdravstveno izkaznico, ki bo imela vložen predpisani vložek, brez katerega zdravstvena izkaznica ne bo veljavna.

Vložek bo dobil vsak v obratni pisarni. Da bi vložek ne izgubili, priporočamo vsem članom kolektiva, da ga nalepijo v zdravstveno izkaznico na prvo stran tako, da se lahko uporabijo vše strani vložka in da je dobro vidna tudi prva stran zdravstvene izkaznice.

Kadrovski sektor
Oddelek za socialno zavarovanje

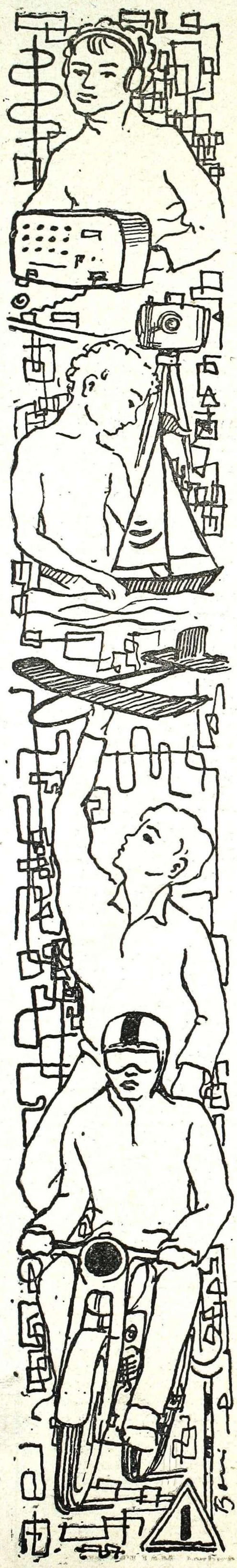

Reportaža o ljudski tehniki

Več razumevanja in pomoči!

Občinski odbor Ljudske tehnike je s svojimi strokovnimi komisijami, avto-moto društvom, aero klubom, radio klubi, kino-foto klubi, krožki in sekcijami razširili aktivnost svojih organizacij, ki več ali manj uspešno delujejo v vseh krajih in vaseh naše komune od Mojstrane do Žirovnice. Le v Kranjski gori in Ratečah bi morali delo organizacij LT poživiti, saj tudi v teh krajih prebivalci potrebujejo tehničnega znanja pri svojem vsakdanjem delu.

Odveč bi bilo, da bi podrobneje analizirali prizadevanja in dosežene uspehe posameznih organizacij LT, toda podčrtati je treba, da se nekatere od teh organizacij zelo pogosto borijo s skoraj nepremostljivimi težavami, ker jim primanjkuje prostorov ter materialnih in finančnih sredstev.

Predavanja, razstave, tečaji in seminarji so in morajo tudi v prihodnje ostati stalna oblika dela organizacije LT. Ne bi bilo prav, da bi obstali pri svojem delu, ali pa da bi se uspavali na doseženih uspehih v minulih letih bodisi v občinskem, okrajnem, republiškem ali zveznem merilu. Prav ti uspehi morajo na člane LT delovati vzpodbudno in biti kažipot k boljšemu, množičnemu in kvalitetnemu delu. Sredstva, ki so bila vložena za vsestransko strokovno tehnično izobraževanje, naj postanejo bogat kapital, ki se mora stotero obrestovati. Zato moramo ponuditi roko vsem, ki so sposobni, da v tej ali oni obliki posredujejo svoje strokovno tehnično znanje ter bogate izkušnje delovnim ljudem, predvsem pa mladini.

Tudi v prihodnje bomo iskali pomoči pri Društvu inženirjev in tehnikov, Društvu iznajditeljev in avtorjev tehničnih izboljšav, pri klubih mladih proizvajalcev, izobraževalnih centrih in vzgojnih ustanovah. Zaželjeno je tudi tesno sodelovanje z Zavodom za zaposlovanje ter Delavsko univerzo in Pedagoško službo, krajevnimi skupnostmi in Zavodom za sodobno gospodinjstvo. Zavedamo se velikih in odgovornih nalog, ki jih bomo morali opraviti in jim sami ne bomo kos. Toda s skupnim sodelovanjem in prizadevanjem bomo izpolnili tudi naloge, ki se nam včasih zdijo neizvedljive.

Naše delo in doseženi uspehi so sad kolektivnega amaterskega dela, ki mu bo treba v prihodnje posvetiti še več skrbi in ustvariti še boljše pogoje za množičnost ter kvaliteto.

Radioamaterji z Javornika pri delu

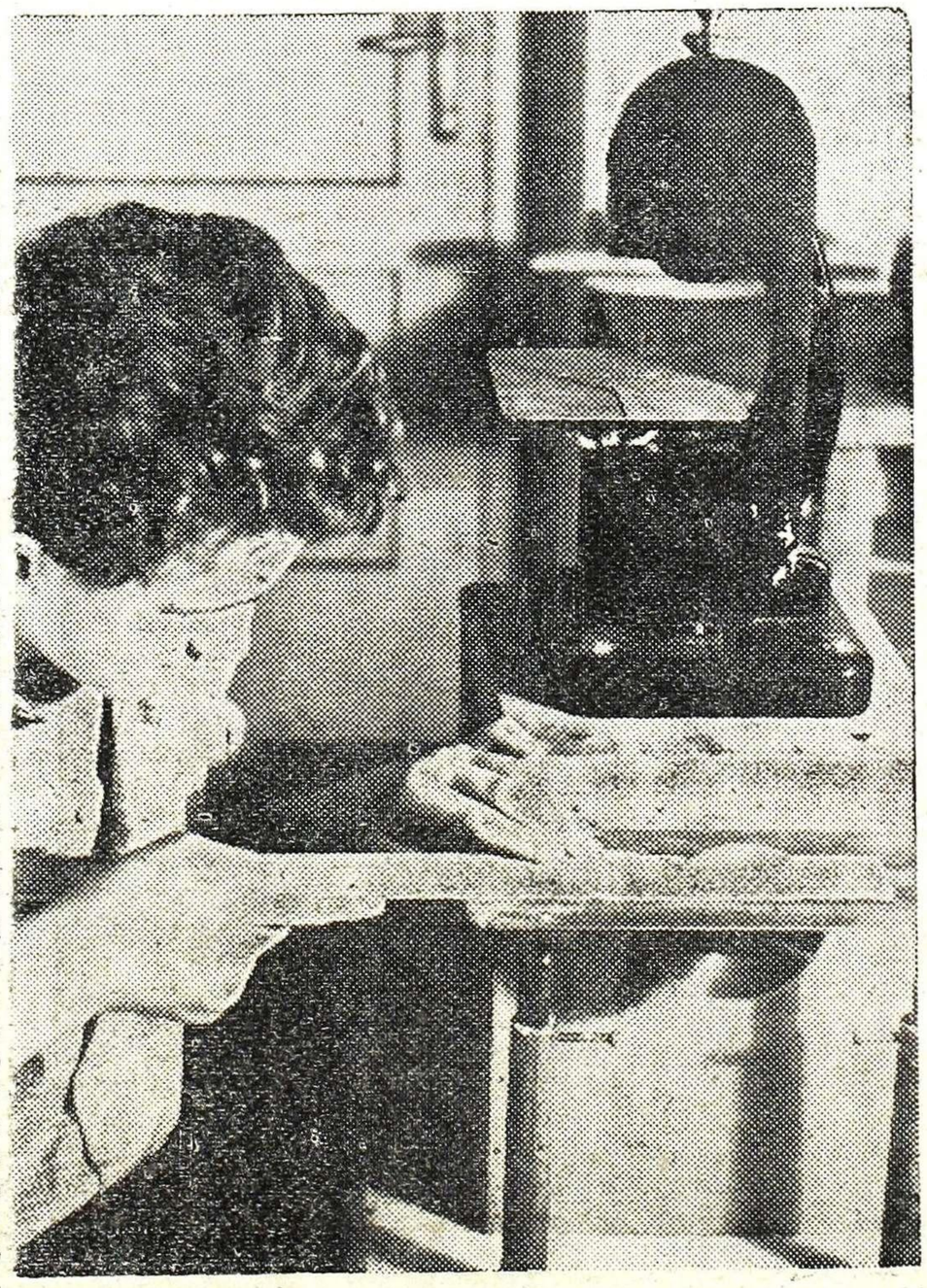

Ljudska tehnika vzgaja bodoče mojstre dela

Tehnična vzgoja v šoli in izven nje

Pri občinskem odboru LT Jesenice že precej let obstoja komisija za tehnično vzgojo v šoli in izven nje. Ta komisija je sestavljena iz predavateljev tehničnega pouka v osnovnih šolah in članov občinskega odbora LT Jesenice. Njena glavna naloga je tesno sodelovanje s šolo in organizacijo raznih svobodnih dejavnosti po šoli.

Z novo šolsko reformo, ki je uvedla tehnični pouk kot redni šolski predmet in omogočila široko znanstveno informiranje vseh znanstvenih ved, nastopa vrsta objektivnih in subjektivnih ovir.

Zavod za proučevanje šolstva LRS je v sodelovanju z Ljudsko tehniko zbral podatke za 90 odstotkov šol v LRS, ki dovoljujejo konkretne zaključke. Precej je šol, ki tehničnega pouka še niso uvedle ali pa ga organizirajo samo priložnostno, še več pa je šol, kjer so tehnični pouk formalno uvedli, je pa bistveno samo zamenjava in zastarela oblika ročnega dela, ki ne odgovarja učnemu programu niti za tehnično vzgojo niti za proizvodno delo. V šolah bi morali imeti 600 predmetnih učiteljev za tehnični pouk imajo pa le 209 predmetnih in strokovnih učiteljev.

Druga ovira je pomanjkanje delavnic, fizikalnih in kemičnih kabinetov, brez vsakega aktivnega eksperimentalnega dela. O nepravilnem vrednotenju tehnične vzgoje priča tudi dejstvo, da le 42 odstotkov šol prireja ekskurzije in seznanja mladino s tehniko. Mnoge gospodarske organizacije ne razumejo pomena tehničnega izobraževanja v šolah in odklanjajo obiske skupin ali razredov. 56 odstotkov šol ni naročenih na nobeno tehnično revijo, 22 odstotkov šol nima niti ene tehnične knjige s tega področja.

Tehnične delavnice ima v lastni šoli le 24 odstotkov šol. Če si po vsem tem ogledamo našo občino, ki ima 6 razvitih osnovnih šol, lahko ugotovimo podobne težave. Vse šole so si po uveljavitvi šolske reforme, da se tehnična vzgoja uvede kot red-

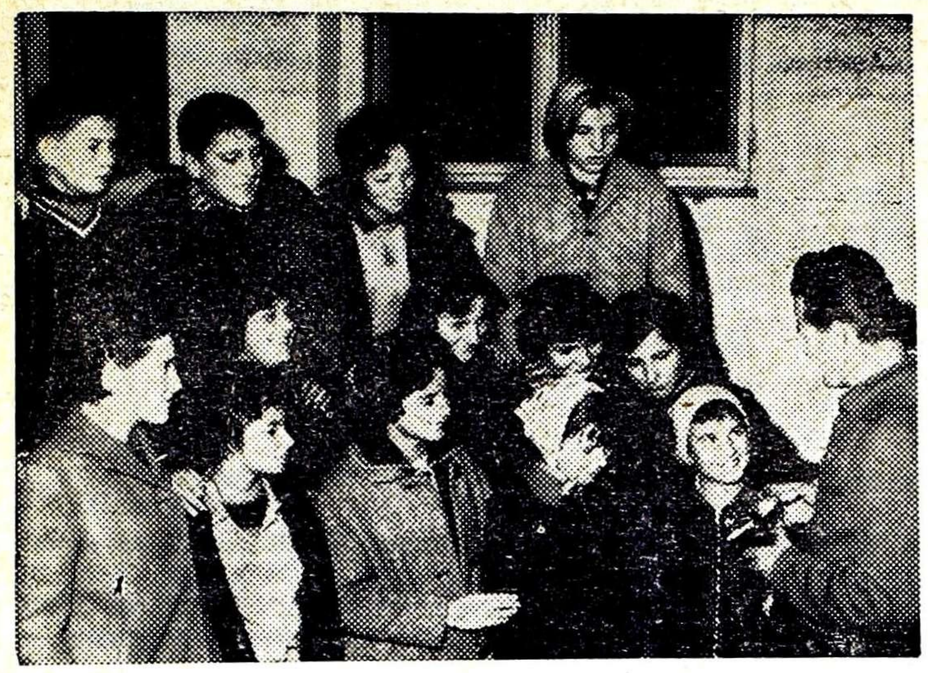

Ivan Dolenc z Javornika vodi pionirski foto krožek na osnovni šoli »Koroška Bela«

Težave imamo z razstavnimi prostori

ni predmet, skušale urediti in pridobiti potrebne delavnice in predavateljski kader, da bi to čimprej in najbolj sistematsko izvedle. Vendar jim popolnoma ni uspelo. — Štiri šole Prežihov Voranc, Tone Čufar, Koroška Bela in Žirovnica imajo svoje delavnice, ki so opremljene, vendar jim še veliko manjka za sodoben tehnični pouk. Šoli v Kranjski gori in Mojstrani imata največje težave s prostori. O delavnicah sploh ni govora, saj so še za ostale učne predmete, ki jih poučujejo v učilnicah, velike težave. Učilnice so od jutra do večera zasedene. Pod takimi pogoji si sodobnega tehničnega pouka res ne moremo zamišljati.

Prav tako trdimo, da je današnja tehnična vzgoja, ki jo poskušajo občasno izvajati, zamenjala zastarelo obliko ročnega dela. Ti pogoji in sistem dela pa se verjetno toliko časa ne bodo spremenili, dokler ne bodo zgrajena nova šolska poslopja.

Šole, ki imajo urejene delavnice in reden pouk tehnične vzgoje, se še vedno borijo za predavateljski kader in učne programe. Vsi učni program so bolj okvirni, manjka praktičnih učbenikov posebno za 7. in 8. razred. Te programe bi morali nekako prilagoditi v občinskem merilu na splošno tisti panogi industrije in obrti, ki v dotični občini zavzema glavno dejavnost. Tako pri nas železarstvo v gornjesavski dolini, turizem itd. — Vse te pomanjkljivosti se nam kažejo v polni luči, ko nam primanjkuje kadrov za poklice, ki so specifični v naši občini.

Ljudska tehnika skuša in stremi za tem, da bi nudila šolam čim več uslug, ki bi jih koristile pri svojem delu. Na željo posameznih šol smo uspeli nabaviti odpadni material v Železarni Jesenice, ki jim zelo koristno služi pri poučevanju tehničnega pouka. Isto bi lahko dosegli tudi pri drugih podjetjih. V zvezi s tem pa zopet nastane novo vprašanje, kje ves ta material vskladiščiti. Nujno bi bilo potrebno, da ustanovimo servis za odpadni material in druge predmete, ki bi jih lahko koristno uporabili pri tehnični vzgoji. Ljudska tehnika bi tak servis že ustanovila, v kolikor bi dobila primeren prostor, kjer bi ta material zbirala in ga posredovala vsem šolam v občini. Na žalost na Jesenicah priti do takšnega prostora ni lahka stvar. Mogoče bi bilo to v interesu stanovanjske skupnosti, kajti edino ona bi nas rešila iz tega položaja.

Vse te stvari. ki jih ni malo in v določenih primerih ne predstavljajo velikih zaprek, bi lahko mnogokrat s pravilnim gledanjem in malo dobre volje prizadetih ugodno rešili.

Poleg vse tehnične dejavnosti v šolah sodeluje komisija za tehnično vzgojo tudi pri izvenšolski dejavnosti, v številnh krožkih mladih modelarjev, fotoamaterjev in elektrotehnikov. Zaželeno pa je, da bi se ti krožki pričeli razvijati v nove oblike s področja fizike, kemije ozir. tehnologije. Mladina se zelo zanima za sodobno tehniko.

Vsi ti krožki. ki samostojno delajo, sodelujejo na raznih tekmovanjih in razstavah. Organizirajo samostojne razstave in se seznanjajo z najnovejšimi napredki tehnike. Lahko bi jih bilo še več, če bi bilo dovolj inštruktorjev, ter prostorov za to dejavnost. Mogoče je ena od večjih napak tudi ta, da ne znamo po končani šoli pritegniti mladine nazaj v tiste krožke, katere so obiskovali med rednim šolanjem. Prav iz vrst teh mladih ljudi pa bi dobili nove inštruktorje.

Na področju tehnične dejavnosti je še ogromno dela, ki bi ga lahko opravili posebno sedaj, ko prehajamo v leto tehnične kulture.

Z 29. novembrom 1962 so se namreč pričele III. pionirske igre v znamenju tehnične dejavnosti.

Izhodišče in glavni poudarek akcije naj bo na terenu, kjer mladina živi in se udejstvuje, v stanovanjskih skupnostih, šolah, pionirskih odredih in mladinskih organizacijah v tovarnah in na vasi.

Želeli bi, da bi v tej akciji sodelovali prav vsi, gospodarske organizacije, predstavniki šol, zveza inženirjev in tehnikov, zveza prijateljev mladine, LMS in SZDL.

Le s skupnimi napori in pravilnim delom bomo dosegli zaželene uspehe.

Adolf URBANC

Pri nas, v naši občini, je fotoamaterska dejavnost kot klasična oblika dejavnosti ljudske tehnike močno razširjena.

Tako imamo v občini 3 foto klube: Foto klub Andreja Prešerna na Jesenicah, Foto klub Javornik in Foto klub Franceta Prešerna v Žirovnici. V okviru društev LT pa delujejo že 4 foto sekcije in to: na Blejski Dobravi, na Hrušici, v Mojstrani in na Jesenicah pri društvu LT Železarne Jesenice.

Poleg teh klubov in sekcij, v katerih delajo člani in mladinci, pa so za osnovnošolsko mladino na šolah organizirani foto krožki, in sicer v Žirovnici, Mojstrani, na Koroški Beli in na šolah Toneta Čufarja in Prežiha Voranca na Jesenicah.

Na osnovni šoli v Kranjski gori imajo sicer opremo, vendar nimajo primernega prostora, kjer bi si uredili temnico. Prav škoda je. da ta krožek ne dela, saj je pred leti pokazal že lepe uspehe. Prostori za temnice niso problem samo v Kranjski gori, ampak za vse sekcije in klube. Večina temnic na šolah je v preurejenih stranišč, foto klubi pa imajo za temnice vlažne, slabo zračne kletne prostore. Tudi oprema v temnicah ni najboljša, tako, da morajo organizacije odšteti letno precejšen znesek od dotacij, za izpopolnjevanje opreme.

Iz leta v leto se fotografska dejavnost širi, dobiva nove prijatelje in se tudi kvalitetno dviga. Mladi fotoamaterji lahko svoje uspele posnetke razstavljajo na občinskih mladinskih razstavah. Letos je bila za praznik mladosti že tretja taka razstava, ki je lepo uspela. Najboljše fotografije s te razstave smo poslali na I. gorenjsko pionirsko razstavo, ki je bila v Škofji Loki v okviru 3. zleta LT okraja Kranj, kjer je fotokrožek s Koroške Bele zasedel drugo mesto, tretje mesto pa fotokrožek osnovne šole Toneta Čufarja.

Še lepši uspeh pa je dosegel fotokrožek osnovne šole Toneta Čufarja na razstavi Pionirski foto 1962 v Ljubljani. Za najboljšo kolektivno fotografijo je prejel zlato Puharjevo plaketo. Foto reportaže so tudi drobna oblika dela klubov in sekcij, ki pa se žal za sedaj pripravljajo brez večjega sodelovanja množičnih organizacij, čeprav so reportaže potreba današnjega časa

Pomembne dogodke lahko z reportažno sliko prikažemo našim občanom, poleg tega pa ostanejo te slike kot pomemben dokument. Letos so fotoamaterji pripravili 22 reportaž, ki so prikazovale dogodke: štafeto mladosti, III. zlet LT v Škofji Loki, odkritje spominske plošče na Rožci, Kurirski smuk, vlak bratstva in enotnosti, Staničevo kočo v izgradnji, taborjenje TVD Partizan v Baški.

Za vzgojo članov prirejajo fotoklubi poleg debatnih večerov tudi tečaje za črno belo in barvno fotografijo. — Uspela tečaja iz črno bele fotografije so imeli na Jesenicah in v Žirovnici. Tudi za brigadirje, ki so urejali športni park pod Mežaklo, je fotoklub Andreja Prešerna priredil dva foto-tečaja.

Tudi foto razstave so lep prikaz dejavnosti fotoklubov in sekcij. Poleg že omenjene III. mladinske občinske razstave, ki jo je pripravila foto sekcija pri DLT Železarna Jesenice, sta bili na Blejski Dobravi in Javorniku v počastitev krajevnih praznikov, klubski foto razstavi.

Ob praznovanju Dneva republike smo si lahko ogledali občinsko foto razstavo, ki je proti pričakovanju pokazala kvaliteten napredek. Priznanim starejšim fotoamaterjem so se pridružili mlajši, ki mnogo obetajo.

Letos je bila razstava slik talcev, spomenikov in spominskih obeležij v Kranjski gori, v Žirovnici ter na Javorniku in Hrušici, lani pa na Jesenicah in v Mojstrani. Za razstavo je pri občanih in še posebej med svojci talcev vladalo veliko zanimanje in je bila tudi lepo obiskana. Obe razstavi je pripravil fotoklub z Jesenic. **Seveda imamo precej težav, ker nam primanjkuje primernih prostorov za temnice - laboratorije, nimamo pa tudi ustreznih razstavnih prostorov. Letošnja razstava za Dan republike je bila v lutkovni dvorani pri Jelenu, vendar bi v večjem in svetlejšem prostoru lahko še veliko pridobila na svojem estetskem izgledu. Ker nimamo primernih prostorov, tudi ne moremo organizirati medklubskih razstav, republiške razstave umetniške fotografije itd. Ne vemo še, kje bomo pripravili gorenjsko razstavo prihodnje leto v okviru IV. zleta ljudske tehnike. Razstavne prostore pogrešajo tudi člani DOLIK in druge organizacije.** — V okviru IV. zleta LT bo tudi II. gorenjska pionirska razstava v eni izmed jeseniških osnovnih šol.

Fotoklub Andreja Prešerna pripravlja tudi retrospektivno razstavo del Slavka Smoleja, ki pa je letos zaradi subjektivnih vzrokov ni bilo.

Spomladi bomo organizirali tudi tekmovanje za pionirje fotoamaterje v snemanju, razvijanju in povečavi slik.

Jeseniški fotoamaterji tudi predlagajo, da bi skupaj s turističnimi društvi organiziral turistično propagandno razstavo, ki naj bi jo pripravili v Mojstrani, Martuljku, v Kranjski gori in morda tudi v krajih izven naše občine. S takšno potujočo razstavo bi lahko prispevali svoj delež k razvoju turizma, posebno sedaj, ko o njem govorimo kot o važni gospodarski panogi.

Za 29. november smo poleg občinske članske razstave organizirali s finančno pomočjo občinskega odbora SZDL še razstavo o izgradnji naše občine v zadnjih povojnih letih. S tako razstavo bi veliko prispevali k veličastnemu praznovanju 20. letnice rojstva naše Jugoslavije.

Andrej MALENŠEK

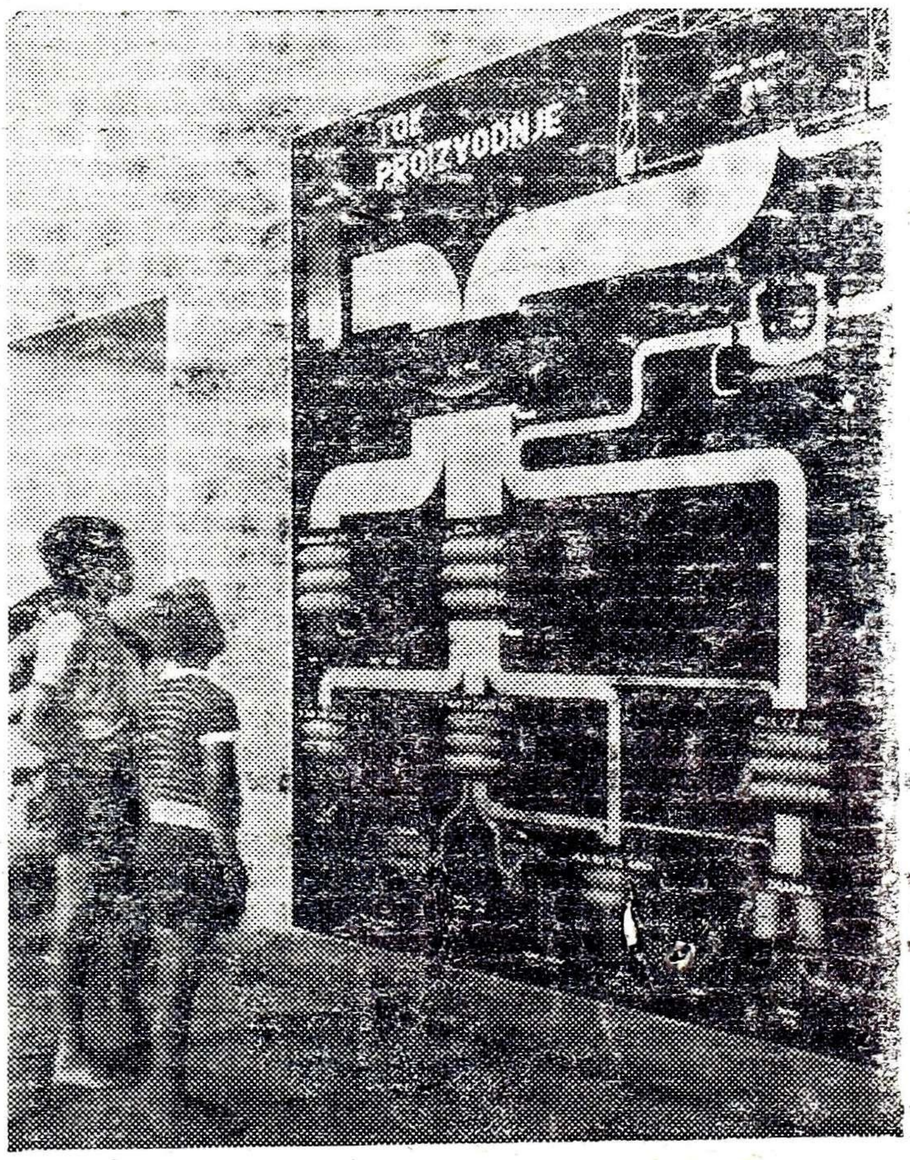

Zanimanje mladine za ljudsko tehniko je vedno večje

Surovinska baza železarske industrije v Sovjetski zvezi

V Sovjetski zvezi so železarne v letu 1961 izdelale 71 milijonov ton surovega jekla, kar je za ZDA druga najvišja proizvodnja jekla na svetu. Pri tem je važno, da nadaljuje Sovjetska zveza z izgradnjo železarske industrije v zelo hitrem tempu, tako da se z vsakim letom vedno bolj približuje proizvodni zmogljivosti železarske industrije v ZDA. To izgradnjo in neprestano zviševanje proizvodnje jekla pa omogoča med drugim tudi dejstvo, da je Sovjetska zveza izredno bogata na surovinah, ki so za železarsko industrijo nujno potrebne. Gre predvsem za železno rudo in metalurška goriva.

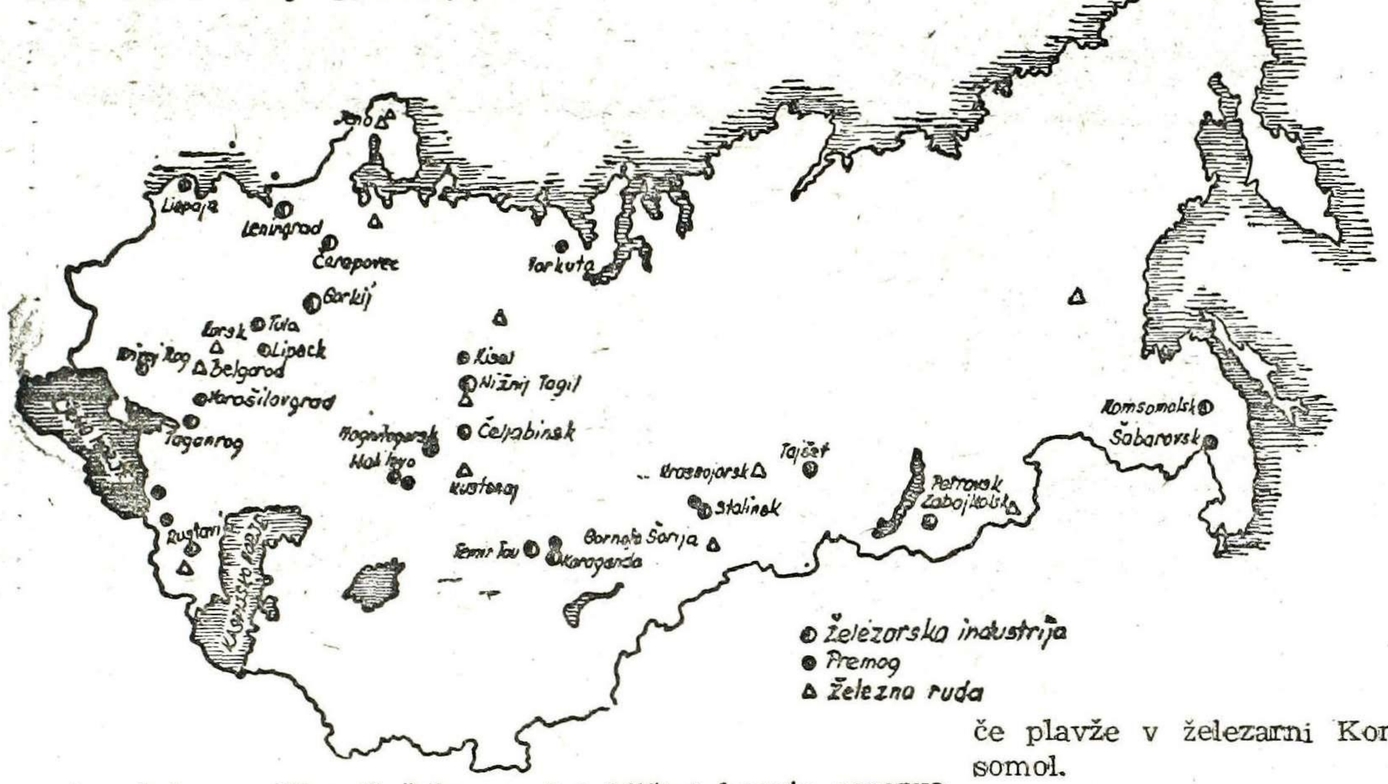

Nahajališča železne rude so v Sovjetski zvezi številna in bogata. Znani bazen Krivoj Rog, ki preskrbuje z železno rudo železarne ob Dnjepru in v Donbasu, se postopoma izčrpuje na bogatih rudah in zato so pričeli iskati možnosti za uporabo revnejših rud. V ta namen so pri rudnikih zgradili velike naprave za oplemenitenje in proizvodnjo železnih koncentratov iz revnih rud, kar je pokazalo zelo dobre rezultate. Poleg tega so v zadnjem času odkrili na področju Kurska in Belgoroda velika nahajališča kvalitetne železne rude, ki bodo predvsem oskrbovala železarne v Tuli in Lipecku. Nova železarna Čerepovec, ki leži bolj severno, dobiva železno rudo iz Olenogorska in Jenisa na polotoku Kola, medtem ko bo kavkaška železarna Rustavi, ki je v bližini Tbilisija, dobivala železno rudo z nahajališč v njeni bližini.

Tudi velika nahajališča železne rude pri Magnitogorsku, v središču uralske železarske industrije, bodo kmalu izčrpana. Kot nadomestilo za ta nahajališča so pričeli izkoriščati velike rezerve železne rude v severozahodnem Kazahstanu, kjer so v rudarskem kombinatu Sokolovka–Sarbaj nakopali že v letu 1960 preko 9 milijonov ton te surovine in jo odpremili v uralske železarne. Tudi novi železarski kombinat, ki ga sedaj gradijo v Kazahstanu, ima v neposredni bližini bogate rezerve železne rude.

V Sibiriji so v obdobju nekaj let nazaj odkrili velika nahajališča železne rude, ki ima v nekaterih primerih zelo ugodno kemično sestavo. Zato se Kuznecka železarna že sedaj oskrbuje z železno rudo samo iz sibirskih nahajališč in tudi dve novi železarni, ki jih gradijo v Kuznecku in blizu Irkutska, bosta dobivali rudo iz lastnih rudnikov. Edina železarna na Daljnem vzhodu, Komsomolsk, ki pa zaenkrat še nima plavžev, bo lahko v bodočnosti dobivala železno rudo iz Kimkanska, ki leži 300 km zahodno od Habarovska ob železniški progi Irkutsk–Vladivostok.

V letu 1956 so bile v Sovjetski zvezi znane rezerve železne rude v količini 27 milijard ton, medtem ko domnevajo, da so možne rezerve 52 milijard ton.

Največje količine premoga, ki ga potrebuje železarska industrija, dobavlja zaenkrat še vedno Donbas in takoj za njim Kuzbas, ki ima izvrsten premog za koksanje. Železarne v Ukrajini preskrbuje s premogom skoraj izključno Donbas, edino železarna Čerepovec dobi potreben premog iz Vorkute na severu. Železarski kombinat Rustavi pri Tbilisiju krije svoje potrebe v glavnem iz bližnjih premogovnikov v Georgiji in v manjši meri iz Donbasa. Uralske železarne dobijo premog iz Kuzneckega bazena, kar velja tudi za Kuznecki železarski kombinat ter novo železarno v Kazahstanu. Tudi na Daljnem vzhodu so večja nahajališča dobrega metalurškega premoga, ki ga bodo lahko uporabljali za izdelovanje koksa in za bodoče plavže v železarni Komsomol.

V zadnjem času so odkrili v Sovjetski zvezi bogata nahajališča zemeljskega plina, ki se poleg mazuta vedno bolj uveljavlja v železarski industriji. Najvažnejša nahajališča tega važnega metalurškega goriva so pri Saratovi ob srednji Volgi, Lembergu v Ukrajini, Stavropolu in Krasnodaru severozahodno od Kavkaza, zahodno od Urala in v centralno azijskih republikah Uzbekistanu, Kazahstanu, Kirgiziji in Tadžikistanu. Do danes so zgradili močno mrežo cevovodov za dovajanje zemeljskega plina od nahajališč do železarskih centrov, medtem ko je del cevovodov še v gradnji, tako da bodo tudi ostala industrijska središča lahko uporabljala to izvrstno gorivo. Letna poraba zemeljskega plina se je dvignila od 30 milijard kub. metrov v letu 1958 na 47 milijard kub. metrov v letu 1960, medtem ko je do leta 1965 predviden dvig porabe tega goriva na 150 milijard kub. metrov letno.

Za gospodarsko oceno surovinskih baz za železarsko industrijo je važna tudi njihova oddaljenost od posameznih industrijskih centrov. V letu 1955 je bila povprečna oddaljenost za prevoz premoga do železarn 700 km in za železno rudo 550 km, kar je seveda zvišalo proizvodne stroške. Ker pa se je od leta 1955 do danes znatno znižala poraba koksa in zaradi obogatitve na mestu izkopa tudi železne rude, so se s tem precej znižali transportni stroški, kar je ugodno vplivalo na znižanje proizvodnih stroškov. Pri tem je jasno, so precejšnje razlike pri transportnih stroških posameznih železarskih centrov, ki pa se v splošnem sorazmerno zelo izenačijo, če pri tem upoštevamo tudi ceno in kvaliteto premoga ter rude iz posameznih bazenov.

Ta kratek pregled surovinske baze sovjetske železarske industrije kaže, da razpolaga Sovjetska zveza z ogromnimi zalogami železne rude, premoga in zemeljskega plina, kar omogoča gospodarno obratovanje že obstoječe železarske industrije in njen izreden razvoj v bližnji ter daljni bodočnosti. – K.

Inž. Alojz Prešeren:

Obisk v železarni Böhler - Kapfenberg

Od 20. do 22. novembra letos je bil v Leobnu sestanek evropskih jeklarjev z zanimivimi predavanji o moderni konstrukciji SM peči, obratovanju SM peči brez in s kisikom in o ekonomiki SM procesa. Po predavanjih je direktor vročih obratov Železarne Böhler dr. inž. Krifka organiziral ogled železarne, ki so se ga udeležili gostje iz Švedske, Belgije in Jugoslavije.

Jeklarna izdeluje mesečno 16.000 ton jekla, od tega 7.000 ton SM in 9.000 ton elektrojekla. Asortiment SM peči vsebuje 70% nizkolegiranih kvalitet z Ni do 3%, Cr do 1,2%, Mo do 0,25% ter ogljična jekla od 0,02% C (Armco) do 1,2% C. Teža odlitih ingotov je od 675 do 2.600 kg. Najbolj uporabljajo ingote, težke 1000 kg, približno naslednjih izmer: 380x220x850 milimetrov ,koniciteta 9,4%. Ta velika koniciteta je vsekakor zelo ugodna za pravilno hitrost vlivanja, plitvejši lunker in boljšo kvaliteto jekla (brez mehke sredine). Jeklarna št. 1 ima dve 6-tonski elektropeči in eno 8-tonsko ter dve srednje frekvenčni peči z zmogljivostjo 200 kg; tu je tudi naprava za kontinuirno vlivanje s povprečno mesečno proizvodnjo 500 do 800 ton. Elektropeči so stare konstrukcije, zakladajo jih ročno, 8-tonsko peč pa zakladajo s košarami z vrha. Vse nekovinske dodatke in dodatke zlitin žarijo v enostavnih zidanih pečeh, kurjenih s plinom, ali pa na posebnih odprtih ognjiščih v ukrivljenih nizkih zabojih. Za žilavljenje na uporabljajo kisika, temveč samo švedsko železno rudo. Kvalitetni program v tej jeklarni obsega 180 različnih kvalitet.

Jeklarna št. 2 ima dve SM peči zmogljivosti 30 in 40 ton, dve elektropeči po 12 ton, eno elektropeč 18 ton, eno elektropeč 30 ton, dve srednje frekvenčni peči po 6 ton ter napravo za vakuumsko vlivanje enega velikega ingota, ali pa za odplinjenje tekočega jekla v livni ponovci. Kvalitetni program te jeklarne obsega blizu 300 kvalitet.

Jeklo vlivajo skozi lijak, livne plošče so dvojne (glej sliko). S tem dosežejo dobro centriranje izstopnih odprtin

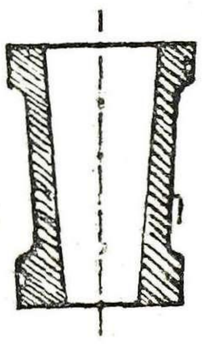

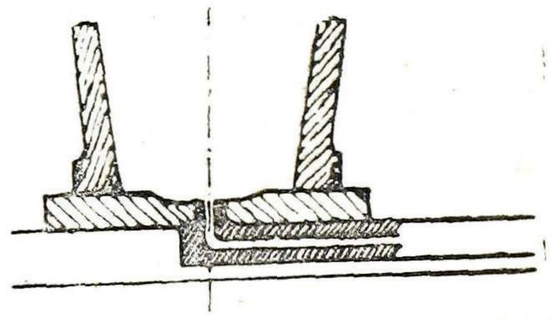

cevne opeke v kokili. V zgornji mali kokilni plošči je šamotni vstavek z različno odprtino, kot pač zahteva format kokile in kvaliteta jekla.

Kokile na livnih ploščah tesnijo samo z azbestnimi ploščami, ki jih dobijo narezane v trakove 5-6 cm širine in jih pred uporabo posušijo na toplih kokilah. Razen azbesta ne uporabljajo ničesar za tesnenje, le od zunaj zamečejo kokile s suho zemljo.

Kokile čistijo in lakirajo izven plošč. Uporabljajo menjaje štiri garniture kokil, lakirajo s transformatorskim oljem, ki daje dobre rezultate, kadar lakirajo kokile v hladnem stanju. Pri vlivanju jekla v kokile so le-te pokrite s pločevinastimi pokrovi z malo odprtino, olje na stenah kokil daje precej dima, kar smatrajo za pozitivno (manj oksidne skorje na

površini ingota). Hitrost vlivanja je 25-30 cm/min.; v načelu so proti hitremu vlivanju. Površine odlitih ingotov so večkrat mrežaste (poraba kokil 12-15 kg/t), večkrat lahko opazimo ploskve žlindre, ki so posledica uporabe phanih lijakov. Po njihovem mnenju so phani lijaki slabi, kar se vidi tudi na razmeroma grdih jeklenih odpadkih iz lijakov.

Ingote vlivajo brez izjeme z jalovo glavo. Uporabljajo švedske Vallak – izolirne plošče, katere dobijo iz Salzburga, in imajo 4-5% boljši izplen; stroški so 66 S/t. Kombinirane izolirne in exotermne plošče nudijo 6 do 8% večji izplen, čiste exotermne plošče za visoko legirana jekla nudijo do 10% večji izplen in so stroški 100 S/t jekla. Naslednja slika prikazuje izgled zgubljene glave pri uporabi švedskih izolirnih in angleških exotermnih plošč:

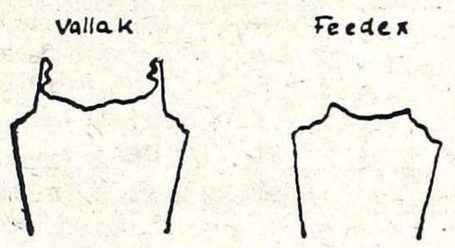

Okrog polovico letne proizvodnje SM in elektrojekla letno površinsko očistijo v obdelovalnici blokov (Waldrich in Froriep stroji) z avtomatskimi koluti oziroma dleti ter acetilensko.

Vodenje šarže v SM peči se bistveno ne razlikuje od naše prakse. Dodatek apna v vložek je 3,5%, med rafinacijo okrog 2,5%, kuhanje brez dodatka cca 10-15 minut, obvezno merjenje temperature 2-3 krat, nobene izrazite preddesoksidacije, v ponovco stresajo skozi fiksni nagnjen žleb vse zlitine naenkrat. Težav z žveplom ni, ker je zemeljski plin, s katerim kurijo SM peči ob manjšem dodatku mazuta, praktično brez žvepla. Za njihove pojme je plin s 4 gr S/m³ slab, olje z 1% S srednje dobro. Dodatek Al je v povprečju 0,4 kg/t (legirana jekla).

Največ težav imajo pri izdelavi nizkoogljičnih jekel, ker so ta najbolj občutljiva na temperaturo in hitrost vlivanja in naštevajo pri nekoliko preveliki hitrosti že male površinske razpoke.

V SM pečeh uporabljajo kombinirane Unimul 1500 gorilce za zemeljski plin in mazut. Pritisk plina pred gorilcem je 4 at, kar pomeni do 500 m hitrosti/sek., ki je po njihovem mnenju nujno potrebna za pravilni impulz plamena. Razmerje med oljem in razprševalnim zrakom (300°) je 1:1,5. Storitev 40 tonskih peči je 6,5 t/h, poraba toplote $1{,}08 \times 10^6$ kcal/t, vzdržnost oboka 1268 šarž. Regulacijsko območje goriva pri omenjenem gorilcu je 200 do 1500 kg na uro.

30 tonska elektropeč ima švedski induktivni mešalec starejše izvedbe, ki pa dobro deluje. Po njihovem mnenju je mešalec potreben pri večjih elektropečeh, od 30 ton navzgor. Prihranek je na ljudeh, delno na zlitinah; Cr-Ni jekel brez mešalca v velikih elektropečeh ni mogoče izdelovati. V višini žlindre je poraba opeke nekoliko večja, vendar je skupni prihranek pri uporabi mešalca pozitiven. Po njihovi izjavi je treba večje peči graditi z dolomitnimi oboki, sicer ima žlindra preveč MgO. Glavne lastnosti induktivnega mešalca so: povečana hitrost medsebojnih reakcij med žlindro in jeklom, zelo hitra homogenizacija zlitin

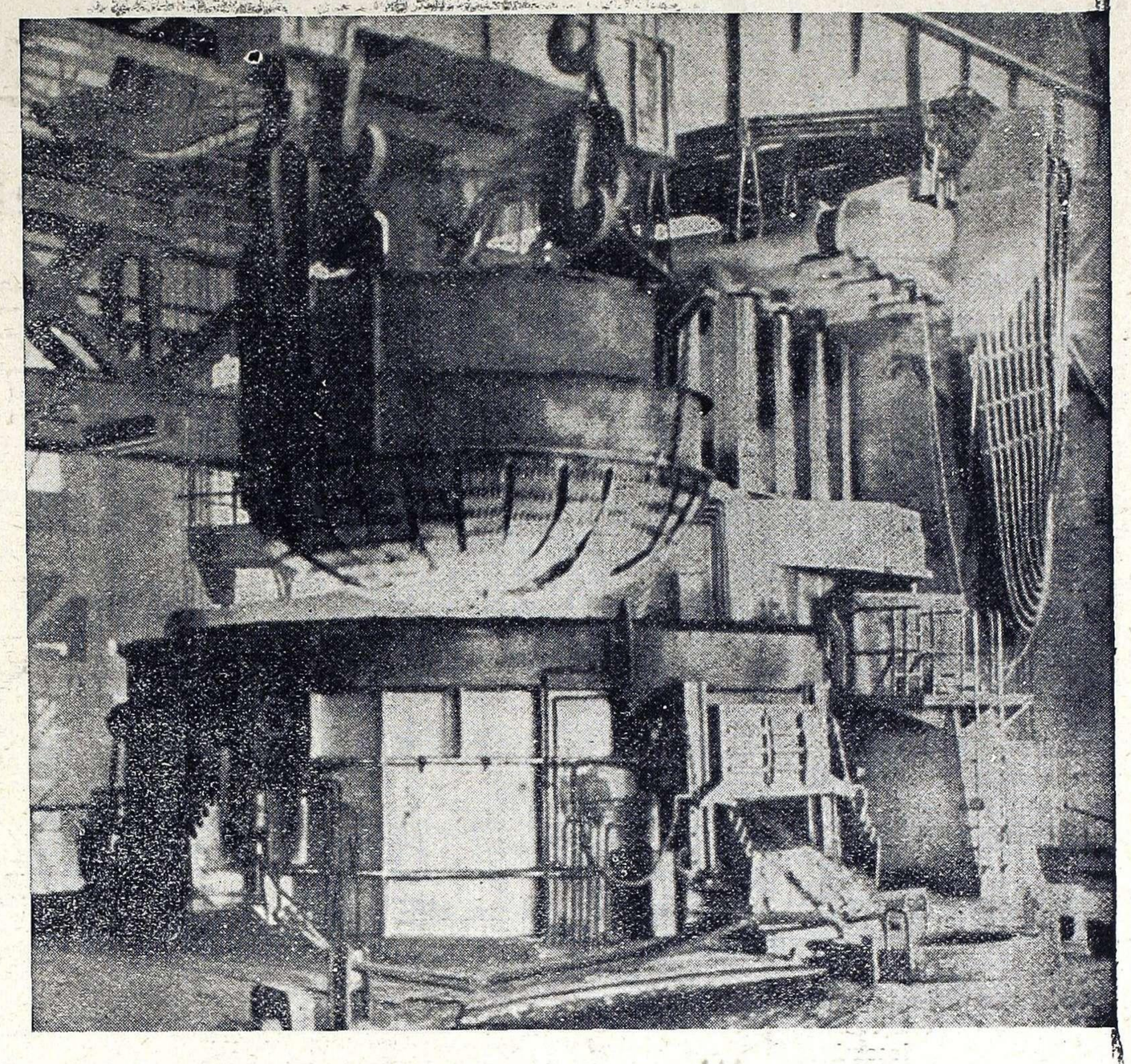

Moderne elektropeči zakladajo z vrha s košarami. Podobno peč, kot jo vidite na sliki, bomo dobili po sedanjih načrtih tudi v našo železarno

v talini, hitro in dobro odstranjevanje žlindre z malo številnimi delavci. Nekaj značilnih podatkov: odstranjevanje žlindre brez mešalca pri 30 tonski peči traja 27 minut, tvorba in raztapljanje rafinacijske žlindre 12 minut, skupno 39 minut; pri uporabi mešalca je to delo opravljeno v 20 minutah. Stopnja odžveplanja in odstranjevanja fosforja je večja. Čas homogenizacije kroma brez mešalca traja do 40 minut, z mešalcem pa 15 minut, če imamo v talini do 3% Cr. Pri kvaliteti z 12 do 17% Cr so bili časi taljenja in homogenizacije do preboda 170, 150, 115 minut brez mešalca in 117, 80, 77 minut pri uporabi mešalca. Pri dodatku FeW (v talini 3%) so običajni časi taljenja in homogenizacije 30-40 minut, za Mn-Si pa do 10 minut pri uporabi mešalca in do 30 minut brez mešalca. Splošno mnenje je, da z mešalcem prihranijo na taljenju in homogenizaciji zlitin polovico časa. Uporaba mešalca za homogenizacijo taline povzroča večjo obrabo dna, kar zahteva večkratno popravilo in nujno registrirno kontrolo temperature dna; konkretno je pri debelini dna 740 mm temperatura 210°, pri debelini 590 mm okrog 240°, pri debelini 390 mm pa okrog 290°. Njihova praksa je, da pri 150° temperature dna popolnoma obnovijo dno. Elektropeči v načelu nimajo naprav za odstranjevanje plinov, menijo pa, da zadošča enostavna namestitev dveh vodohlajenih cevi na oboku iznad šaržirnih vratic in preboda s potrebno zaporno loputo.

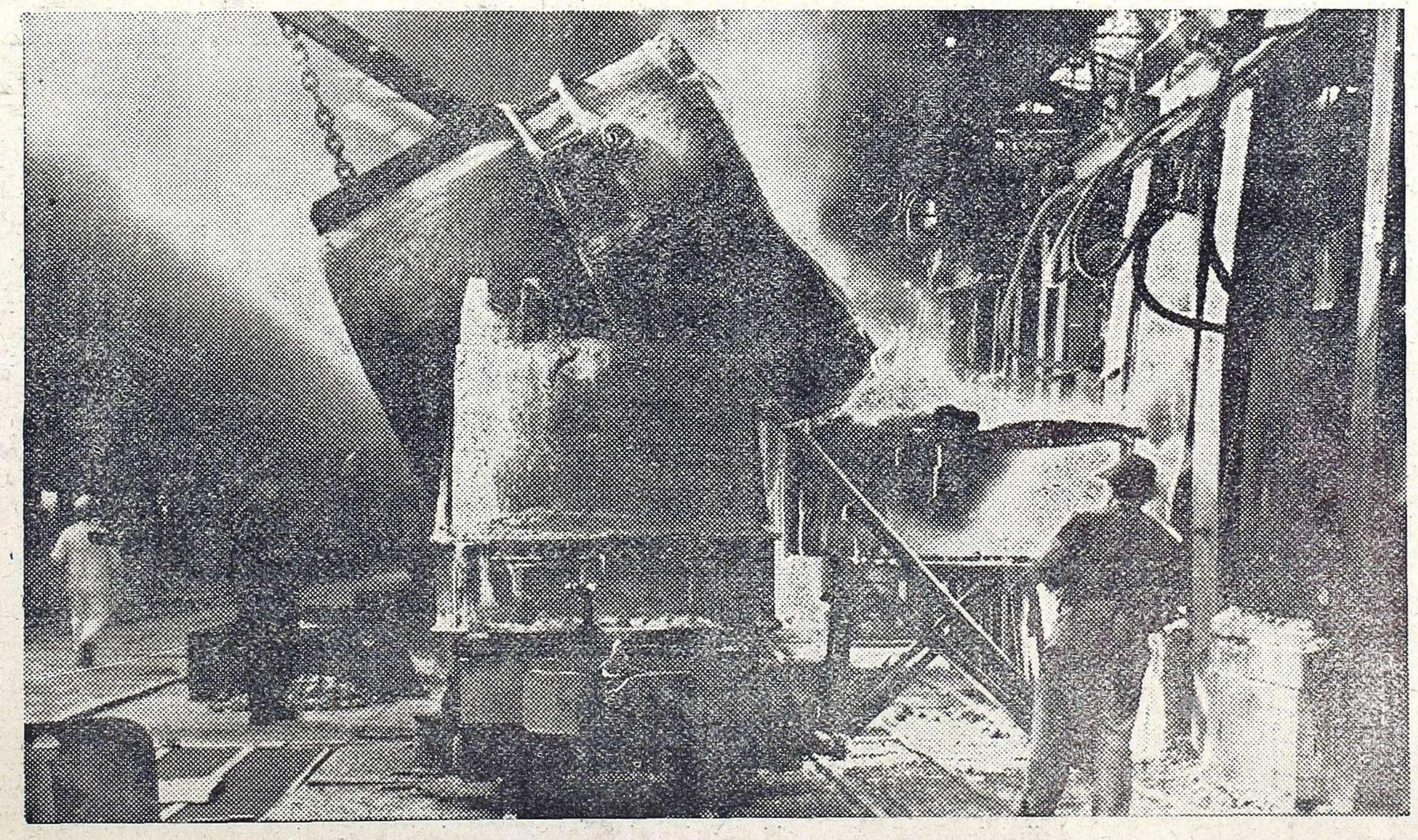

Vodenje šarže v SM peči v Kapfenbergu se bistveno ne razlikuje od naše prakse

Naprava za kontinuirno vlivanje je bila prav med našim obiskom pokvarjena – počila je površinska skorja brame okrog 2 m izpod hladilne kokile in so zato nadaljnje vlivanje ustavili.

Na tej napravi, z mesečno proizvodnjo 500 do 800 ton, vlivajo različne formate, od gredic do bram širine 1 m in debeline 125 mm. Vlivajo iz ponovce v vmesni kotliček z dvema izlivkoma, ki ga do trenutka vlivanja ogrevajo. Polizdelke vlečejo pogonski valjčki okrog 3 m v globino, kjer jih avtogensko režejo in s posebnim poševnim dvigalom prenesejo na ravnino splošnega delovnega podesta. Čiščenje površine je nujno potrebno, kvaliteta je dobra.

Sokoljak mu je pritrdil, saj kaj mu je drugega ostalo. Poslušal ga je le napol, ker se je vneto pripravljal na srečanje z Messnerjem. Wallner si je Sokoljakovo raztresenost tolmačil po svoje. »Mar mu je naša zmaga,« si je mislil. »Vse, kar dela, bi bil najbrž pripravljen storiti za kogarkoli, če bi ga dobro plačal in mu nastavil zanko na vrat.« Sedel je za mizo, se odkril in položil svojo čepico k telefonskemu aparatu. Ponovno je pregledal, če je v vsakem pogledu do skrajnosti brezhibna, brez vsake gube in prahu, če je ščit obrisan in če so emblemi očiščeni. Potem se je zatopil v knjigo vlakovnih odjavnic. Kmalu je ugotovil, da ni vpisan dopoldanski potniški vlak. Presedel se je na stolu. Sokoljak je stal zraven in čakal na podpis o prevzemu službe. Premeril ga je in pomembno dejal:

»Gospod šef, knjiga ni urejena.« Čakal je in užival v Sokoljakovi zadregi, saj je imel prvič priložnost, da ga je spravil v položaj, v kakršnem je bil sam že neštetokrat in da mu je vrnil z besedami, ki jih je tolikokrat moral poslušati.

Sokoljak ga je najprej besno pogledal, nato pa je preletel knjigo in hitro ugotovil pomanjkljivosti. Popravil jo je grede, ko je izrekel nekoliko daljšo kletvico.

Peter Skalar **5**

Srečanja

Imelo ga je, da bi Wallnerja opozoril, koga ima pred seboj. Le težko se je obrzdal in stisnil jezik med zobe. Vrata za seboj je zaprl precej trdo in to je bilo Wallnerju očitno zelo všeč.

XII.

Pod noč je stopil Sokoljak na lokomotivo tovornega vlaka in se odpeljal na Bled. Na postaji ga je čakal Messnerjev službeni voz. Voznik se ni niti ozrl V hipu, ko so treščila vrata, je pognal in gnal proti poveljstvu, kakor da je cesta zanesljivo le zanj. Sokoljak je bil prijatelj divje vožnje od decembrskih dogodkov sem pa ga je nadlegovala čudna želja, da bi se kdaj pa kdaj tako zapeljal skozi Imenjek in sosednje vasi. Nekoč je bil Messnerju celo omenil, naj pride avto v vas, da mu ne bo treba prihajati na Bled z vlaki, a varnostni oficir se mu je nasmejal, ga potrepljal po rami in mu svetoval, naj počaka še nekaj mesecev. Dobro je vedel, kako častihlepen je njegov agent in rad bi mu bil ustregel. Tega ni storil zgolj zato, ker je bil prepričan, da so vse njegove niti tako skrite, da bo lahko postavljeno organizacijo še dolgo uporabljal. V šoli so ga bili naučili mnogoterih veščin, le tega mu niso povedali, da preganjana žival zaznava nevarnost hitreje in natančneje. Prepričan je bil, da so njegove tipalke popolnoma nevidne. Naši ljudje pa so v tistih dneh za vsakim storjenim zločinom iskali človeka, ki ga je povzročil in pogosto je bilo njihovo iskanje uspešno. Zato so poznali skoraj vse Sokoljakove in Messnerjeve agente. Za večino je bila že izdelana obtožnica, čeprav je ni nihče izrecno pripravljal. Takrat je pomenilo odkritje zločina hkrati obsodbo, ki je bila vsem razumljiva in je ni bilo treba nikomur izreči. Nihče še ni bil v stanju izvršiti vseh v zavest preganjanim zapisanih obsodb, a bile so izrečene in več kot zanesljivo se je vedelo, da bodo nekoč izvršene.

Messner in Sokoljak seveda nista mogla slutiti, da preže nanju in na njuno organizacijo vsepovsod nevidne oči in ušesa. Način sodelovanja, pošiljanja obvestil in dajanja ukazov je bil izveden tako, da po njunem mnenju ni mogel biti nihče odkrit. Nista pa vedela, da njuni agenti niso znali prikriti, kako so zapleteni. Najbližji sodelavci, sorodniki in tovariši so našli v njihovem obnašanju zveze, v katere so bili ujeti.

Civilna uprava in varnostna policija sta bili v Park hotelu. Ko so zaškripale zavore težkega osebnega avtomobila pred hotelskim vhodom, sta stražarja potegnila palce izza opasačev in se postavila v pozor. Svojo držo sta hitro spet popravila, ko se je izmotal iz avtomobila črn železničarski plašč. Za podgane se nista menila.

Sokoljak je stopil skozi vhod in obstal pred stražarjem za težko zaveso ob notranji steni. Ta tretji je imel drugačne naloge od onih dveh zunaj. Očitno je vedel za Sokoljakov prihod in je skrbno pregledal tisto malo obraza, kar ga je bilo med na oči pomaknjeno železničarsko čepico in visoko zavihanim ovratnikom. Zadostovalo mu je, da je hitro ugotovil pristnost domačega človeka, ki je imel pravico nemoteno prihajati in odhajati. Prijazno se mu je nasmehnil in mu molče pokazal z roko proti prvemu nadstropju.

Agent je ubiral vsako drugo stopnico in je bil brž pred pravimi vrati. Naglo je potrkal in brez poziva vstopil. Vedel je, da je Messnerju najbolj všeč, če vstopi točno ob dogovorjeni minuti in mu brez vsakega uvoda pove, kar ga zanima.

Iz jugoslovanskih železarn

ŽELEZARNA ŠTORE

V štorski železarni so začeli graditi novo kompresorsko postajo, s katero bodo končno rešili pereče vprašanje oskrbovanja obratov s stisnjenim zrakom.

V času od 1. januarja do 31. avgusta letos so imeli v štorski železarni 76 delavcev, ki so neopravičeno izostali skupaj 104 dneve. Torej se prav tako borijo s tem problemom kot pri nas.

ŽELEZARNA SISAK

Železarna Sisak je izvozila do konca oktobra letos v različne dežele sveta za 1.365,000.000 deviznih dinarjev svojih izdelkov. Največ so izvozili v Italijo, Zapadno Nemčijo, ZAR, Avstrijo, ZDA, Indijo, Bolgarijo in Romunijo. V izvozu zavzemajo prvo mesto brezšivne cevi, čeprav niso izpolnili izvoznega načrta za ta izdelek. Tudi v skupnem ne dosegajo planiranega izvoza, ki bi moral doseči letos vrednost 2.758,000.000 deviznih din.

Spet se je pričel pouk

Ko kupujemo darila (za otroke)

Otroke obdarujemo ali nagradimo ob različnih priložnostih — ob rojstnem dnevu, praznikih (zlasti ob novem letu), za uspehe (predvsem ob zaključku šolskega leta ali šolanja), za pridnost, lepo obnašanje in marljivost ter ob družinskih jubilejih.

Obdarovanje in nagraditev naj bosta vedno smiselna in zato ne prepogosta. Če naj bosta vzgojna, morata imeti primeren čustveni poudarek.

Prepogosto obdarovan otrok dobi občutek, da je dobivanje daril njegova pravica, dajanje pa staršem dolžnost. Tako se hitro izgubi občutek velikega veselja in zadovoljstva, ki mora biti zvezano s sprejemanjem daril. Zato obdarujemo otroka le tako pogosto, da se tak občutek v njem ne bo mogel roditi in utrditi.

Še slabše pa je, če otroka nikoli ne obdarujemo. Ob razčlenjevanju duševnosti zakrknjenih in čustveno otopelih ljudi imamo priložnost spoznati, da je k takemu stanju večkrat prispevalo tudi to, da v rani mladosti niso nikoli občutili radosti ob sprejemanju daril, da se niso imeli nikoli priložnosti raznežiti in da naval zadovoljstva zaradi prejetega darila ni nikoli preplavil bregov njihove notranjosti.

ZATO: Kupujmo darove za otroke! Obdarujmo jih ob jubilejih in nagradimo ob uspehih! Skrbimo pa, da bodo tudi darovi prispevali k našim vzgojnim prizadevanjim in k zdravi duševni rasti otroka.

Ker smo pred novim letom, je prav, da se pomenimo o darovih, saj bi res ne smelo biti otroka, ki mu ne bodo v novoletnem jutru šumeli papirji ovojnega papirja in ne bo poskakoval od navdušenja, s katerim bo stopil v veselo leto svoje in naše skupne sreče.

Obdarovanje in nagraditev naj bi bila vedno rezultat skrbnega razgovora med roditeljema. Običajno ni dobro, če obdaruje ali nagradi otroka en sam roditelj. Izjema nastopi, če se le ta vrne s potovanja, ali če obdaruje otroka po daljši odsotnosti.

DALJE PRIHODNJIČ

Ob 10-letnici jeseniškega ansambla narodnih plesov

(Nadaljevanje s 15. str.)

ločili že venček hrvatskih narodnih plesov, makedonski komitski ples in stari bosanski narodni ples ter Brankovo kolo.

Levji delež za uspešno delovanje ansambla ima domača korepetitorica Rezka Torkarjeva, *ki vodi ansambel še danes, Zelenjakov instrumentalni ansabel, ob zvokih katerega plesalci vadijo in nastopajo ter predsednik odsekovega odbora Ciril Vister, ki že deset let očetovsko skrbi zanje.*

Na večeru narodnih plesov in pesmi, ki so ga priredili v počastitev desetletnega delovanja, so pokazali občinstvu, ki je napolnilo dvorano Čufarjevega gledališča in med katerimi so bili tudi gostje — hokejisti iz ČSSR, raven, ki jim je lahko samo v čast, ker daleč presega nivo amaterskih folklornih skupin. Čestitke predsednika UO Svobode Joža Varla ter izredno priznanje, ki so ga bili deležni s strani občinstva, naj jim bodo v skromno, vendar zasluženo priznanje.

Ansambel, ki prikazuje inozemskim gostom — turistom, ki prihajajo na Gorenjsko, bogastvo kulturne zgodovine jugoslovanskih narodov in njihov obstoj ter razvoj po eni strani in posreduje domačim gledalcem vpogled v nastajanje in razvoj nacionalnih kultur jugoslovanskih narodov po drugi strani, je ob desetletnici povabljen v Francijo. Želimo, da pri izvedbi turneje ne bi imel ovir in da bi našim izseljencem v Franciji priredil čimveč prijetnih večerov jugoslovanskih narodnih plesov.

Polde Ulaga

POJASNILO

Podpisani Marjan Zavrl pripominjam k članku, objavljenem v »Železarju« dne 15. 12. 1962, da se je opisani dogodek zgodil 1. decembra 1962 in ne 28. novembra.

»Sva že opravila, lahko greš in te ni več treba k meni po meso«, ni bilo izrečeno v takem tonu, kot je to objavljeno v članku.

Ker sem imel veliko strank in se nisem imel časa pregovarjati z vsako, sem rekel stranki Mili Barbo, da sva že opravila, misleč pri tem, da prenehava z debato, ker čakajo, da pridejo na vrsto še druge stranke.

S tem nikakor nisem mislil žaliti stranke Mile Barbo in ji ne dati mesa, ki ga je zahtevala.

V kolikor pa sem nevede v razburjenosti izrekel kako žaljivo besedo, to preklicujem in prosim, da mi oprosti.

Marjan Zavrl

Slovo od upokojenih sodelavcev

Sindikalni odbor ekonomske enote prometa je organiziral poslovilni večer sodelavcem, ki so bili upokojeni v letu 1962. Poslovilnega večera so se udeležili naslednji upokojeni sodelavci: Avgust Kajdiž, Franc Rekar, Peter Klavžar, Franc Marenk, Avgust Markelj in Anton Langus.

Poleg upokojenih sodelavcev so se poslovilnega večera udeležili tudi obratovodja prometnega oddelka Anton Markelj, sekretar osnovne organizacije ZKS Ludvik Svetina in prvoborec Triler Ciril — Čiro. Za njihovo vestno in dolgoletno delo v naši ekonomski enoti sta se jim zahvalila obratovodja in sekretar osnovne organizacije ZKS, predsednik sindikalnega odbora pa jim je razdelil spominska darila z željo, da bi bila njihova življenjska doba čim daljša in lepša.

V imenu upokojenih tovarišev se je za pozornost zahvalil Anton Langus, z željo, da bi se še večkrat srečali.

Poslovilni večer je bil v prostorih Kazine, ob prigrizku in godbi pa so sodelavci pripovedovali svoje spomine na delo v tovarni.

Tako smo še na skromen način poslovili od sodelavcev ter jim ob zaključku še enkrat zaželeli mnogo srečnih in zdravih let.

Franc Gasar

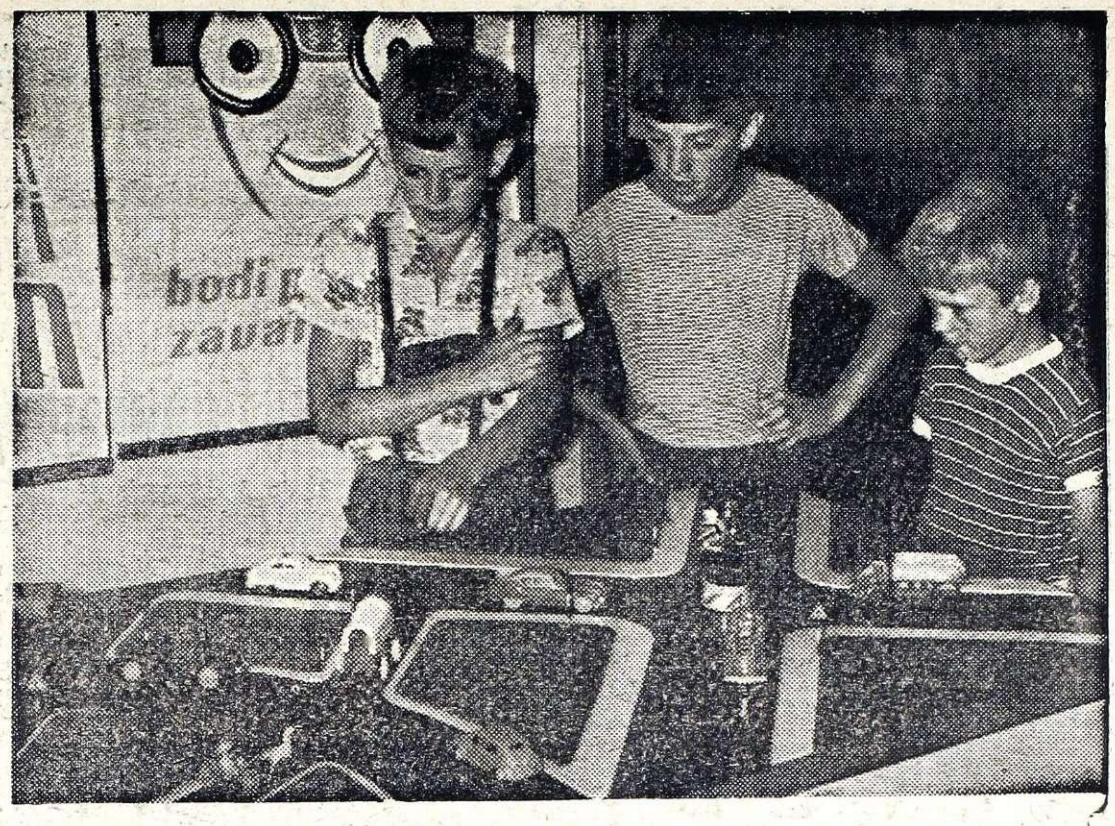

Pionirji se zanimajo za prometno vzgojo

Naša invalida na rehabilitaciji

Pred nekaj dnevi smo obiskali naša invalida v Ljubljani. To sta tov. Alojz Volčanšek iz martinarne in tovariš Franc Pavlič iz žičarne. Prvi se je težko ponesrečil v začetku tega leta in je imel kompliciran zlom desne noge. Ker je imel na nogi dolgo časa mavec, ima trdo nogo in jo razgibava. Pravi, da je noga vsak dan gibčnejša in upa, da bo kmalu prišel na delo. Franc Pavlič pa se je težko ponesrečil avgusta letos in je imel poškodovani obe nogi. Tudi njemu se gibčnost nog vidno izboljšuje in upa, da se bo kmalu vrnil na delo.

Obisk je organizirala kadrovska služba ob pomoči sindikalnih odborov omenjenih obratov z namenom, da tudi tako pripomore k uspešnejši rehabilitaciji in sploh pripravi invalida za ponovno delo. Iz vzdušja in počutja pri obisku smo lahko zaključili, da so taki obiski res potrebni, ker so sestavni del obsežne skrbi za človeka — posebno invalida na rehabilitaciji.

Oba imenovana tovariša sta bila zelo zadovoljna z obiskom in se kadrovski službi ter sindikalnima odboroma zahvaljujeta za obdaritev in sta zaželela vsem sodelavcem srečno novo leto.

-ač.

ZAHVALA

Podpisani se iskreno zahvaljujem prometnemu oddelku in sindikalnemu odboru prometa za prejeto denarno pomoč v času moje bolezni.

Franc Dobravc,
promet

Dela pri nadvozu, ki ga gradijo blizu novega mostu čez Savo, se bližajo koncu. Z deli hitijo, da bodo lahko pravočasno omogočili polaganje železniškega tira, ki bo povezoval Belško polje z obrati na Jesenicah

Vzgoja udeležencev o cestnih predpisih

Vsakemu koristniku ceste je jasno, da število udeležencev v cestnem prometu v naši občini oziroma na splošno zelo hitro narašča. V prvi vrsti velja to za voznike motornih vozil. Vzporedno s temi narašča tudi število mopedistov, pri katerih beležimo največji porast v zadnjih dveh letih. Razumljivo je, da moramo h gornjim prišteti še veliko število kolesarjev, ki se vozijo predvsem na delo in z dela ter so po številu na drugem mestu, takoj za pešci. Tudi vozniki vpreg so še vedno pogost pojav na cesti. Ker prometna vzgoja zajema ožji krog ljudi, predvsem voznike motornih vozil, vsi ostali udeleženci cestnega prometa nimajo potrebne prometne vzgoje.

Zaradi vedno večje gostote in dinamike prometa je nujno, da je seznanjen s cestno-prometnim redom sleherni uporabnik ceste. Da je prometna vzgoja važen činitelj pri varnosti cestnega prometa, nam povedo številke o nesrečah, do katerih pride zaradi premajhnih izkušenj in nepoznavanja cestnoprometnih predpisov to je več kot ena četrtina vseh prometnih nesreč. Mislim, da so udeleženci, ki bi namenoma napravili prometno nesrečo, zelo redki. **Zato lahko trdim, da je pri nesrečah, kot so izsiljevanje prednosti, nepravilno prehitevanje, nepravilno zavijanje kolesarja, neupoštevanje prometnih znakov, nepravilno prečkanje ceste pešca itd.) pogosto vzrok pomanjkljiva prometna vzgoja in udeleženci niso primerno poučeni, kako naj se vedejo na cestah. Torej je to poleg zelo številnih objektivnih neugodnih pogojev pri odvijanju varnega cestnega prometa važen faktor.**

Res je, da so v letu 1960/61 skrbeli za prometno vzgojo komisija za vzgojo in varnost cestnega prometa, AMD, LT in ZSAM, vendar je bila ta vzgoja pomanjkljiva in kar je najvažnejše, še zdaleč ni zajela dovolj širok krog ljudi. Posebno letos so bila prirejena številna vzgojna predavanja s filmi o prometu predvsem šoloobveznim otrokom osemletk, pešcem, kolesarjem in voznikom motornih vozil. Predavanja za pešce in kolesarje so bila uspešna. Zanimanje je bilo veliko, pa tudi udeležba je bila posebno velika na Dovjem, Hrušici in Dobravi. V letošnjem letu polagajo posebno pozornost šoloobveznim otrokom osemletk in so že začeli s stalno sistematično vzgojo v cestnem prometu. Vendar so težave s pomanjkanjem učnega kadra. Pri prometni vzgoji bi morala odigrati svojo vlogo tudi avto-moto društva, ki so še posebej zainteresirana za vzgojo udeležencev v cestnem prometu.

Vzgoja udeležencev v cestnem prometu je bila v letošnjem letu namenjena vljudnosti, tovarištvu, obzirnosti in medsebojnemu razumevanju med vsemi koristniki ceste, z namenom, da bi se podredili cestno-prometnim predpisom in jih spoznavali do vseh podrobnosti, jih osvojili ter uvideli prednosti, ki jih daje cestni red za varno gibanje. Če bomo prepričani v pravilnost našega cestnega reda, v pravice in dolžnosti, ki jih imamo kot uporabniki ceste, bomo zavestno prevzgojili tudi samega sebe in se kot taki izvežbali za varno koriščenje ceste v vsakem položaju in času.

M. M.

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru energijskega oddelka se najlepše zahvaljujem za podarjeno sliko in jim v letu 1963 želim, kakor tudi vsemu kolektivu Železarne, čim več uspeha pri delu in izgradnji socialistične domovine.

Franc Potočnik

Obnovljen gasilski dom na Koroški Beli

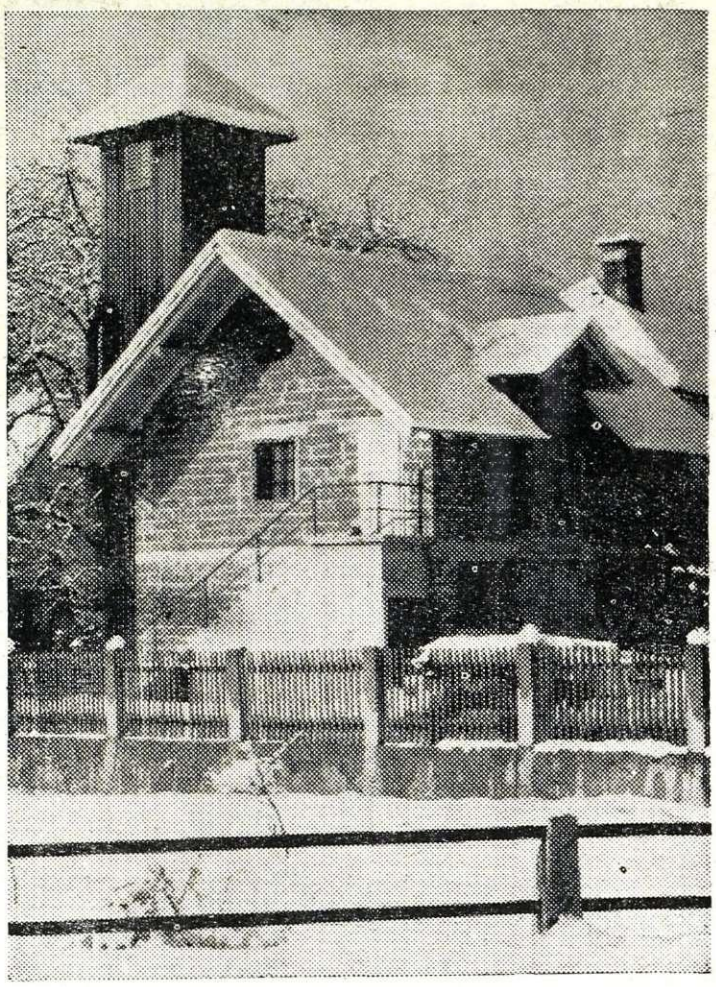

Gasilci na Koroški Beli so s prostovoljnim delom ter s pomočjo naše železarne popolnoma prenovili gasilski dom

Leta 1897 jebil zgrajen na Koroški Beli gasilski dom. Bil je lesen. Pozneje so ga obnovili in prestavili. Iz požarnovarnostnih razlogov so se odločili, da zgradijo zidanega. Leta 1961 so na občnem zboru sklenili, da bodo izvedli pobiranje prostovoljnih prispevkov. Akcija jim je skoraj popolnoma uspela. Nekateri občani so prispevali denar, lastniki gozdnih parcel pa les. Ob koncu leta so imeli že precej sredstev.

V januarju letos, ko so imeli občni zbor, pa so novi odbor zadolžili, da prične z gradnjo. Člani pa so se na občnem zboru tudi obvezali, da bo vsak izmed njih napravil 50 prostovoljnih delovnih ur. Nekateri člani so to obvezo tudi izpolnili. Skupno so opravili 2200 prostovoljnih delovnih ur.

Pri gradnji jih je podprla od podjetij samo Železarna Jesenice, ki je prispevala 1350 kosov žlindrne opeke.

Sedaj je dom pod streho. Spodnji prostori so že urejeni in služijo namenu. Za dokončno dograditev in opremo zgornjih prostorov potrebujejo še finančna sredstva. Nekaj sredstev bodo dobili od Občinske gasilske zveze in Kmetijske zadruge Dovje-Mojstrana, vendar bo teh sredstev premalo. Bilo bi prav, da bi nekaj sredstev prispevala tudi Stanovanjska skupnost Javornik-Koroška Bela, saj bi zgornje prostore lahko uporabili tudi kot družbene prostore.

Maan

Kino »Radio«

29. in 30 decembra ameriški barvni CS film PLAVI ANGEL. Predstave ob 17. in 19. uri, v nedeljo tudi ob 15. uri.

31. decembra franc. barvni CS film SALAMBO, ob 17. in 19. uri.

1. januarja franc. barvni CS film SALAMBO, ob 15., 17. in 19. uri.

31. decembra amer. barvni CS film PLAVI ANGEL.

1. januarja ameriški barvni CS film SONCE ZOPET VZHAJA.

2. januarja francoski VV film RACIJA.

5. januarja francoski barvni CS film SALAMBO.

6. januarja ameriški barvni film TRAPER KELLY.

Kaj bomo gledali v kinu?

2. do 3. januarja ameriški barvni film TRAPER KELLY, ob 17. in 19. uri.

4. januarja nemški film SOVRAŠTVO BREZ MILOSTI, ob 17. in 19. uri.

5. do 7. januarja ameriški barvni film RIO BRAVO, ob 17. in 19. uri, 6. januarja tudi ob 15. uri.

8. do 9. januarja ameriški barvni CS film NJENA EDINA LJUBEZEN, ob 17. in 19. uri.

10. do 11. januarja ameriški barvni CS film NA MUHI, ob 17. in 19. uri.

12. januarja ameriški barvni CS film ZAKONSKI VRTILJAK, ob 17. in 19. uri.

Kino »Plavž«

29. in 30. decembra francoski VV film RACIJA, ob 18. in 20. uri, v nedeljo tudi ob 16. uri.

31. do 1. januarja ameriški barvni film TRAPER KELLY, ob 18. in 20. uri, v nedeljo tudi ob 16. uri.

2. do 3. januarja francoski barvni CS film SALAMBO, ob 18. in 20. uri.

4. do 5. januarja ameriški barvni CS film PLAVI ANGEL, ob 18. in 20. uri.

6. januarja nemški film SOVRAŠTVO BREZ MILOSTI, ob 18. in 20. uri.

7. do 9. januarja ameriški barvni film RIO BRAVO, ob 18. in 20. uri.

10. do 11. januarja ameriški barvni CS film NJENA EDINA LJUBEZEN, ob 18. in 20. uri.

12. januarja ameriški barvni CS film NA MUHI, ob 18. in 20. uri.

Kino Žirovnica

29. decembra španski film NAVIHANEC IZ TORMEZA.

30. decembra amer. barvni VV film DVORNI NOREC.

9. januarja nemški film SOVRAŠTVO BREZ MILOSTI.

12. januarja ameriški barvni film RIO BRAVO.

Kino Dovje

29. decembra angleški VV film V SOBOTO ZVEČER, V NEDELJO ZJUTRAJ.

30. decembra španski film NAVIHANEC IZ TORMEZA.

31. decembra francoski VV film RACIJA.

1. januarja ameriški barvni CS film PLAVI ANGEL.

2. januarja ameriški barvni CS film SONCE ZOPET VZHAJA.

5. januarja ameriški barvni film TRAPER KELLY.

6. januarja francoski barvni CS film SALAMBO.

10. januarja ameriški barvni film RIO BRAVO

12. januarja ameriški barvni CS film NJENA EDINA LJUBEZEN.

Kino Koroška Bela

29. decembra ameriški barv. ni VV film DVORNI NOREC.

30. decembra angleški VV film V SOBOTO ZVEČER, V NEDELJO ZJUTRAJ.

31. decembra amer. barvni CS film SONCE ZOPET VZHAJA.

1. do 2. januarja nemški film SOVRAŠTVO BREZ MILOSTI.

4. januarja francoski barvni CS film SALAMBO.

5. januarja francoski barvni film RACIJA.

6. januarja ameriški barvni CS film PLAVI ANGEL.

7. januarja ameriški barvni film TRAPER KELLY.

12. januarja ameriški VV film PRESENEČENJE PRETEKLEGA POLETJA.

Kino Kranjska gora

28. decembra ameriški barvni film DVORNI NOREC.

1. januarja francoski film RACIJA.

2. januarja francoski film KALNE VODE.

5. in 6. januarja angleški film OPERACIJA AMSTERDAM.

8. januarja nemški film SOVRAŠTVO BREZ MILOSTI.

9. januarja jugoslovanski film DR.

11. januarja ameriški barvni film RIO BRAVO.

12. italijanski barvni film SENSO.

O delu invalidske komisije

V ponedeljek 24. decembra je zasedala zadnjikrat v tem sestavu okrajna invalidska komisija. Samo v letošnjem letu se je pred njo zvrstilo 153 članov našega kolektiva. Z odločbo komisije je bilo ugotovljenih 78 invalidov III. kategorije, 8 II. kategorije in 41 invalidove I. kategorije oziroma invalidsko upokojenih. V šestindvajsetih primerih pa invalidnost po zakonu o invalidskem zavarovanju ni obstojala.

V imenu uprave podjetja se je članom komisije zahvalil za res dobro sodelovanje direktor kadrovskega sektorja Dante Jasnič. V odgovoru pa je predsednik invalidske komisije dr. Slobodan Grobelnik dejal, da je bilo med nami res dobro sodelovanje in prav zaradi tega bi še želel z nami sodelovati, saj prav Železarna spada med redke kolektive, ki s takim razumevanjem rešujejo invalidske zadeve, to je prekvalifikacijo invalidov ter njih vključevanje nazaj v proizvodnjo.

Ta pohvala je veljala tudi kolektivom in vodstvom posameznih ekonomskih enot, ki so res s humanim pristopom rešili tudi težje probleme. Upamo, da bo ta pohvala vzpodbudno vplivala na nadaljnje razumevanje, na še večje uspehe na tem področju.

Z. P.

ZAHVALA

Ob težki izgubi dragega očeta

FRANCA POLAKA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so sočustvovali z nami, nam pomagali in ga spremili na njegovi zadnji poti. Zahvalo smo dolžni dr. Bahunu in dr. Hribarju, vsem darovalcem vencev in cvetja, posebno kolektivom martinarne, UOS, Obratne ambulante in otroškega vrtca ter društvu upokojencev za poslovilne besede.

Žalujoča družina Polak

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi naše preljube žene, mame in stare mame

ANE NOČ

se iskreno zahvaljujemo zdravnikom primariju dr. Brandstetterju, dr. Tancerju, dr. Pogačniku, dr. Vidaliju ter vsemu strežnemu osebju bolnišnice Jesenice in Zavodu dr. Franceta Berglja.

Iskrena hvala vsem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, darovalcem vencev in vsem, ki so jo v tako velikem številu spremili na zadnji poti.

Žalujoči: mož Andrej, hčerka Slavica por. Bidovec in ostalo sorodstvo

ANGLEŠKI GLASBENIKI NA JESENICAH

V petek, 4. januarja 1963, bodo gostovali na Jesenicah angleški glasbeniki iz Londona. Priredili bodo koncert komorne glasbe, na katerem bodo sodelovali solisti ter komorni zbor in orkester. Program obsega dela Haydna, Mozarta, Bacha, Beethovna in drugih. Koncert prireja glasbena komisija pri svetu Svobod občine Jesenice in vabi vse ljubitelje komorne glasbe, da ne zamudijo te redke prilike.

ZDRUŽITEV GASILCEV

Na 12. zasedanju je CDS sprejel tudi sklep o združitvi občinske in naše industrijske gasilske čete. V ta namen je CDS potrdil vsebino odloka o formiranju nove gasilske čete, vsebino pogodbe o združitvi in pravilnik o organizaciji protipožarne službe v občini. Upravo pa je CDS zadolžil, da organe ObLO seznani s pripombami CDS k navedenim dokumentom.

ZAHVALA

Tovarišem v mehanični delavnici se prav lepo zahvaljujem za nepričakovano in krasno darilo ob mojem odhodu v pokoj.

Čeprav smo se vedno dobro razumeli, pa mi je to še posebno potrdilo o iskrenem tovarištvu. Torej še enkrat lepa hvala, obnem pa vam želim še mnogo sreče v bodočnosti.

Alojz Ažman

Stran humorja in ugank

Raztreseni profesor

In zdaj mi pokažite svoj kiparski izdelek!

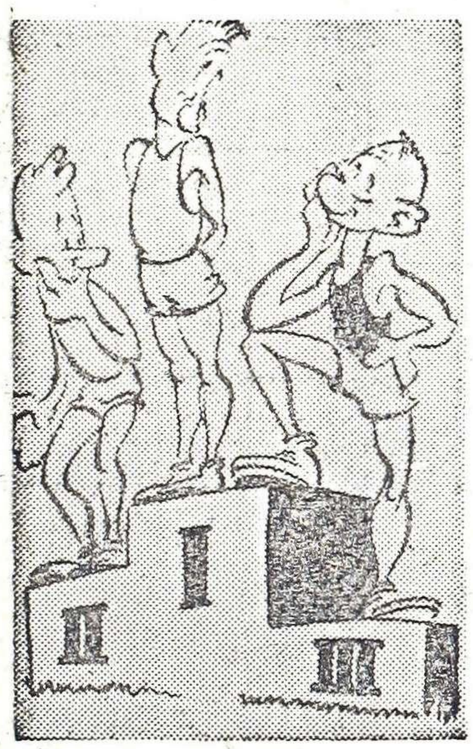

Brez besed

Violinist zajtrkuje

Kadar je tretji odveč

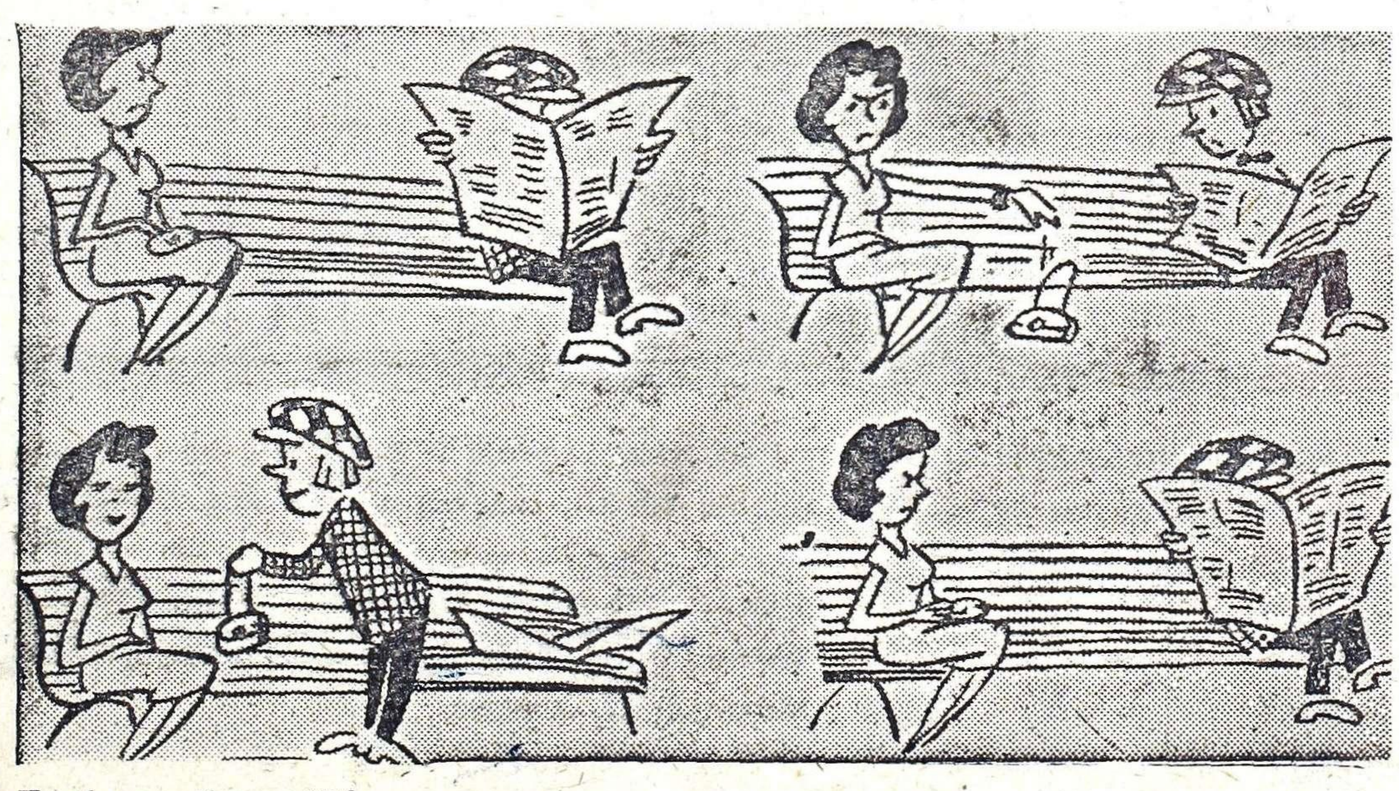

Kratka zgodba v sliki

MEDICINA DELA

Pacient: »Tov. zdravnik, vas pa že dolgo nisem videl.«

Zdravnik: »Ja, veste, študiram.«

Pacient: »Kaj pa?«

Zdravnik: »Medicino dela.«

Pacient: »No, saj sem rekel, da je delo bolezen!«

POZNA GA

— Tisti tamle vedno govori v spanju.

— Kako pa to veš?

— Saj delava v isti pisarni!

NESPORAZUM

V nedeljo je šel mojster ob 8. uri v tovarno. Iz žepa mu je gledalo nedeljsko »Delo.«

Vratar ga vpraša: »Kam pa?«

»V obrat, imam nujno delo.«

Vratar se nasmeje: »Jaz sem pa mislil, da je ‚nedeljsko'!«

DOBER NASVET

— No, že drugič so mi ukradli kolo, ko sem se bril v brivnici. Sploh ne vem, kaj naj storim!

— Pusti brado.

ZMEROM V POPRAVILU

— Ali ste zadovoljni z vašim novim fičkom?

— Ne prav preveč. Ali jaz, ali pa on, vedno sva v popravilu!

NAJBOLJŠI DOKAZ

Šef je dejal novosprejetemu uslužbencu:

— Iz vaših dokumentov vidim, da ste večkrat menjali podjetje.

— Tovariš šef, to naj vas nikar ne skrbi! Ali ni to najboljši dokaz, kako se pulijo zame.

UČENJE

— Janez, kaj pa delaš sedaj v zimskem času doma?

— Učim se.

— Sedaj na stara leta se učiš? Ja, kaj pa se pravzaprav učiš?

— Učim se brati plačilne liste.

PRI VRATARJU

Vratar ustavi Petra, ki ima v žepu pollitersko steklenico vina:

— Hej Peter, tega pa ne boš nesel v obrat!

— Zakaj pa ne?

— Saj veš, da ni dovoljeno.

— A oni pred menoj ga je pa lahko nesel cel liter?!

— Jaz ga nisem videl!

— Seveda ne, ker ga je imel v želodcu.

KRIŽANKA ŠT. 1

VODORAVNO: 1. priprava v tekstilni industriji, 7. stroj za utrditev cestišča, 8. osebni zaimek, 9. različna soglasnika, 10. pritrdilnica, 11. del voza, 12. keltska rodovna zveza, 13. vejalnik, čistilnik za žito, 15. zemeljski plin, 16.

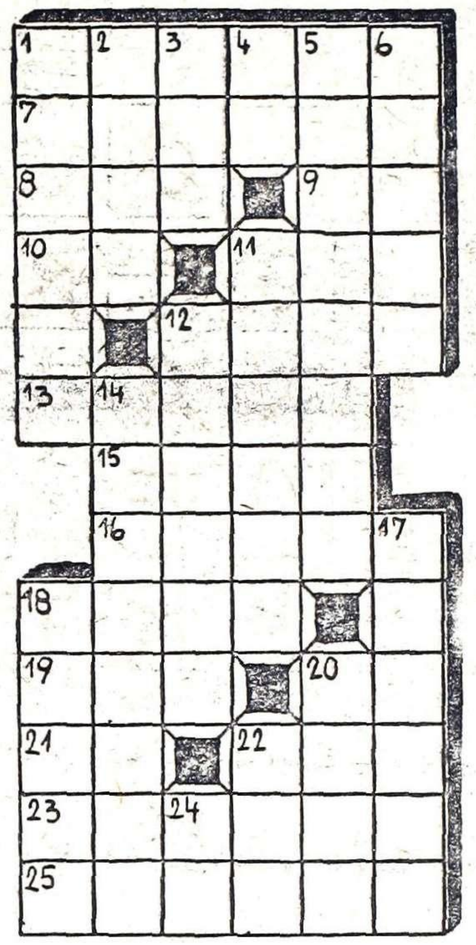

izdelovalec sit, 18. ljubkovalno žensko ime, 19. najvišja gora na Kreti, 20. telovadno društvo, 21. krajevni prislov, 22. živalski vrt, 23. flamski slikar (Peter Paul, 1577—1640), 25. vratni obesek v obrambo proti nesrečam, boleznim in podobno.

NAVPIČNO: 1. sodrga, drhal, 2. pladenj, 3. oddelek stare rimske legije, 4. različna soglasnika, 5. obrat na Javorniku, 6. nekovina, hud strup, 11. sol oleinske kisline (množ.), 12. del pesmi, 14. vsedlina, gošča, ostanek, 17. veselje, 18. škofovska kapa, 20. ime mladinskega pisatelja (Bratovščina Sinjega galeba), 22. rastlina, 24. soglasnik in samoglasnik, vzklik.

IKO

KRIŽANKA ŠT. 2

VODORAVNO: 1. obrat v železarni, 7. obraz (pomanjševalnica), 9. švedska denarna enota, 10. egipčanski bog sonca, 12. gora v Martuljkovi skupini, 13. tuje žensko ime, 15. kratica za starejši, 16. velik kamen, 18. steklena omara za gojenje rastlin in živali, 20. kradljivka.

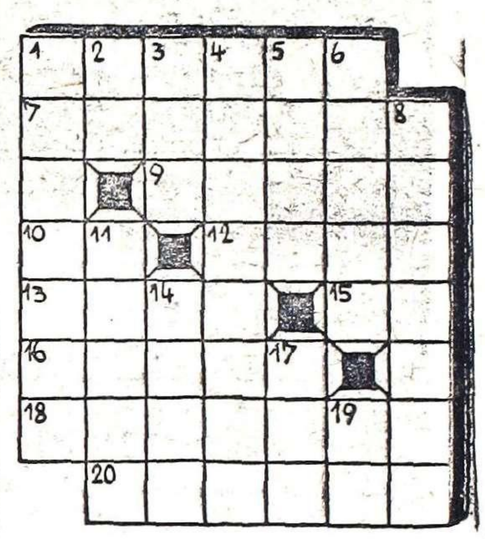

NAVPIČNO: 1. mladičje v gozdu, 2. kemični znak za rubidij, 3. podzemlje v rimski mitologiji, 4. maršalov kabinet, 5. grški pisec basni, 6. beli šport, 8. subtropska rastlina, 11. pretirano vzdržen človek, 14. sotočnica Drine, 17. ploskovne mere, 19. začetnici največjega slovenskega pisatelja.

IKO

Iz jugoslovanskih železarn

ŽELEZARNA SMEDEREVO

V smederevski železarni so začeli z novim načinom proizvodnje krogel. Zanje se zanimajo Kanada, Italija, Izrael, Grčija in Jordan. Krogle, ki jih potrebujejo v cementni industriji in flotaciji, izdeluje smederevska železarna že deset let. Toda njihova kvaliteta do sedaj ni zadovoljila in so imeli številne reklamacije. Po novem postopku proizvedene krogle pa so le 10 dinarjev dražje, čeprav imajo v kvalitetnem pogledu velike prednosti.

ŽELEZARNA ZENICA

V novembru so zeniški železarji izpolnili družbeni načrt s 104,8 %. Posebno zaslužni za to so vsi obrati valjarn in pričakujejo, da bo letošnji načrt izpolnjen. Če pa bodo tudi v decembru dosegli tako dober rezultat kot v novembru, potem bodo po njihovem mnenju zabeležili morda največji uspeh v zadnjih letih.

V zeniški železarni so izvedli anketo o četrti izmeni. Več kot 90 % delavcev težke valjarne smatra, da je tako delo bolj koristno za njih same in za podjetje. Laže izpolnjujejo načrt in delavci so bolj spočiti. Anketa je zajemala več vprašanj, med njimi tudi vprašanje, če bodo lahko v bodoče, v kolikor bodo delali na štiri izmene, povečevali proizvodnjo. 82 % anketiranih delavcev je odgovorilo, da v to ne dvomijo. Poleg tega pa normalno izpolnjujejo plan proizvodnje, čeprav so število delovnih ur tedensko znižali s 56 na 42 in število nadur z 9.000 v septembru na 450 v oktobru, ko so uvedli četrto izmeno.

ŽELEZARNA ILIJAS

V tej železarni so letos začeli izdelovati za zeniško železarno posebne kokile za kovaške ingote teže 40 ton, ki jih je Zenica doslej uvažala. Čeprav so bili brez izkušenj, so pri tem delu uspeli in tako dosegli zelo lep uspeh. Strokovna dela je vodil glavni inženir Slavko Mujić in tehnolog Perc. Zanimivo je morda še to, da so polnih dvanajst dni kokile oblajali in šele potem izvlekli to 40-tonsko velikanko.

PREBIVALIŠČA
SLOVEN. PISATELJ
ŠTEVNIK
ČRNA GORA
JASTREB
ITALIJAN. MESTO
ZIDNA OBLOGA
ŽITARICA
DELI TELESA
GRŠKI ZUNANJI MINISTER
HČERIN MOŽ
NIKOLA NINČEVIĆ
APARAT ZA VDIHAVANJE
VSTOPNICE
DROBEN
OVOJNICA
DEKLAMATOR
ULLA SVENSON
DOMAČA TVORNICA RUBLJA
NAIVNA ŽENSKA
TOVARNA V MARIBORU
MENIHI
MESTO V FRANCIJI
LESTVICA
ZANKE NASTAVE
OBOKAN HODNIK
ZORANA ZEMLJA
TUJE Ž. IME

DRUŽABNI PLES
ANTON DERMOTA
MESTO V ZDA (VIRGINIJA)
SLABOST, NEZAVEST
VJESNIK U SRIJEDU
ZAPOR
NEZNANEC
AMERIŠKO M. IME
DELNICA
DLAKE PRI KLASU
FRAN DETELA
VINKO KAVČIČ
SERGEJ EPIH
ZEMELJ. PLIN
MIRO CERAR
OSNOVNA MERA
HOMERJEV EP
NAPLAČILO
DEL ZGRADBE
SPOR, ZADEVA
KLETVICA. PSOVKA
VRSTA SKLADBE
NIKOLAJ KOPERNIK
LADJA, KI SE JE NA PRVI VOŽ. POTOPILA
INKOVSKI VLADAR
RJUTI
VETRČEK
KING COLE
NOROST
HELMUT RAHN
GARDNER
JUD. VER. KNIGA
TRŠČICE, TROHE
JAJČEVA UŠI
IZUSTITI KLETVICO
HIMALAJSKA LEDA
MESTO V ZAP. ROMUNIJI
ELEKTR. ENOTA
TUJE M. IME
OBRATOVODJA MARTINARNE
NARODNO M. IME
ORANJE
LITIJ
RABOTA
MESTO NA KRIMU
KLAVORA
ITALIJ. SPOLNIK
ŽIVALSKI GLAS
PADIGE
ZOB PRI BRANI
AMER. KOMIK
OHIŠNICA
OZIRALNI ZAIMEK
OBLIKA STREHE
PODOBNOST
PREPIR
REKA V ŠVICI
KOPEN
VODNA PREGRAJA
TAVČAR IVAN
GROHAR IVAN
PULA
STANE VRESNIK
GRŠKA POKRAJINA
RE-KET
IZBRANA DRUŽBA
REKA V ZAHODNI KITAJSKI
DRŽAVA V ZDA
TANEK KOŠČEK KRUHA

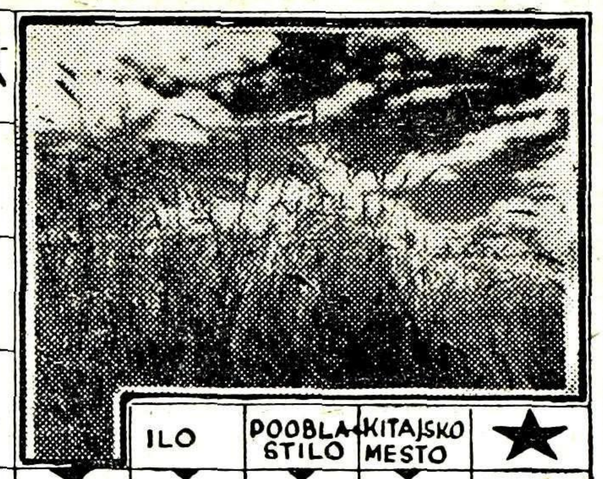

ILO
POOBLAŠČENEC
KITAJSKO MESTO
JOŽE ISTENIČ
GERMAN. OREL
LETOPIS
RAZDELJEVANJA
ŽENSKO IME
POVRŠINA

Nagradna križanka

Današnja križanka je nagradna. Reševalcem, ki nam bodo poslali na izrezanem liku pravilno in čitljivo vpisano rešitev, bo žreb razdelil naslednje nagrade:

1. NAGRADA 3.000 din,
2. NAGRADA 2.000 din,
10 NAGRAD po 1.000 din.

Vsak lahko sodeluje le z eno rešitvijo, ki naj bo v posebni kuverti, označeni z »nagradna križanka«. Rešitvi ne prilagajte nobenih dopisov in jih pošljite DO 9. JANUARJA DO 12. URE NA UREDNIŠTVO »ŽELEZARJA«. O izidu žrebanja vas bomo obvestili v številki, ki bo izšla 12. januarja.